Nr 188.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 vid dess trettioandra sammanträde fattade beslut; given Drottningholms slott den 17 februari 1950.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 vid dess trettioandra sammanträde fattade beslut.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen förordas svensk ratificering av de vid Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 antagna konventionerna (nr 96) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer och (nr 98) angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 17 februari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med cheferna för utrikes-, finans- och ecklesiastikdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, *vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 vid dess trettioandra sammanträde fattade beslut* samt anför i anslutning därtill följande.

Genom sin anslutning till Nationernas förbund den 9 mars 1920 inträdde Sverige såsom medlem av Internationella arbetsorganisationen i Genève. För närmare upplysningar om Internationella arbetsorganisationen och dess verksamhet må hänvisas till *dels* propositionen nr 361 till 1921 års riksdag, *dels* propositionen nr 111 till 1947 års riksdag (avseende ändringar i Internationella arbetsorganisationens stadga samt en mellan Förenta Nationerna och Internationella arbetsorganisationen träffad överenskommelse om organisationens anknytning till FN), *dels* den av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag under åren 1928—1950 utgivna publikationsserien »Internationella arbetsorganisationen», *dels ock* de genom delegationens försorg sedan år 1935 publicerade översättningarna av generaldirektörens för Internationella arbetsbyrån årsrapport, ett översättningsarbete, som enligt beslut av 1947 års nordiska socialministermöte fullgöres i samverkan med danska och norska myndigheter. För förhandlingar och beslut vid arbetskonferensens år 1948 hållna trettioförsta sammanträde har redogörelse lämnats i popositionen nr 162 till 1949 års riksdag.

Enligt bestämmelserna i arbetsorganisationens stadga skall organisationens allmänna konferens sammanträda vid behov, dock minst en gång varje år.

Enligt artikel 19 i stadgan har organisationens beslutande församling, den Internationella arbetskonferensen, att beträffande förslag, som äro uppförda på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att tagas under övervägande vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär, som till-

kommer en ratificerad konvention. Därest beslutet är av mindre räckvidd eller av väsentligen formell innebörd, t. ex. då det gäller en begäran om utredning, plägar det givas formen av en resolution.

I fråga om verkställighet av konferensens beslut stadgas, att varje medlem av organisationen skall inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna rekommendationer och konventioner vederbörlig myndighet (i vårt land riksdagen) för vidtagande av lagstiftnings- eller andra åtgärder. Om det till följd av exceptionella omständigheter är omöjligt att fullgöra nyss berörda förpliktelse inom ett år, skall den fullgöras snarast möjligt och i varje fall icke senare än 18 månader från sammanträdets avslutande.

Medlemsstaternas förpliktelser med avseende å av arbetskonferensen antagna konventioner och rekommendationer ha numera vidgats och skärpts, sedan de ändringar i Internationella arbetsorganisationens stadga, som antogos av konferensen vid dess tjugonionde sammanträde år 1946 och för vilka redogörelse lämnats i förenämnda proposition nr 111 till 1947 års riksdag, trätt i kraft under år 1948.

Beträffande konventionerna föreskrives sålunda numera i artikel 19 mom. 5 c), att varje medlem skall underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder, som vidtagits för att underställa konventionen vederbörlig myndighet samt om av densamma vidtagna åtgärder. Vidare föreskrives i samma artikels mom. 5 e) att medlem, som icke ratificerat viss konvention, tid efter annan har att till Internationella arbetsbyråns generaldirektör avgiva redogörelse för såväl lagstiftning och praxis med avseende å de i konventionen behandlade frågorna som den omfattning, i vilken konventionens bestämmelser genomförts eller avses att genomföras genom lagstiftning, administrativa åtgärder, kollektivavtal eller annorledes, med angivande tillika av de omständigheter, som förhindra eller fördröja ratificeringen av konventionen. Motsvarande föreskrifter meddelas i fråga om rekommendationer (artikel 19 mom. 6) med tillägg, att redovisning skall lämnas även för sådana jämkningar i rekommendationer, som befunnits eller må befinnas erforderliga vid antagande eller tillämpning av bestämmelserna i desamma. Uppenbarligen avses härigenom att uppnå vidsträcktare kontrollmöjligheter med avseende å genomförandet av arbetskonferensens beslut, varjämte förutsättningar skapats för ratifikation av konventioner under andra villkor än för närvarande.

Generalsekreterarens i Nationernas förbund befattning med av Internationella arbetsorganisationen beslutade konventioner och rekommendationer har övertagits av generaldirektören för Internationella arbetsbyrån (artiklarna 20—21), varvid emellertid föreskrivits, att ett av de två officiella exemplaren av varje av Internationella arbetskonferensen antagen konvention eller rekommendation skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare samt varje ratifikation av en sådan konvention delgivas Förenta Nationernas generalsekreterare för registrering i enlighet med bestämmelsen i artikel 102 av Förenta Nationernas stadga.

Internationella arbetskonferensens trettioandra sammanträde hölls i Genève under tiden den 8 juni—den 2 juli 1949. I sammanträdet deltogo representanter för 50 medlemsstater, av vilka 42 sänt fullständiga delegationer, dvs. två regeringsombud samt ett ombud från vardera av arbetar- och arbetsgivarsidorna. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.[1]

Dagordningen för detta konferenssammanträde — för vars förhandlingar och beslut en fullständig redogörelse kommer att lämnas av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i dess förenämnda publikationsserie »Internationella arbetsorganisationen» — omfattade följande överläggningsämnen:

I. Generaldirektörens för Internationella arbetsbyrån årsrapport.
II. Finansiella och budgetära frågor.
III. Medlemsstaternas årsrapporter angående tillämpning av konventioner i enlighet med artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga.
IV. Tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten (andra behandling).
V. Förhållandet mellan arbetsmarknadens parter, innefattande frågor rörande kollektivavtal, medling och skiljedom ävensom samverkan mellan offentliga myndigheter och arbetsgivar- och arbetarorganisationer (första behandling).
VI. Arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part (andra behandling).
VII. Rättsskydd för lön (andra behandling).
VIII. Löneproblem (allmän rapport).
IX. Yrkesvägledning (andra behandling).
X. Revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.
XI. Revision av 1939 års konvention angående migrerande arbetare med därtill anslutna rekommendationer.

---

[1] Genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 april 1949 hade att deltaga i konferensen från svensk sida utsetts:

såsom *regeringsombud* generaldirektören och chefen för statskontoret Wilhelm Björck och statssekreteraren i socialdepartementet Per Nyström samt såsom experter borgmästaren Lars Gunnar Ohlsson, tillika ersättare för regeringsombuden, kommerserådet Gunnar Böös och förste kanslisekreteraren i socialdepartementet Sten-Eric Heinrici;

såsom *arbetareombud* landsorganisationens jurist advokaten Arnold Sölvén samt såsom experter förste ombudsmannen hos svenska industritjänstemannaförbundet Harald Adamsson, sekreteraren i fabriksarbetareförbundet Gunnar Mohlne, ledamoten av riksdagens andra kammare, ordföranden i sjöfolksförbundet Jerker Svensson och ordföranden i svenska maskinbefälsförbundet Anders Söre; samt

såsom *arbetsgivareombud* f. d. verkställande direktören i svenska arbetsgivareföreningen Fritiof Söderbäck samt såsom experter verkställande direktören i arbetsgivareföreningen Bertil Kugelberg, direktören i samma förening Matts Larsson och verkställande direktören i Sveriges redareförening Heribert Reuterskiöld ävensom såsom ersättare för Reuterskiöld kaptenen Douglas Forssblad i redareföreningen.

Därjämte utsågs redaktören Sven Backlund att i egenskap av tolk biträda delegationen.

XII. Partiell revision av de vid Internationella arbetskonferensens tjugoåttonde sammanträde (sjätte sjöfartskonferensen) år 1946 i Seattle antagna konventionerna angående social trygghet för sjömän, angående semester med bibehållen hyra för sjömän, angående besättningens bostäder å fartyg samt angående hyror, arbetstid och bemanning å fartyg.

Under punkt II på dagordningen antog konferensen budget för Internationella arbetsorganisationen avseende utgifter under år 1950; budgeten fastställdes till 5 983 526 U.S. dollars.

Det torde vidare böra anmärkas *dels* att konferensen icke medhann att behandla det under punkt V upptagna ämnet, varför konferensen uttryckte ett önskemål om att denna fråga skulle uppföras på dagordningen för arbetskonferensens nästkommande allmänna sammanträde år 1950, *dels ock* att konferensen beslöt att icke vidtaga någon ändring i den till partiell revision föreslagna konventionen angående social trygghet för sjömän.

Följande av konferensen fattade beslut, vilka hänföra sig till punkterna IV, VI, VII samt IX—XII på dagordningen äro av beskaffenhet att i enlighet med förenämnda artikel 19 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola underställas riksdagen, nämligen:

1) Konvention (nr 91) angående semester med bibehållen hyra för sjömän (reviderad 1949).

2) Konvention (nr 92) angående besättningens bostäder å fartyg (reviderad 1949).

3) Konvention (nr 93) angående hyror, arbetstid och bemanning å fartyg (reviderad 1949).

4) Konvention (nr 94) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part.

5) Rekommendation (nr 84) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part.

6) Konvention (nr 95) angående rättsskydd för lön.

7) Rekommendation (nr 85) angående rättsskydd för lön.

8) Konvention (nr 96) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad 1949).

9) Konvention (nr 97) angående migrerande arbetare (reviderad 1949).

10) Rekommendation (nr 86) angående migrerande arbetare (reviderad 1949).

11) Konvention (nr 98) angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.

12) Rekommendation (nr 87) angående yrkesvägledning.

De under 1)—3) härovan angivna konventionerna, vilka samtliga beröra sjöfartssociala spörsmål, komma att i särskild proposition anmälas av statsrådet och chefen för handelsdepartementet.

I det följande upptagas övriga av konferensen antagna konventioner och rekommendationer till behandling; texterna till desamma torde få såsom bilagor *(Bil. A—I)* fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I särskild bilaga *(Bil. J)* lämnas en förteckning över de vid konferenssammanträdet antagna resolutionerna.

Innan jag övergår till behandlingen av de vid 1949 års arbetskonferens antagna konventioner och rekommendationer, vilka det ankommer på mig att anmäla för riksdagen, anser jag mig böra framhålla vissa omständigheter av särskilt intresse i samband med ifrågavarande konferenssammanträde.

Sålunda fungerade Internationella arbetsbyråns år 1948 nyvalde generaldirektör, amerikanen David A. Morse — vilken i augusti 1949 på inbjudan av regeringen avlade officiellt besök i Sverige — för första gången som arbetskonferensens generalsekreterare. Vidare diskuterades vid detta konferenssammanträde i olika sammanhang viktiga utbyggnader av arbetsorganisationens verksamhetsområde och därav påkallade ändringar i arbetsmetoderna.

I och med generaldirektören Morses tillträde och på hans initiativ har Internationella arbetsorganisationen tagit upp en ny verksamhet, som går under namnet »the manpower programme». Morse anser, att under en tid, då anhopning av arbetslösa förekommer i många länder, främst på grund av kriget men också av andra skäl, exempelvis hög nativitet, stoppad emigration m. m., medan andra länder lida brist på arbetskraft, det bör finnas utrymme för praktiska insatser (operational work) från abetsorganisationens sida. Den viktigaste faktorn i arbetskraftsprogrammet är att i olika avseenden reglera och främja migration (emigration och immigration). Denna fråga var, såsom förut nämnts, i ett avseende, nämligen då det gäller att skapa rättsskydd för migranter, föremål för konferensens prövning. En annan viktig faktor är de med varandra sammanhängande frågorna om yrkesvägledning, yrkesutbildning och arbetsförmedling. Detta arbetskraftsprogram kommer nu att ingå i ett annat program av vida större räckvidd, vilket framlagts av FN och går under namnet »technical assistance» (for economic development). FN:s plan, vilken utarbetats av dess ekonomiska och sociala råd, har publicerats i en skrift med titeln »Technical assistance for economic development», vilken utkom strax före konferensens början. Planen bygger på samverkan mellan rådet och FN:s s. k. »specialized agencies», dvs. organ med speciella uppgifter, nämligen — förutom arbetsorganisationen — UNESCO, WHO (världshälsovårdsorganisationen), FAO (livsmedels- och jordbruksorganisationen) samt IRO (internationella flyktingorganisationen). Man har utgått från att man ej når det uppställda målet enbart genom kapitalinvestering i de ekonomiskt outvecklade staterna, alltså skapande av nya industrier och införande av nya förbättrade arbetsmetoder inom såväl jordbruket som industrin. En sådan ekonomisk utveckling medför givetvis en mängd nya problem, vilka kunna bringas till en tillfredsställande lösning endast i nära samverkan med representanter för arbetsgivare och arbetare. Det kommer att åvila arbetsorganisationen att med sin trepartskaraktär tillse, att denna grundförutsättning för det tekniska

biståndets framgång på arbetslivets område uppfylles. Frågan behandlades vid konferensen icke bara i samband med debatten om direktörens rapport utan också såsom en fristående fråga. Beslut fattades om dess hänskjutande till arbetsbyråns styrelse för omedelbara åtgärder.

Härefter övergår jag till att behandla de under 4)—12) i ovanintagna förteckning angivna konventionerna och rekommendationerna, över vilka delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet avgivit utlåtande.

Konvention (nr 94) och rekommendation (nr 84) angående arbetsklasuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part.

Sedan förevarande ämne varit föremål för en första behandling vid Internationella arbetskonferensens trettioförsta sammanträde år 1948, varvid till grund för diskussionen lades av vissa medlemsstater — bland dem Sverige — avgivna svar å ett av Internationella arbetsbyrån utarbetat frågeformulär, hade frågan uppförts på dagordningen för 1949 års konferenssammanträde för slutligt avgörande.

Det må erinras därom, att arbetskonferensen vid olika tillfällen under årens lopp ägnat sin uppmärksamhet åt frågan om arbetsförhållandena vid offentliga arbeten. Sålunda antog konferensen år 1936 en konvention angående förkortning av arbetstiden vid offentliga arbeten, vilken konvention äger tillämpning å »personer, som direkt sysselsättas med hus-, väg- eller vattenbyggnadsarbeten, vilka finansieras eller subventioneras av centralregeringarna», samt innehåller bestämmelser om en normalarbetsvecka om fyrtio timmar, övertidsarbete om högst etthundra timmar under ett år samt övertidsersättning enligt en löneskala, som med minst tjugufem procent överstiger den normala. Vidare antogs år 1932 en rekommendation angående nationell planering av offentliga arbeten, vari förordades en viss minimistandard i fråga om rekrytering och lönesättning.

Huvudbestämmelserna i nu föreliggande konvention *(Bil. A)* avse att garantera, att fastställda arbetsvillkor skyddas mot försämring till följd av konkurrens vid anbudsgivning. I konventionen stadgas, att offentliga kontrakt skola innefatta klausuler, vilka tillförsäkra vederbörande arbetare lön (inklusive olika slags tillägg), arbetstid och övriga arbetsvillkor, som icke äro mindre gynnsamma än de, som fastställts i kollektivavtal eller annat godtaget förhandlingssystem, skiljedom eller den nationella lagstiftningen för arbete av samma art inom vederbörande yrke eller näringsgren i det område, där arbetet utföres. Därest arbetsvillkoren icke regleras på angivet sätt i området, måste arbetsklausulerna garantera antingen villkor, som icke äro mindre gynnsamma än de som gälla enligt kollektivavtal, skiljedom eller lagstiftning i närmaste, jämförbara område, eller den allmänna standard, som tillämpas av arbetsgivare tillhörande samma yrke eller nä-

ringsgren som medkontrahenten, och som utövar sin verksamhet under liknande förhållanden. Det stadgas också, att lämpliga åtgärder skola vidtagas för att tillförsäkra vederbörande arbetare rimliga och rättvisa skydds- och välfärdsförhållanden. Konventionen äger tillämpning på kontrakt, som avslutits mellan offentliga myndigheter och enskilda arbetsgivare och som gälla uppförande, ombyggnad, reparation eller rivning av offentlig anläggning, framställning, hopsättning, handhavande eller transport av material, förråd och utrustning eller utförande eller tillhandahållande av tjänster. Underentreprenör eller den, å vilken kontrakt överlåtits, omfattas även av konventionens bestämmelser. Kontrakt, som icke innebär ianspråktagande av allmänna medel utöver ett av vederbörande myndighet fastställt belopp, må kunna undantagas från tillämpningen av konventionen. Likaså kunna undantagas personer i ledande ställning eller med tekniska eller vetenskapliga uppgifter, vilkas anställningsförhållanden icke regleras av lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom och som i regel icke utföra manuellt arbete. Såsom villkor för undantag gäller, att arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer ha yttrat sig.

Kontrakt avslutade av central myndighet äro särskilt omnämnda i konventionen; däremot överlämnas till de ratificerande staterna att avgöra, i vilken utsträckning och under vilka betingelser konventionen skall tillämpas å kontrakt, som avslutats av annan myndighet än central sådan. Det är även medgivet att från konventionens tillämpning undantaga områden, där på grund av befolkningens gleshet eller områdets utvecklingsstadium det anses omöjligt att genomföra konventionen. Konventionen må vidare temporärt upphävas, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, vid fall av force majeure eller i händelse av nödtillstånd, som sätter nationens välfärd eller trygghet i fara.

Konventionen antogs med 115 röster mot 9, medan 34 delegater nedlade sina röster. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetarombuden för konventionens antagande, under det att arbetsgivarombudet nedlade sin röst.

Rekommendationen *(Bil. B)* förordar, att bestämmelser i allt väsentligt analoga med dem, som förekomma i arbetsklausuler i offentliga kontrakt, böra tillämpas i sådana fall, då enskild företagare beviljats statsbidrag eller tillstånd att driva allmännyttigt företag. Den innehåller även förslag till infogande i offentliga kontrakt av bestämmelser om lön, arbetstid, semester och sjukledighet.

Rekommendationen antogs med 107 röster mot 21; 24 delegater nedlade sina röster. De svenska regerings- och arbetarombuden röstade för, medan arbetsgivarombudet röstade mot rekommendationens antagande.

Över förevarande konvention och rekommendation har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet inhämtat yttranden från socialstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige och Svenska arbetsgivareföreningen.

Socialstyrelsen erinrar därom, att svenska regeringen i yttrande över år 1948 framlagda förslag till konvention och rekommendation i förevarande ämne anförde, att detsamma knappast syntes vara av något direkt intresse för länder, där, såsom fallet vore i Sverige, ett starkt utvecklat organisationsväsen funnes och praktiskt taget hela arbetsmarknaden täcktes av kollektivavtal. Med hänsyn härtill gjordes i övrigt inga kommentarer till de framlagda förslagen. Konventionen och rekommendationen hade i huvudsak samma innehåll som förslagen. På samma grunder som anförts i fråga om dessa förslag, syntes en svensk anslutning till de berörda internationella författningarna ej vara önskvärd.

Landsorganisationen uttalar, att den reglering, som innefattades i dessa dokument, med hänsyn till de svenska arbetslagarnas och kollektivavtalens tillämpningsområde och innehåll saknade intresse för vårt lands vidkommande.

Svenska arbetsgivareföreningen framhåller, att sådant skydd för en rättvis lönesättning och för rimliga arbetsvillkor, som konventionen avsåge att garantera anställda vid utförande av arbete för offentlig myndighets räkning icke vore erforderligt i Sverige. I de fall entreprenör anlitades, fölle arbetet som regel under ett kollektivavtal, som upptoge sedvanliga, på den fria arbetsmarknaden gällande villkor, eller utfördes det ändock på villkor, som stode i överensstämmelse med sådant kollektivavtal. Det funnes därför icke någon anledning, att — såsom föreskreves i artikel 2 — kontrakt mellan myndighet och entreprenör skulle innefatta klausul, som tillförsäkrade vederbörande arbetare lön, arbetstid och övriga arbetsvillkor, som överensstämde med förhållandena på den allmänna arbetsmarknaden. Något formellt hinder för Sverige att tillträda konventionen syntes icke föreligga.

I likhet med socialstyrelsen och de hörda huvudorganisationerna finner *delegationen* det sakliga innehållet i förevarande konvention och rekommendation sakna intresse för Sveriges del, emedan däri angivna villkor och bestämmelser i regel i vårt land reglerades genom kollektivavtal. Då härtill komme, att i konventionen funnes inryckta vissa formella föreskrifter, som tedde sig främmande för svenska förhållanden — delegationen avsåge härvidlag särskilt konventionens artikel 4 — ansåge sig delegationen böra avstyrka, att konventionen ratificerades av Sverige.

Departementschefen.

Till den ståndpunkt, åt vilken delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på sätt nyss anförts givit uttryck, ansluter jag mig. Med hänsyn härtill finner jag anledning icke föreligga för Sveriges del att ratificera konventionen eller vidtaga några åtgärder med anledning av rekommendationen.

Konvention (nr 95) och rekommendation (nr 85) angående rättsskydd för lön.

Jämväl detta ämne upptogs vid arbetskonferensens trettioandra sammanträde till slutligt avgörande efter förberedande handläggning å 1948 års konferens.

Flera av de i konventionen behandlade spörsmålen ha varit föremål för beslut vid tidigare konferenser. År 1935 antog konferensen sålunda en resolution med anmodan till arbetsbyrån att företaga en undersökning rörande det s. k. trucksystemet, och en liknande resolution godkändes vid den första konferensen med organisationens amerikanska medlemsstater påföljande år. Undersökningen avbröts emellertid på grund av krigsutbrottet. Vidare innehåller den vid 1939 års allmänna konferens antagna konventionen angående arbetsavtal för infödda arbetare vissa bestämmelser, som äga beröring med frågan om löneskyddet. Så är även förhållandet med 1947 års konvention angående socialpolitik inom områden belägna utanför moderlandet.

Den nu ifrågavarande konventionen angående rättsskydd för lön *(Bil. C)* lämnar en definition av uttrycket »lön» samt fastslår den allmänna principen, att lön, som skall utgå kontant, endast må utbetalas i lagligt betalningsmedel, eller, då förhållandena så påkalla, i form av check, postväxel, postanvisning eller postgiro. Löneutbetalning delvis i form av naturaförmåner medgives även.

Lön skall normalt utbetalas direkt till arbetaren, och arbetsgivaren äger icke i något hänseende begränsa arbetarens rätt att fritt förfoga över sin lön. I detta sammanhang innehåller konventionen bestämmelser avsedda att skydda arbetare mot missbruk, som kunna uppkomma genom drivandet av fabriksbutiker etc.

Löneavdrag skola medgivas endast under de villkor och i den utsträckning, som föreskrivas i lagstiftning eller bestämts genom kollektivavtal eller skiljedom, och arbetarna skola underrättas om de villkor, som gälla för dylika avdrag.

I övrigt stadgas i konventionen, *att* utmätning och införsel i lön skola ske endast på sätt och inom gränser, som föreskrivas i den nationella lagstiftningen, *att* lönefordran skall behandlas såsom förmånsberättigad samt till fullo gäldas, innan fordringsägare utan förmånsrätt må göra gällande rätt till andel i tillgångarna, i händelse av företagets konkurs eller betalningsinställelse, *att* lön skall utbetalas med regelbundna mellanrum å arbetsdagar och på eller i närheten av arbetsplatsen, *samt att* arbetarna på ett lättförståeligt sätt skola underrättas om de med anställningen förenade lönevillkoren.

Konventionen antogs med 107 röster mot 17; 19 delegater nedlade sina röster. De svenska regerings- och arbetarombuden röstade för, medan arbetsgivarombudet röstade mot konventionens antagande.

Rekommendationen *(Bil. D)* kompletterar och utvecklar närmare flera av bestämmelserna i konventionen i samma ämne. Den innehål-

ler detaljerade regler rörande löneavdrag för förlust eller skada, som åsamkats arbetsgivarnas produkter, egendom eller utrustning samt avdrag för verktyg, material och utrustning, som tillhandahållas av arbetsgivaren. Vidare behandlar rekommendationen bl. a. tidsbestämmelser för löneutbetalning, lönevillkorens tillkännagivande för arbetarna, meddelande om intjänt lön samt avlöningslistor.

Rekommendationen antogs med 106 röster mot 24, medan 16 ombud nedlade sina röster. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetarombuden för och arbetsgivarombudet mot rekommendationens antagande.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har över ifrågavarande konvention och rekommendation inhämtat yttranden från socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Socialstyrelsen hänvisar till att styrelsen i tidigare yttrande över förslag till konvention och rekommendation i ämnet anfört, att de förhållanden, som där avsåges, i Sverige för närvarande endast i ringa omfattning vore reglerade genom lagstiftning samt att, även om det skulle befinnas lämpligt att utarbeta en svensk lag om arbetsavtal och vad därmed ägde samband, det knappast skulle ifrågakomma att giva den ett sådant innehåll, att den skulle motsvara konventionens krav. Styrelsen pekade på att den föreslagna konventionen i alltför stor omfattning förutsatte tvingande lagregler, medan den allmänna uppfattningen i Sverige torde vara, att avtalsfriheten i största möjliga mån borde lämnas obeskuren, då därigenom en smidigare anpassning efter förhållandena inom varje särskilt område bleve möjlig.

Den vid arbetskonferensen antagna konventionen och den därtill anslutna rekommendationen skilde sig från de förut framlagda förslagen främst genom att vissa där medgivna möjligheter till undantag från konventionens tillämpning i avsevärd mån hade begränsats.

Under hänvisning härtill avstyrker socialstyrelsen en ratifikation av konventionen angående rättsskydd för lön. Rekommendationen i samma ämne kunde i och för sig icke ha något direkt intresse för Sverige.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller, att styrelsen tidigare varit i tillfälle att yttra sig över förslag till konvention och rekommendation i ämnet, varvid styrelsen icke fann anledning till erinringar mot att innehållet i den då föreliggande rapporten lades till grund för förslag till internationell reglering. I den nu föreliggande konventionen hade vissa ändrade bestämmelser införts bl. a. avseende undantag för arbetstagarkategorier, vilka arbetade under sådana förhållanden och med sådana anställningsvillkor, att konventionens bestämmelser icke rimligen borde tillämpas på dem, och vilka icke utförde manuellt arbete eller de vore anställda i husligt eller liknande arbete. Mot nämnda ändringar hade styrelsen intet att erinra.

Landsorganisationen finner, att konventionens bestämmelser knappast vore av intresse för vår del. De motsvarades i det väsentliga av i vårt land redan genomförd lagstiftning, avtalsreglering eller sedvanerätt. Vissa andra

bestämmelser avsåge skydd mot förfaranden, vilka ej förekomme här i landet. Något hinder för ratifikation av konventionen syntes å andra sidan ej förefinnas.

Svenska arbetsgivareföreningen anser, att enär lagstiftning på ifrågavarande område icke förelåge i Sverige, saknades här förutsättningar att tillträda konventionen. Några särskilda åtgärder för att följa rekommendationen vore heller icke erforderliga, då däri upptagna bestämmelser normalt reglerades i kollektivavtal eller anställningskontrakt. Vissa bestämmelser i rekommendationen vore föga lämpade för svenska förhållanden.

Beträffande de särskilda artiklarna i konventionen och rekommendationen funne föreningen följande vara av betydelse, därvid föreningen bortsåge från att lag om arbetsavtal icke existerade i Sverige.

Angående konventionen.

Artikel 1. Konventionens lönebegrepp vore synnerligen omfattande, då till lön hänfördes varje slag av ersättning eller arbetsförtjänst, som kunde uttryckas i pengar. Här vore således ej blott fråga om tidlön och ackordslön utan även om olika former av arvoden, traktamenten, provisioner och vinstandelar, tantiem etc. Däremot vore det oklart, om till konventionen hänfördes pension, livränta eller skadestånd på grund av utebliven lön. Den mycket vidsträckta innebörden av begreppet lön, som sålunda finge inläggas i konventionens definition, överensstämde ej med vad man i Sverige i rättspraxis hänfört under uttrycket lön. Föreningen återkomme till denna fråga under artikel 11.

Artikel 2. I första punkten angåves, att konventionen ägde tillämpning på alla personer, till vilka arbetslön utbetalades eller skulle utbetalas. I artikel 1 talades om lön, som skulle utbetalas enligt anställningsavtal. Sammanställdes dessa båda bestämningar framginge, att under konventionens personbegrepp fölle alla, som i civilrättslig mening vore anställda. Härigenom uteslötes självständiga företagare och sålunda även de, som enligt vissa svenska lagar av sociala skäl tillförsäkrats samma förmåner som anställda, med hänsyn till att sådana företagare intoge en beroende ställning. Mot en sådan begränsning funnes intet att erinra. Det borde dock observeras, att vissa grupper anställda enligt svensk rättspraxis icke komme att äga de förmåner, som konventionens artikel 11 föreskreve vid arbetsgivarens obestånd. Från den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 4 § 2 st., handelsbalken tillkomme arbetstagare vid arbetsgivares konkurs, undantoges enligt rättspraxis bl. a. verkställande direktör i enmansbolag eller bolagsrevisor för revisorsarvode. Det vore vidare tveksamt, huruvida förmånsrätt enligt nämnda lagrum kunde erhållas för vissa slag av löner enligt artikel 1, t. ex. tantiem. (Se vidare under artikel 11 i det följande.)

Artikel 3. Kontantlön skulle enligt artikeln endast utgå i lagligt betalningsmedel. Som sådant gällde enligt svensk lagstiftning 1873 års lag om rikets mynt, § 12, och regeringsformen, § 72, av myntverket präglade mynt och riksbankens sedlar. Någon skyldighet att mottaga betalning i annan form funnes icke i Sverige. Något behov för svensk del att fixera på vad sätt kontantlön skall utbetalas förelåge ej.

Artikel 4. Enligt denna artikel förutsattes för att lön till viss del skulle kunna utgå in natura, att bestämmelse härom intoges i lag, kollektivavtal eller skiljedom. Det räckte sålunda ej med stipulation härom i kontrakt eller annat anställningsavtal. Naturaförmån skulle vidare enligt artikeln endast få förekomma inom vissa näringsgrenar eller yrken. Även om natura-

förmån numera ej förekomme i samma utsträckning som tidigare, vore det dock alltjämt relativt vanligt i Sverige, att t. ex. fri bostad eller bostad till reducerat pris, fri sjukvård, rätt att inköpa vissa naturaprodukter till reducerat pris, naturaförmån helt eller delvis i stället för traktamente etc. tillhandahölles. Det förefölle föreningen opraktiskt, att sådana förmåner endast skulle kunna förekomma, om de stipulerats i lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom. Det borde vidare observeras, att artikeln icke medgåve, att lön endast må utgå i form av naturaförmån. Visserligen vore ett sådant förhållande relativt ovanligt, men det förekomme dock stundom vid deltidsanställningar, t. ex. för portvakter och för städhjälp.

Artikel 5. Mot denna artikel hade föreningen ingen anmärkning.

Artikel 6. Denna artikel vore till sin innebörd oklar. Enär några undantag icke angivits i densamma — vilket vore fallet i de flesta andra — vore det möjligt, att artikeln skulle så tolkas, att den förbjöde innehållande av lön för kollektiv olycksfallsförsäkring, då deltagande i sådan olycksfallsförsäkring inginge i det enskilda arbetsavtalet, för avgifter till arbetarpensionskassor under samma förutsättning och för eventuella andra kollektiva anordningar, som kunde hava föreskrivits i kollektivavtal.

Artikel 7. Mot artikelns första punkt hade föreningen ingen erinran. Beträffande punkt 2 framhålles, att arbetsgivare, som bedreve verksamhet på tillfälligt arbetsställe å avlägsen ort, stundom nödgades själv svara för varudistribution och vissa former av service. Det vore orimligt att kräva, att sådan verksamhet från arbetsgivarens sida icke skulle få bedrivas efter sedvanliga ekonomiska principer.

Artikel 8. Skulle löneavdragsrätten — såsom syntes förutsatt i artikeln — begränsas till fall, då dylik föreskrivits i lagstiftning, genom kollektivavtal eller genom skiljedom, avskures företagen från möjligheten att inrätta eller behålla intressekontor, som för personalens del och på dess uppdrag ombesörjde utbetalningar och härför verkställde löneavdrag. Dylika löneavdrag på personalens begäran förekomme ofta vid större företag. Det borde vidare observeras, att uttrycket »löneavdrag, som föreskrivas i nationell lagstiftning» vore oklart. Utan stöd av lagstiftning men på grund av allmänna rättsgrundsatser ägde arbetsgivare i Sverige rätt att kvittningsvis göra sig betald för motfordran å arbetstagaren, t. ex. ett skadestånd för kontraktsbrott. Detta skedde som regel genom löneavdrag. Det vore knappast troligt, att ett sådant förfarande stode i överensstämmelse med artikel 8.

Artiklarna 9 och 10. Föreningen hade ingen erinran.

Artikel 11. Arbetstagarens förmånsrätt för lönefordran i arbetsgivarens konkurs vore reglerad i handelsbalkens 17 kap. 4 § 2 st. I princip torde reglerna i detta stycke motsvara konventionens krav i artikel 11. Beträffande personkretsen, som åtnjöte sådan förmånsrätt vore redan nämnt, att konventionens personkrets torde vara större än vad som avsåges i handelsbalken 17: 4. Utöver förut nämnda fall framhålles, att handelsresande i vissa fall tillerkänts förmånsrätt, i andra fall icke.

Beträffande vilka slag av lönefordringar som hade prioritet föreskreves i lagen, att förmånsrätt förelåge för »betjänters och tjänstehjons lön för sista året samt annan arbetares dagspenning eller avlöning, den där ej stått inne längre än sex månader efter förfallodagen». Praxis gåve föga ledning, hur denna lagbestämmelse skulle tolkas. Man kunde emellertid utgå från att handelsbalken 17: 4 icke täckte hela det vidsträckta lönebegrepp, som avsåges i konventionen. Prioritet vore knappast att påräkna för alla slag av arvoden, premier, provisioner, och säkerligen icke heller för tantiem eller andra vinstandelar. Ej heller åtnjötes enligt ett nyligen träffat avgörande prioritet för den del av avlöningen, som motsvaras av källskatteavdrag. Då

frågan om förmånsrättsordningen och de särskilda prioriterade fordringarnas inbördes prioritet vore synnerligen viktiga faktorer, framför allt för fastighetskrediten, syntes man knappast kunna ifrågasätta att ändra svensk rättspraxis med hänsyn till konventionens innehåll.

Artikel 12. Regeln att lön skall utbetalas med regelbundna mellanrum kunde knappast avse annat än tidlön. Det vore uteslutet, att den gällde vissa slag av ackordsöverskott, såvida man icke nöjde sig med att godtaga mycket vida tidsgränser och ändock ansåge, att regelbundenhetskravet vore uppfyllt. Artikeln vore för vagt formulerad för att kunna accepteras.

Artiklarna 13—17. Föreningen hade ingen erinran.

Angående rekommendationen.

I. *Löneavdrag.* Ingen erinran.

II. *Tidsbestämmelse för utbetalning av lön.*

Här angivna regler vore dispositiva. Beträffande vad som angives under punkt 4 a ville föreningen erinra om att det funnes företag, som utbetalade lön endast en gång i månaden, trots att lönen beräknades per timme, per dag eller per vecka.

III. *Lönevillkorens tillkännagivande för arbetarna* och

IV. *Meddelande om intjänt lön samt avlöningslistor.* Föreningen hade ingen erinran.

V. *Arbetarnas medverkan i administrationen av företagsbutiker.* Saknade intresse för svensk del.

Tjänstemännens centralorganisation har icke haft något att erinra mot de i konventionen intagna bestämmelserna, som i stort sett överensstämde med gällande svensk rätt och praxis inom arbetslivet. Ur dessa synpunkter hade TCO sålunda icke något att erinra mot en ratificering från svensk sida. TCO hade emellertid icke till ingående prövning upptagit, huruvida en svensk ratificering krävde särskilda lagstiftningsåtgärder eller om gällande praxis kunde anses på alla punkter så fast utbildad, att särskild lagstiftning icke krävdes. Vad gällde rekommendationen i denna fråga syntes även de i denna intagna bestämmelserna överensstämma med svensk praxis.

För egen del uttalar *delegationen,* att det syntes med fog kunna ifrågasättas, huruvida icke konventionen på ett par punkter, särskilt i avseende å den personkrets, som skulle komma i åtnjutande av förmånsrätt för lönefordran i arbetsgivares konkurs, vore mera vittomfattande än vad fallet vore i svensk lagstiftning och rättspraxis. Såsom arbetsgivareföreningen framhållit, lärer det knappast kunna övervägas att ändra svensk rättspraxis med hänsyn till konventionens innehåll. Vid sådant förhållande och på de skäl i övrigt, som anförts av socialstyrelsen och föreningen, ansåge sig delegationen, som i likhet med landsorganisationen knappast funne konventionens bestämmelser vara av intresse för vårt lands vidkommande, böra avstyrka ratifikation.

Med hänsyn till det sålunda anförda föranledde rekommendationen i ämnet icke till något delegationens yttrande.

Departementschefen.

Delegationens för det internationella socialpolitiska samarbetet återgivna uppfattning i fråga om förevarande konvention kan jag biträda och avstyr-

ker följaktligen svensk ratificering av konventionen. Vid godtagande av denna ståndpunkt saknas anledning att från svensk sida vidtaga några åtgärder i anslutning till rekommendationen.

Konvention (nr 96) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad 1949).

Å den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 antogs ett förslag till konvention (nr 34) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Enligt denna konvention, på vilken gällande svensk lagstiftning å området i allt väsentligt bygger, skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte vara avskaffade inom tre år från konventionens ikraftträdande för vederbörande medlemsstat. Under denna tid må nya sådana byråer icke upprättas. En redan befintlig avgiftskrävande byrå med vinstsyfte kan emellertid erhålla tillstånd av vederbörande myndighet att under vissa förutsättningar fortsätta sin verksamhet. Härom gäller, bland annat, att byrån skall innehava ett för år meddelat tillstånd, som må förnyas efter vederbörande myndighets gottfinnande under en tidrymd ej överstigande tio år, ävensom att byrån icke må skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare, med mindre dess tillstånd berättigar därtill och verksamheten bedrives enligt en mellan länderna i fråga träffad överenskommelse. Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet men må icke heller skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare under andra förutsättningar än nyss nämnts.

Översättning av originaltexten till konventionsförslaget är såsom bilaga (A) fogad till propositionen nr 83 år 1935.

Konventionen som sådan har trätt i kraft den 18 oktober 1936.

Sedan konventionen ratificerats av Sverige den 15 november 1935, har Sveriges ratifikation den 1 januari 1936 registrerats av Nationernas förbunds generalsekreterare, varefter konventionen för Sverige trätt i kraft den 1 januari 1937. Förutom Sverige hava allenast fem stater, nämligen Chile, Finland, Mexiko, Spanien och Turkiet, ratificerat konventionen.

Frågan om en revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer väcktes på sin tid från svensk sida. Anledningen var närmast den, att enligt konventionen förmedling av anställning utomlands eller rekrytering av arbetstagare från utlandet krävde förefintligheten av överenskommelse med respektive främmande makt. För Sveriges del hade dessa bestämmelser icke kunnat efterföljas, då — bland annat med hänsyn till att endast ett fåtal stater ratificerat konventionen — dylika överenskommelser icke kunnat åvägabringas. I följd härav såg sig Sverige nödsakat att ändra sin lagstiftning på området, så att möjligheter till internationell arbetsförmedling skapades. Lagändringarna avsågo dock endast musiker- och artistbranschen.

På grund av krigets mellankomst blev den av Sverige väckta revisionsfrågan icke föremål för behandling förrän i samband därmed, att å dagordningen för internationella arbetskonferensens trettionde sammanträde år 1947 uppfördes frågan om arbetsförmedlingens organisation. Sedan flertalet medlemsstater tillstyrkt, att frågan om en revision av 1933 års konvention upptogs å nämnda sammanträde, upprättade Internationella arbetsbyrån ett revisionsförslag, som avsåg att tillgodose de svenska revisionskraven. Arbetsbyrån föreslog därjämte en uppmjukning av den grundläggande artikeln i konventionen (artikel 2). Enligt denna artikel i dess gällande lydelse skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer i förvärvssyfte vara avskaffade inom tre år efter konventionens ikraftträdande för en medlemsstat. Arbetsbyrån föreslog, att denna bestämmelse skulle utbytas mot föreskrift, att i varje särskilt fall vederbörande statliga myndighet skulle äga bestämma den tidrymd, inom vilken dylika byråer skulle vara avskaffade.

På grundval av arbetsbyråns revisionsförslag beslöt arbetskonferensen vid förenämnda sammanträde att upptaga revisionsfrågan å dagordningen för nästa sammanträde. Till detta förelåg jämväl från arbetsbyråns styrelse en tioårsrapport rörande tillämpningen av konventionen ävensom däröver inkomna yttranden. Åtskilliga framställningar hade gjorts i anslutning till rapporten; bland annat hade Förenta staternas regering rekommenderat, att principen om avskaffande av i vinstsyfte bedrivna privata arbetsförmedlingsbyråer skulle övergivas och konventionen begränsas till att avse endast tillsyn och reglering av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Vid utskottsbehandlingen av frågan å konferensen blev sistnämnda förslag föremål för diskussion och ett förslag till ändring av arbetsbyråns revisionsförslag antogs med knapp majoritet. När sedermera omröstning inom utskottet verkställdes angående revision av konventionen i enlighet med det sålunda föreliggande ändringsförslaget, blev emellertid utgången den, att revisionsförslaget förkastades. Eftersom konventionen sålunda kvarstode oförändrad, föreslog utskottet, att konferensen skulle ånyo upptaga frågan vid nästa sammanträde. Detta förslag antogs enhälligt av konferensen. Hela frågan om revision av konventionen stod alltså öppen till år 1949.

Vid konferenssammanträdet år 1949 beslöts genomföra en revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. *(Bil. E.)* Den reviderade konventionen skiljer sig från den ursprungliga framför allt därigenom, att den erbjuder varje medlem, som ratificerar konventionen möjlighet att antingen antaga de i del II av konventionen intagna bestämmelserna angående ett successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet eller att antaga bestämmelserna i del III angående en reglering av den verksamhet, som bedrives av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, däri inbegripna byråer med vinstsyfte. En medlemsstat, som följer det alternativ, vilket innebär en reglering av arbetsförmedlingsbyråernas verksamhet, har emellertid också möjlighet att vid ett senare tillfälle övergå till det alternativ, som avser en avveckling.

Vad angår det i 1949 års konvention, del II, behandlade alternativet avseende ett successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet har detta för svensk rätts vidkommande sitt egentliga intresse i vad det gäller arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte. Härutinnan föreskrives *att* avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer i vinstsyfte skola vara avskaffade inom en begränsad, av vederbörande myndighet fastställd tidrymd, *att* sådana byråer icke skola avskaffas förrän offentlig arbetsförmedling inrättats *samt att* vederbörande myndighet må föreskriva olika tidrymder för avskaffandet av arbetsförmedlingsbyråer, som ombesörja arbetsförmedling för olika personkategorier.

Det i 1933 års konvention meddelade förbudet mot upprättande av nya arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte sedan tre år förflutit från konventionens ikraftträdande för ratificerande medlemsstat saknar motsvarighet i 1949 års konvention, vilket torde böra tolkas som en rätt för vederbörande medlem att besluta härom efter eget gottfinnande.

Vidare är att märka, att i 1949 års konvention föreskrives beträffande all avgiftskrävande arbetsförmedling, således även den som bedrives utan förvärvssyfte, att anskaffande av anställning åt arbetare utomlands eller rekrytering därifrån av arbetare må äga rum med vederbörande myndighets medgivande. 1933 års konvention förutsätter i fråga om den avgiftskrävande förmedlingsverksamheten »över gränserna», att sådan får bedrivas endast under förutsättning av en »mellan länderna i fråga» träffad överenskommelse.

Den reviderade konventionen antogs med 108 röster mot 19; 23 delegater nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för konventionens antagande.

Över den reviderade konventionstexten har delegationen inhämtat yttranden från socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen och Tjänstemännens centralorganisation.

Socialstyrelsen erinrar därom, att styrelsen år 1949 yttrat sig över frågan om revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Det grundläggande spörsmålet gällde därvid, huruvida en reviderad konvention skulle innehålla bestämmelser om avveckling av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, som bedreves med vinstsyfte, eller om den skulle åsyfta endast en viss reglering av sådana byråers verksamhet. Enligt styrelsens mening borde utan tvekan det första alternativet förordas från svensk sida. Denna ståndpunkt överensstämde med tidigare svenska ställningstaganden i nämnda fråga, och den hade intagits vid det föreliggande tillfället jämväl av svenska regeringen i svar till arbetsbyrån.

Ett antal länder inom arbetsorganisationen hade emellertid för sin del föredragit det andra av de två alternativen. I den konvention, som nu hade antagits av arbetskonferensen, hade frågan lösts på så sätt, att bägge alternativen hade ställts fram och det överlämnades åt medlemsstaterna att vid

ratifikation av konventionen bestämma sig för antingen det ena eller det andra av dessa alternativ.

Man hade härvid utgått från att vartdera alternativet, hur frågan än bedömdes, dock åsyftade en förbättrad ordning på detta område, jämfört med vad som nu gäller, och att en konvention av detta slag borde kunna få en allmännare anslutning än en, som vore uppbyggd enbart på ettdera av de två alternativen. Detta betraktelsesätt kunde godtagas även från svensk synpunkt.

Konventionens särskilda bestämmelser syntes icke föranleda någon erinran. Det förtjänade påpekas, att avvecklingsalternativets inledande bestämmelse med beaktande av ett från Sverige antytt önskemål hade försetts med ett förtydligande tillägg, enligt vilket avvecklingsperiodens längd skulle kunna bestämmas olika för byråer med olika klientel.

Under hänvisning till det anförda föreslår socialstyrelsen, att konventionen angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer ratificeras med anmälan, att Sverige följer det alternativ, vilket innebär en avveckling av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, som bedrivas med vinstsyfte.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller bl. a., att kravet på att offentlig arbetsförmedling skall hava inrättats före avskaffandet av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte för Sveriges del saknade aktualitet. Bortsett härifrån hade den uppmjukning av 1933 års konvention, som föreskrifterna innebure, redan i begränsad omfattning kommit till uttryck i svensk lagstiftning därigenom, att den tidrymd av tio år, under vilken i enlighet med bestämmelserna i 1933 års konvention tillstånd till arbetsförmedling i förvärvssyfte kunnat förnyas, genom en lagändring den 10 december 1948 förlängts med ytterligare fem år.

I fråga om den avgiftskrävande förmedlingsverksamheten »över gränserna» yttrar styrelsen, att då sådana överenskommelser som avsåges i 1933 års konvention i stor utsträckning saknades, förutsättningarna för internationell arbetsförmedling enligt konventionens innebörd i praktiken icke varit för handen. De svårigheter, som sålunda uppstått, hade i huvudsak kommit att beröra musiker, sceniska artister och liknande yrkesutövare. Även i detta avseende hade den lättnad i bestämmelserna, som 1949 års konvention erbjöde, i viss mån redan införlivats med gällande svensk rätt. Genom lagändringar 1940 och 1942 hade förutsättningar för en förmedlingsverksamhet »över gränserna» beträffande musiker, sceniska artister och liknande yrkesutövare öppnats, även om överenskommelse med främmande stat om dylik internationell förmedling saknats.

Arbetsmarknadsstyrelsen finner anledning saknas att för Sveriges vidkommande frånträda den väg som beträtts genom gällande svensk lagstiftning. Med hänsyn till det stora intresset av en verklig internationell reglering av den avgiftskrävande arbetsförmedlingen anser sig styrelsen emellertid böra tillstyrka, att 1949 års konvention av Sverige ratificeras med anmälan i ratifikationshandlingen, att Sverige antager de i del II av konventionen intagna bestämmelserna.

Landsorganisationen erinrar, att konventionen upptoge en principiell nyhet i fråga om konventionslagstiftningens utformning, i det att den lämnade medlemsstaterna valfrihet mellan tvenne alternativ, det ena avseende successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, det andra endast reglering av dylika byråers verksamhet. Landsorganisationen ställde sig betänksam till ett dylikt system, som betingats av påstådda svårigheter för vissa länders vidkommande att ratificera en konvention med den avgiftskrävande arbetsförmedlingens avveckling såsom enda alternativ. Något ratifikationshinder för vår del utgjorde systemet dock icke. Sådant hinder syntes ej heller föreligga i den materiella regleringen av avvecklingsalternativet.

Svenska arbetsgivareföreningen finner icke något hinder föreligga för Sverige att tillträda konventionen.

Tjänstemännens centralorganisation förordar, att Sverige ratificerar den reviderade konventionen och i sin anmälan angiver, att Sverige antager de i del II av konventionen intagna bestämmelserna.

Delegationen tillstyrker, att förevarande reviderade konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer ratificeras av Sverige samt att i ratifikationshandlingen angives, att Sverige antager de i del II av konventionen intagna bestämmelserna angående successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet. Härigenom undanröjdes de svårigheter, som förelegat för en strikt tillämpning av den ursprungliga konventionen inom svensk lagstiftning.

Departementschefen.

Sverige är ett av de länder, som ratificerat 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Enligt denna skulle sådana byråer med vinstsyfte vara avskaffade inom en i konventionen bestämd tidrymd från konventionens ikraftträdande för vederbörande medlemsstat, medan den nu antagna reviderade konventionen lämnar medlemsstat som ratificerar konventionen tillfälle att välja mellan att antingen antaga de i del II av konventionen intagna bestämmelserna angående ett successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet eller att antaga bestämmelsen i konventionens del III angående en reglering av den verksamhet, som bedrives av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, däri inbegripna byråer med vinstsyfte.

Den reviderade konventionen innehåller på sätt arbetsmarknadsstyrelsen anfört vissa lättnader i förhållande till den tidigare gällande konventionen, vilka lättnader i viss mån redan införlivats med svensk rätt. Någon tvekan synes mig därför icke kunna råda därom, att Sverige bör ratificera den reviderade konventionen, varigenom den tidigare ratificerade konventionen i ämnet automatiskt uppsäges. Då Sverige redan i och med ratificeringen av 1933 års konvention givit uttryck åt sin principiella önskan om ett successivt

avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, synes i ratifikationshandlingen böra anmälas, att Sverige antager de i del II av den reviderade konventionen intagna bestämmelserna.

Konvention (nr 97) och rekommendation (nr 86) angående migrerande arbetare.

Å den internationella arbetsorganisationens konferens år 1939 antogos *dels* förslag till konvention (nr 66) angående migrerande arbetares rekrytering, arbetsförmedling och arbetsvillkor, *dels* förslag till rekommendation (nr 61) i samma ämne, *dels ock* förslag till rekommendation (nr 62) angående samarbete mellan staterna beträffande migrerande arbetares rekrytering, arbetsförmedling och arbetsvillkor. Texterna till nämnda konventions- och rekommendationsförslag finnas såsom bilagor (G—I) fogade vid proposition nr 19 till 1940 års riksdag.

På förslag av Internationella arbetsorganisationens ständiga migrationskommission beslöt arbetsbyråns styrelse vid sammanträde i Montreal i oktober 1946 att konsultera medlemsstaternas regeringar angående önskvärdheten av en revision av ifrågavarande konvention och rekommendationer samt vilka punkter, som borde underkastas revision. I anledning härav avgav svenska regeringen efter hörande av delegationen yttrande till Internationella arbetsbyrån den 31 maj 1947. De inkomna svaren granskades vid migrationskommissionens andra sammanträde i februari—mars 1948. Kommissionen föreslog därefter, att konventionen skulle revideras i dess helhet samt att de två rekommendationerna skulle ersättas med en reviderad rekommendation, vid vilken skulle fogas ett bilateralt normalavtal.

Arbetsbyråns styrelse hade redan dessförinnan fattat ett principbeslut om upptagande av revisionsfrågan på dagordningen för Internationella arbetskonferensens trettioandra sammanträde (Genève, juni 1949) samt uppdrog åt arbetsbyrån att tillställa medlemsstaternas regeringar förslag till reviderade konventions- och rekommendationstexter för yttrande. Vid fullgörande av detta uppdrag hade arbetsbyrån ur den hittills gällande konventionen nr 66 utbrutit de bestämmelser, som röra migrerande arbetares personliga effekter och redskap, samt gjort dessa bestämmelser till föremål för en särskild konvention men i övrigt följt migrationskommissionens nyss berörda förslag till revision av konventionen nr 66 och de båda rekommendationerna.

De av arbetsbyrån utarbetade texterna hänskötos av konferensen till ett särskilt utskott tillsammans med texten till ett av Förenta staternas regeringsdelegation framlagt konventionsförslag. Till grund för diskussionerna om den föreslagna konventionen lade utskottet sistnämnda text, vilken innehöll arbetsbyråns text i form av en konvention med tre bilagor, medan utskottet vid diskussionerna om den föreslagna rekommendationen och normalavtalet utgick från arbetsbyråns text.

Konventionen *(Bil. F)* äger tillämpning på envar som utvandrar

från ett land till ett annat i syfte att erhålla arbete för annans räkning och som i vederbörlig ordning godtagits såsom sådan (»migrerande arbetare»). Bilaga I till konventionen behandlar rekrytering av samt arbetsförmedling och arbetsvillkor för migrerande arbetare, vilka rekryterats i annan ordning än genom statskontrollerad gruppmigration. Bilaga II avser samma problem med avseende å statskontrollerad gruppmigration. Införsel av migrerande arbetares personliga effekter, verktyg och redskap behandlas i bilaga III, vilken innehåller bestämmelser om tullfrihet för migranternas personliga effekter samt bärbara handverktyg och redskap vid ankomsten till immigrationslandet.

En viktig bestämmelse i den reviderade konventionen är att varje medlem av arbetsorganisationen förbinder sig att tillhandahålla annan medlem, ävensom Internationella arbetsbyrån upplysningar angående sin politik och lagstiftning i avseende å emigration och immigration, angående särskilda bestämmelser i fråga om migrerande arbetares in- och utvandring samt deras arbets- och levnadsvillkor samt angående de avtal i dessa ämnen som må hava träffats av vederbörande medlemsstat.

Tillförlitliga och objektiva upplysningar äro av väsentlig betydelse för migranten, om han skall kunna fatta ett välgrundat beslut rörande sin utflyttning och undvika en planlös avresa, som ofta kan leda till besvikelser och svårigheter. Konventionen föreskriver därför, att medlem skall inrätta ett organ för kostnadsfritt bistånd åt migrerande arbetare med särskild uppgift att tillhandahålla vederhäftig upplysning.

Medlem skall även förbinda sig att vidtaga alla erforderliga åtgärder till förhindrande av vilseledande propaganda samt tillse att migrerande arbetare åtnjuta erforderlig läkartillsyn och goda hygieniska förhållanden från tidpunkten för avresan till ankomsten till destinationslandet. Lämpliga åtgärder skola vidtagas för att underlätta migranternas avresa, resa och mottagande.

I den nya konventionen äro bestämmelserna om lika behandling av särskild vikt. Konventionen ålägger immigrationslandet att behandla migranter icke mindre förmånligt än egna medborgare i avseende å arbetsvillkor, medlemskap i fackliga organisationer, rätt att åtnjuta i kollektivavtal fastställda förmåner samt bostadsförhållanden, i den mån dessa ämnen regleras genom lagstiftning eller äro underkastade administrativa myndigheters avgörande. Konventionen föreskriver även lika behandling i fråga om social trygghet (med följande inskränkningar, nämligen att lämpliga anordningar må vidtagas beträffande bevarande av rättigheter, vilka redan blivit förvärvade eller äro under förvärvande samt att immigrationslandets nationella lagstiftning må meddela särskilda bestämmelser beträffande ekonomiska förmåner eller delar därav, vilka helt bestridas med allmänna medel, samt beträffande bidrag till personer, vilka icke uppfylla föreskrivna avgiftsvillkor för att kunna tillerkännas författningsenslig pension), skatter och avgifter, vilka hänföra sig till arbetet samt rättsligt förfarande i samband med frågor behandlade i konventionen.

En annan bestämmelse i konventionen berör migrerande arbetare, som erhållit tillstånd att stadigvarande vistas i immigrationslandet och som till följd av sjukdom eller skada är oförmögen att utöva sitt yrke. Sådan arbetare må icke mot sin vilja återsändas till ursprungs- eller emigrationslandet. Då arbetaren vid ankomsten till immigrationslandet mottages för stadigvarande vistelse där, må emellertid vederbörande myndighet i detta land bestämma, att förbudet mot återsändande skall träda i kraft först efter en skälig tidrymd, vilken icke i något fall må överstiga fem år efter arbetarens mottagande.

I 1939 års konvention saknades bestämmelser angående möjlighet för en utländsk arbetare att överföra medel till emigrationslandet. Enligt den nu reviderade konventionen förbinder sig medlemsstat att, med förbehåll för i nationell lagstiftning stadgade begränsningar, medgiva överförande av migrerande arbetares inkomster och besparingar.

I konventionen stadgas vidare, att där antalet migrerande arbetare är tillräckligt stort, emigrations- och immigrationsländerna skola, närhelst så befinnes påkallat, träffa avtal om reglering av konventionsbestämmelsernas tillämpning.

Bilagorna I och II, vilka behandla frågor rörande rekrytering, införande och arbetsförmedling, innehålla ett flertal villkor, som bestämma bedrivandet av sådan verksamhet. Däri stadgas, att endast offentliga nationella eller internationella organ skola äga rätt att utan särskilda formaliteter bedriva dylik verksamhet. I den utsträckning nationell lagstiftning eller bilateralt avtal så medgiver, må sådan verksamhet emellertid utövas av arbetsgivare eller enskild byrå under offentlig övervakning och med vederbörligt tillstånd.

För arbetaren är det av särskild vikt, att han vid tidpunkten för rekryteringen eller senast vid ankomsten till immigrationslandet erhåller tillförlitlig kännedom om de arbetsvillkor, som komma att gälla för honom. I detta syfte innehålla bilagorna olika stadganden. I länder, där ett system för övervakande av anställningsavtal upprätthålles, skall ett exemplar av avtalet med uppgift om arbetsvillkor, särskilt löneförmåner, överlämnas till den migrerande arbetaren före avresan eller, såframt överenskommelse därom träffas mellan vederbörande regeringar, vid ankomsten till immigrationslandet. I det senare fallet måste arbetaren före avresan erhålla skriftliga upplysningar angående det yrkesområde, inom vilket han anställts jämte övriga arbetsvillkor, särskilt den honom tillförsäkrade minimilönen.

I bilagorna I och II lämnas närmare föreskrifter angående underlättande av migranternas resa, avresa och mottagande. I sådant hänseende stadgas, att medlemsstaterna skola vidtaga åtgärder för förenkling av administrativa formaliteter, tillhandahållande av tolk samt bistånd under första tiden efter inflyttningen ävensom välfärdsåtgärder under migrantens resa.

Enär regeringarna ha större ansvar och särskilda förpliktelser gentemot immigranter, vilkas inflyttning organiserats av staten, föreskrives i bilaga II, att regeringarna skola lämna tillstånd till försäljning och överföring av

egendom tillhörig migrerande arbetare, som medgivits inresa för stadigvarande vistelse. Sådana arbetare skola även under första tiden efter inflyttningen erhålla bistånd i frågor rörande deras anställningsförhållanden. Bilagan lämnar även föreskrifter om skydd för den migrerande arbetaren, därest han icke erhåller den anställning, för vilken han rekryterats, eller om vederbörande myndighet finner ifrågavarande anställning olämplig. I förra fallet skola de med återresan till ursprungslandet förenade kostnaderna icke drabba den migrerande arbetaren, medan i det senare fallet immigrationslandets regering har att bistå migranten att finna passande anställning. Åtgärder måste dessutom vidtagas för migrantens uppehälle, intill dess sådan anställning kunnat beredas honom eller han återvänt till rekryteringsområdet eller bosatt sig å annan ort. Om migrerande arbetare är flykting eller tvångsförflyttad och på grund av bristande arbetstillgång icke kan kvarbliva i en erhållen anställning, måste hans uppehälle säkerställas i avbidan på sådan anställning eller bosättning å annan ort.

En av bestämmelserna i bilaga II avser att skydda immigrationslandets egna medborgare. Innan tillstånd till införande av migrerande arbetare meddelas, har vederbörande myndighet i immigrationslandet nämligen att pröva, huruvida ej ett tillräckligt antal arbetare, som kan utföra arbetet i fråga, redan finnes tillgängligt.

Konventionen med bilagor antogs av konferensen med 113 röster mot 14, medan 24 delegater nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för antagandet av konventionen med därtill anslutna bilagor.

Rekommendationen angående migrerande arbetare *(Bil. G)* utvecklar och kompletterar de i konventionen med därtill anslutna bilagor angivna principerna och framlägger förslag rörande dessas praktiska tillämpning. Av rekommendationens talrika och mycket detaljerade bestämmelser må här endast nämnas några, som äro av särskilt intresse.

Två allmänna principer framläggas i rekommendationen. För det första bör medlem i sin allmänna politik främja och tillvarataga alla sysselsättningsmöjligheter och i detta syfte underlätta en internationell reglering av arbetskraften, särskilt med avseende å dess rörlighet från länder med överskott till sådana med brist på arbetskraft. För det andra bör medlemmen vederbörligen beakta arbetskraftsläget i landet och i detta syfte samråda med vederbörande arbetsgivare- och arbetareorganisationer i alla frågor av allmän innebörd avseende migration av arbetare.

Under det att konventionen icke innehåller några bestämmelser rörande urval av migranter, vilket utgör ett av de viktigaste momenten i rekryteringen, framläggas i rekommendationen tre huvudprinciper i detta hänseende, nämligen att urvalet bör verkställas på sådant sätt att migrationen i minsta möjliga mån inskränkes, att ansvaret för urvalet skall åvila offentligt organ eller privata, med vederbörligt tillstånd försedda och av myndighet övervakade institutioner samt att en representant för immigrationslandet bör deltaga i urvalsverksamheten.

Då det mången gång torde vara svårt att tillämpa principen om medgivande för migrerande arbetare att taga anställning under samma villkor som landets egna medborgare, innehåller rekommendationen vissa bestämmelser i syfte att begränsa inskränkningarna i migranternas sysselsättning. I rekommendationen förordas, att sådana inskränkningar icke böra tillämpas på en migrerande arbetare, som varit bosatt i landet under en bestämd period, i regel icke överstigande fem år. Detta problem äger nära samband med frågan om återsändande av migranten på grund av läget på arbetsmarknaden. I detta hänseende förordar rekommendationen, att immigrationsländerna böra avhålla sig från att framställa krav på en migrerande arbetares eller hans familjemedlemmars återresa på grund av arbetarens bristande tillgångar eller läget på arbetsmarknaden, med mindre än överenskommelse i detta avseende träffats mellan emigrations- och immigrationslandet.

Slutligen uttryckes i rekommendationen en förhoppning, att bilaterala avtal rörande migration må komma att avslutas på grundval av bestämmelsen i det såsom bilaga till rekommendationen fogade normalavtalet. Detta avtal innehåller en mängd bestämmelser, av vilka några äro tillämpliga på alla migrerande arbetare utan åtskillnad, under det att andra endast avse migranter för stadigvarande vistelse. Vissa av bestämmelserna åter hänföra sig till flyktingar och tvångsförflyttade. Normalavtalet avfattades så uttömmande som möjligt för att bereda vederbörande regeringar tillfälle att välja de bestämmelser, som de må finna lämpligt.

Rekommendationen med bilaga antogs av konferensen med 112 röster mot 13; 18 delegater avstodo från att rösta. Samtliga svenska ombud röstade för antagandet av rekommendationen och bilagan.

Över förevarande konvention jämte bilagor samt rekommendationen med det därtill anknutna normalavtalet har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet inhämtat yttranden från socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, statens utlänningskommission, generaltullstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige och Svenska arbetsgivareföreningen.

Socialstyrelsen anmärker, att ifrågavarande internationella författningar i huvudsak basera sig på tidigare föreliggande förslag. En del ändringar hade gjorts på olika punkter, och vidare hade bland annat konventionens text delats upp på en huvuddel med mera allmänna bestämmelser och tre bilagor med särskilda föreskrifter. Konventionens huvuddel kunde, om en medlemsstat så önskade, antagas för sig och bilagorna, någondera eller flera, uteslutas eller också antagas vid ett senare tillfälle.

I ett tidigare till delegationen avgivet yttrande hade styrelsen funnit sig i det hela kunna uttala, att författningstexterna i då föreliggande förslag allmänt gjorde ett intryck av att vara utformade med en viss försiktighet, och att de ej syntes behöva föranleda några betänkligheter från svensk synpunkt.

Det kunde påpekas, att de bestämmelser om godtagbara organ för arbetsförmedling, som upptagits i konventionens bilaga II, artikel 3, till skillnad från motsvarande bestämmelser i det förut framlagda förslaget icke ute-

slöte anlitande av sådana enskilda arbetsförmedlingsbyråer som bedreve sin rörelse med vinstsyfte. Härmed förfölle en tidigare erinran, som hade framställts från svenskt håll beträffande denna punkt i förslaget.

Liksom i sitt föregående yttrande ville socialstyrelsen betona, att styrelsen icke numera kunde anses besitta den särskilda kompetens, som erfordrades för ett mera ingående bedömande av de frågor, som avhandlades i dessa internationella författningar.

Arbetsmarknadsstyrelsen finner, att de ledande principerna i konventionen och rekommendationen i väsentliga delar överensstämma med den praxis, som från svensk sida tillämpats under senare år. Styrelsen ansåge sig därför böra tillstyrka, att konventionen ratificerades av vårt land. Styrelsen ville dock anföra några synpunkter på frågan vad en ratificering kunde komma att innebära beträffande de migrerandes sociala förmåner samt beträffande kostnader för statsverket vid överföring av utländsk arbetskraft enligt konventionens bestämmelser.

Beträffande migranternas status efter ankomsten till det nya landet stadgades i artikel 6, att de i princip icke skulle behandlas mindre förmånligt än de egna medborgarna. Denna princip om lika rättigheter och skyldigheter tillämpades huvudsakligen redan på den utländska arbetskraften i vårt land. Dock syntes ett fullständigt iakttagande av konventionens bestämmelser komma att förutsätta en viss utvidgning av de sociala förmånerna till utlänningar, nämligen vid arbetslöshet och moderskap samt beträffande folkpension, yrkesutbildning och fattigvård. Enligt Kungl. Maj:ts förordning av den 13 juni 1947 (nr 245) angående ändring i förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, §§ 13 och 14, funnes sålunda vissa inskränkningar i dels rätten för utländska medborgare att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa, dels rätten att uppbära understöd från sådan kassa. Dessa bestämmelser torde emellertid ej i och för sig utgöra hinder för konventionens antagande, och det förutsattes, att tillämpningen av desamma ej komme att strida mot bestämmelserna i konventionen. Vad anginge statlig och kommunal arbetslöshetshjälp (SFS 278: 1949) berodde det på Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall, huruvida utlänning skulle erhålla sådan. Arbetsmarknadsstyrelsen hade i underdånig skrivelse den 26 oktober 1949 föreslagit, att sådan arbetslöshetshjälp i princip skulle kunna utgå till alla utlänningar i landet. Beträffande moderskap gällde (SFS 338: 1937 och SFS 339: 1937), att moderskapspenning och mödrahjälp icke utginge till utlänningar med mindre Konungen ingått särskild överenskommelse med respektive land. När det gällde folkpensionen stadgades i lagen om folkpensionering, att de olika hjälpformer, som därunder avsåges, endast tillkomme svenska medborgare. Vad yrkesutbildningen beträffade mottoges visserligen utlänningar vid svenska yrkesutbildningsanstalter, i den mån ej tillräckligt antal svenska sökande anmälde sig, och stipendier kunde erhållas endast efter bifall av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Men för att konventionens principer tillfullo skulle kunna tillämpas, syntes vid lika kvalifikationer även migranter böra tillförsäkras

samma utbildningsmöjligheter som landets egna medborgare. Vidare ville styrelsen rikta uppmärksamheten på att artikel 8 i konventionen icke helt torde stå i samklang med Kungl. Maj:ts kungörelse av den 27 juni 1947 angående anmälan om lämnad fattigvård åt vissa utlänningar m. m. Enligt konventionen finge icke en migrerande arbetare, som ej kunde utöva sitt yrke till följd av sjukdom eller skada ådragen efter ankomsten, mot sin vilja återsändas till ursprungslandet eller det territorium, varifrån han emigrerat, vilket ovannämnda kungörelse syntes kunna medgiva.

Arbetsmarknadsstyrelsen hade vidare beaktat, att en eventuell ratificering av konventionen från svensk sida kunde komma att utöver administrationskostnader innebära vissa utgifter för statsverket — eventuellt också för arbetsgivaren beroende på överenskommelse i varje särskilt fall. Detta torde bl. a. bli fallet genom stadgandena i konventionens artikel 4 (migranters avresa, resa och mottagande), artikel 5 jämfört med rekommendationen § 14 4) (hälsokontroll), Bilaga I artikel 6 samt Bilaga II artikel 7 jämfört med rekommendationen § 5 4) och eventuellt även §§ 10 och 11 (bistånd under första tiden efter inflyttningen), Bilaga II artikel 9 och 10 samt rekommendationen § 18 (eventuella återresekostnader), Bilaga II artikel 11 (uppehälle i avvaktan på ev. omplacering). Konventionen syntes förutsätta, att vid slutandet av bilaterala migrationsavtal parterna skulle överenskomma om fördelningen av dessa kostnader liksom också (artikel 12 i normalavtalet) om sättet för bestridande av resekostnaderna för såväl migranterna själva som deras familjemedlemmar, kostnaderna för deras uppehälle under resan, under sjukdom eller vistelse på sjukhus samt kostnaderna för transporten av deras personliga tillhörigheter.

Vad beträffar inrättandet av »ett mot behovet svarande organ för kostnadsfritt bistånd åt migrerande arbetare med särskild uppgift att tillhandahålla vederhäftig upplysning» (artikel 2 i konventionen samt avdelning III i rekommendationen) ville styrelsen understryka, att ett sådant organs verksamhet komme att vara både betydelsefullt och ansvarsfullt. Genom att vårt land icke upprätthölle något system för kontroll av anställningsavtal — behandlat i Bilaga I, artikel 5, samt Bilaga II, artikel 6 i konventionen — komme desto större vikt att få läggas på utförliga och vederhäftiga informationer till de enskilda migranterna före deras avresa från rekryteringslandet. På så vis torde man till stor del kunna förebygga de missförstånd och besvikelser, som kunde vara förbundna med arbetskraftsomflyttningar. Styrelsen ville i detta sammanhang nämna, att i samband med den betydande invandringen av utländsk arbetskraft till Sverige efter kriget styrelsen inom sin utlänningsbyrå sett sig nödsakad upprätta en sådan upplysningsdetalj, vilken därtill även fått till uppgift att kontinuerligt insamla informationer om utländska arbetsmarknads- och sociala förhållanden m. m. för att kunna ge realistiska och tillräckliga upplysningar åt svenskar, som i studiesyfte eller för praktik önskade ta korttidsanställningar utomlands. Styrelsen vore beredd att om så erfordrades utvidga denna verksamhet för att fylla den uppgift, som avsåges i konventionen.

Med hänsyn till att migranter i konventionens mening samt deras familjemedlemmar syntes komma att få en viss särställning i förhållande till andra utlänningar, som arbetade eller vistades i vårt land, torde det bli erforderligt att i deras legitimationshandlingar uttryckligen angiva, att de beviljats inrese-, uppehålls- eller arbetstillstånd i egenskap av migranter. Ett sådant angivande i passet skulle sannolikt komma att underlätta såväl de centrala som de lokala myndigheternas handläggning av utlänningsproblemen.

Statens utlänningskommission framhåller, att berörda konvention och rekommendation i huvudsak innehålla bestämmelser och förslag till bestämmelser, vilkas tillämpning skulle ankomma på andra myndigheter än utlänningskommissionen. Kommissionen hade med hänsyn därtill ansett sig böra begränsa sin bedömning att avse de partier i ifrågavarande texter, vilka omedelbart berörde förhållanden, som fölle inom kommissionens verksamhetsområde.

Konventionen införde begreppet »tillstånd att stadigvarande vistas i immigrationslandet» och föreskreve, att migrerande arbetare, som erhållit dylikt tillstånd ej finge återsändas till sitt ursprungsland på grund av att han ej kunde utöva sitt yrke till följd av sjukdom eller skada ådragen efter ankomsten.

Den svenska utlänningslagstiftningen — vars framtida gestaltning för närvarande låge under utredning — innehölle intet institut motsvarande det i konventionen avsedda bosättningstillståndet. Utlänningslagens bestämmelser om visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd för utlänning vore således gällande oberoende av den längre eller kortare tid utlänningen avsåge att stanna i Sverige. Jämlikt 25 § utlänningslagen ägde kommissionen befogenhet att meddela förpassningsbeslut i samband med avslag å ansökan om uppehållstillstånd. En begränsning av nämnda befogenhet på sätt i konventionens artikel 8 åsyftades torde kräva en ändring av utlänningslagens förpassningsbestämmelser och syntes närmast böra diskuteras i samband med en allmän revision av utlänningslagstiftningen.

Frågan huruvida bestämmelserna i konventionens artikel 8 läte sig förena med gällande praxis beträffande hemsändande av utlänning, som antoges bliva i varaktigt behov av fattigvård, undandroge sig kommissionens bedömande.

I rekommendationens punkt 18 förordades en bestämmelse, som för Sveriges vidkommande skulle få den praktiska innebörden, att i rekommendationen avsedda utländska arbetare vid en arbetslöshetskris blott undantagsvis skulle vägras fortsatt uppehållstillstånd här och då endast därest vissa i särskild överenskommelse med utlänningens hemland angivna förutsättningar vore förhanden. Ett ställningstagande på förhand till frågan om den utländska arbetskraftens kvarstannande i riket under en arbetslöshetskris syntes emellertid kunna leda till en allvarlig belastning för samhället, varför kommissionen för sin del funne övervägande skäl tala för att Sverige i detta avseende behölle sin handlingsfrihet.

Generaltullstyrelsen, som på delegationens anmodan begränsat sitt ytt-

rande till att avse Bilaga III till konventionen samt artikel 26 punkt 3 av bilagan till rekommendationen, anför följande.

Bilaga III, artikel 1.

1. Beträffande *nya* personliga effekter åtnjötes tullfrihet endast i fråga om dels gångkläder och sängkläder, som tillhörde resande och medfördes av ägaren själv samt prövades icke överstiga hans personliga behov, dels andra förnödenheter, tillhöriga resande i den mån de prövades icke överstiga behovet under resan.

För *gamla och brukade* personliga effekter åtnjötes tullfrihet på de villkor, som angåves i 5 § m) tulltaxeförordningen, av person, som inflyttade från utlandet eller med bibehållet hemvist i Sverige oavbrutet eller endast med tillfälliga avbrott vistats utomlands en tid av minst ett år. Enligt praxis ansåges »bibehållet hemvist i Sverige» föreligga, då vederbörande hela tiden varit mantalsskriven i riket. Annan person än som ovan nämnts åtnjöte däremot tullfrihet för begagnade personliga effekter endast då fråga vore om gång- och sängkläder eller andra förnödenheter, som prövades icke överstiga behovet under resan.

2. För i konventionen avsedda bärbara handverktyg och redskap åtnjötes tullfrihet enligt förberörda 5 § m), då dessa varor infördes av i momentet åsyftade personer och tullanstalten prövade dem icke överstiga ägarens behov. Infördes sådana varor av andra än nyssnämnda personer, kunde tullfrihet medgivas enligt 5 § f) tulltaxeförordningen, därest varorna vore avsedda att användas under tillfälligt uppehåll i riket, såvida icke tullanstalten i införselseorten med hänsyn till varornas mängd och beskaffenhet funne tullfrihet böra medgivas allenast under viss tid, högst ett år, och efter nedsättande hos tullverket av belopp, motsvarande belöpande tull, eller ställande av säkerhet därför.

Bilaga III, artikel 2.

Utöver den tullfrihet, som ovan angivits, må till Sverige återvändande migrerande arbetare och medlemmar av deras familjer under de villkor, som avsåges i 5 § s) tulltaxeförordningen åtnjuta tullfrihet för inom landet alstrade eller tillverkade ävensom här förut förtullade utländska varor, när de efter utförsel återinfördes i oförändrat skick. Nämnda tullfrihetsförmåner gällde, oavsett om vederbörande vid återkomsten till Sverige fortfarande vore svensk medborgare eller icke.

Artikel 26, punkt 3 av bilagan till rekommendationen.

Då de härunder åsyftade tullfrihetsförmånerna överensstämde med dem, som avsåges i bilaga III, artikel 2 — dock med den avvikelsen, att i föreliggande punkt 3 icke såsom villkor angivits, att vederbörande vid återkomsten till sitt ursprungsland fortfarande skulle vara medborgare i detta land — hänvisades till vad som anförts i närmast föregående stycke.

De tullfrihetsförmåner för bärbara handverktyg och redskap, som åsyftades i konventionen och rekommendationen, torde bliva tillgodosedda genom ovannämnda bestämmelser i tulltaxeförordningen.

Beträffande personliga effekter torde, såsom av det ovan anförda framginge, konventionens och rekommendationens bestämmelser i huvudsak täckas av de svenska tullfrihetsbestämmelserna. För åvägabringande av en fullständig överensstämmelse i detta hänseende erfordrades införande i lagstiftningen av en särskild bestämmelse om tullfrihet i omhandlade fall. Detta syntes styrelsen lämpligen kunna ske genom tillfogande av ett nytt moment under 5 § sagda förordning.

Landsorganisationen i Sverige erinrar därom, att organisationen i sitt yttrande år 1947 över Internationella arbetsbyråns skrivelse rörande revision av 1939 års konvention och därtill anslutande rekommendationer framhållit, att konventionen icke ratificerats av Sverige och att vårt land ej heller vidtagit några åtgärder i anledning av rekommendationerna. Anledningen därtill antoges ha varit, att regleringen närmast varit avsedd för massomflyttningar av människor till för dem främmande omgivningar och förhållanden, medan — efter den transoceana emigrationens upphörande — migrationen för Sveriges del haft en relativt blygsam omfattning och väsentligen varit begränsad till de nordiska länderna. Dessa skäl mot ratificering hade år 1940 större giltighet än numera. Migrationsproblemet hade även för Sveriges del fått större praktisk aktualitet än det haft före det andra världskriget. Det hade därför enligt landsorganisationens mening funnits anledning att taga vår inställning till den ifrågavarande internationella regleringen under förnyat övervägande och att medverka till den revision som ifrågasatts av den permanenta migrationskommittén. Dessa uttalanden ägde fortfarande giltighet.

I yttrande år 1948 över arbetsbyråns förslag till reviderad konvention, rekommendationer och normalfördrag hade landsorganisationen förklarat sig i huvudsak intet ha att erinra mot förslagen.

Beträffande den nu ifrågavarande konventionen av år 1949 kunde landsorganisationen icke finna, att något hinder för svensk ratifikation förelåge och tillstyrkte därför, att riksdagen förelades förslag om ratificering.

Vid en eventuell svensk lagstiftning i ämnet borde tillses att den synnerligen obilliga bestämmelse i artikel 8 uteslötes eller modifierades, enligt vilken vederbörande nationella myndighet, även då immigrerande arbetare mottagits för *stadigvarande* vistelse, kunde besluta om en karenstid av ända upp till fem år, inom vilken arbetaren och hans familjemedlemmar, kunde återsändas till emigrationslandet för det fall han blivit arbetsoförmögen till följd av sjukdom eller skada, som han ådragit sig *efter* immigrationen.

Svenska arbetsgivareföreningen finner något hinder icke föreligga för att Sverige tillträder konventionen.

För egen del anför *delegationen* följande.

Enligt bestämmelserna i artikel 6 av konventionen skulle immigranter efter ankomsten till immigrationslandet behandlas icke mindre förmånligt än landets egna medborgare bl. a. i avseende å social trygghet. Svensk socialagstiftning vore emellertid byggd på en princip, som ej överensstämde med konventionen på denna punkt, i det att ett flertal sociala trygghetsförmåner uttryckligen förbehållits svenska medborgare, i den mån ömsesidighetsavtal med andra länder icke funnes. I ett fall, nämligen då det gällde folkpensionen, stadgades i lagen om folkpensionering, att de olika hjälpformer, som där avsåges, endast tillkomme svenska medborgare, dock att Konungen ägde träffa överenskommelse med främmande makt i fråga om tillämpning av lagen å dess här i riket bosatta medborgare. Med stöd av bl. a. nämnda

bestämmelse hade Kungl. Maj:t den 18 november 1949 utfärdat kungörelse om tillämpning av en mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge den 27 augusti 1949 sluten konvention om ömsesidigt utgivande av ålderspensioner.

I artikel 6 b) ii) medgåves den inskränkningen i principen om lika behandling, då det gällde sociala trygghetsförmåner, att immigrationslandets nationella lagstiftning kunde meddela särskilda bestämmelser beträffande ekonomiska förmåner eller delar därav, vilka helt bestredes av allmänna medel, samt beträffande bidrag till personer, vilka icke uppfyllde föreskrivna avgiftsvillkor för att kunna tillerkännas författningsenlig pension. Det förtjänade framhållas, att konventionstexten på denna punkt ej syntes vara helt klar, i det att de inskränkningar i principen om lika behandling, som kunde medgivas enligt detta stadgande, icke närmare definierats. Emellertid lära i stort sett mot de i artikeln avsedda sociala trygghetsförmånerna svarande förmåner — med undantag av folkpension — hava av Kungl. Maj:t medgivits, i de fall då statskontrollerad gruppimmigration förekommit till vårt land.

För att uppnå full överensstämmelse mellan konventionen och svensk lagstiftning och därmed möjligheter till ratifikation, syntes vissa författningsändringar vara erforderliga, på sätt närmare framginge av arbetsmarknadsstyrelsens yttrande till delegationen. Därvidlag torde även böra uppmärksammas vad landsorganisationen i sitt ovan återgivna yttrande anfört med avseende å artikel 8 i konventionen.

Enligt artikel 14 mom. 1 kunde medlem, som ratificerade konventionen, genom en vid ratifikationshandlingen fogad förklaring från ratifikationen utesluta en eller samtliga av konventionens tre bilagor. I mom. 2 samma artikel stadgades vidare, att med i sådan förklaring givna förbehåll bestämmelserna i konventionens bilagor skulle äga samma giltighet som bestämmelserna i konventionen.

Vad först beträffade själva konventionen, ansåge delegationen, att denna borde ratificeras av Sverige, sedan härför erforderliga författningsändringar genomförts. Delegationen hade därvid med avseende å den definition av uttrycket »migrerande arbetare», som lämnades i konventionens artikel 11, förutsatt, att som sådan skulle anses envar som utvandrade från ett land till ett annat i syfte att erhålla arbete för annans räkning och såsom arbetssökande inkommit i immigrationslandet med vederbörande myndighets tillstånd.

Bilaga I till konventionen innehölle föreskrifter avseende rekrytering av samt arbetsförmedling och arbetsvillkor för migrerande arbetare, vilka rekryterats i annan ordning än genom statskontrollerad gruppmigration. Bilaga II behandlade samma problem i avseende å migrerande arbetare, vilka rekryterats genom statskontrollerad gruppmigration, medan bilaga III innehölle bestämmelse om införsel av migrerande arbetares personliga effekter verktyg och redskap. De föreskrifter för skydd åt migrerande arbetare som åsyftades i bilagorna I och II, vore i huvudsak iakttagna i Sverige ge-

nom den praxis som utvecklats under de senaste åren, och delegationen funne därför, att den föreslagna ratifikationen borde utsträckas till att omfatta även dessa båda bilagor.

Beträffande bilaga III syntes även denna kunna inbegripas under ratifikationen, sedan den av generaltullstyrelsen i dess yttrande angivna ändringen i tulltaxeförordningen genomförts.

Delegationen finner slutligen, att den till ifrågavarande konvention anknutna rekommendationens bestämmelser böra, i den mån så befinnes lämpligt och önskvärt, beaktas vid den fortsatta utvecklingen av svensk lagstiftning och praxis på förevarande område. Vad beträffade det som bilaga till rekommendationen anslutna »normalavtalet» innehölle detta detaljerade bestämmelser till ledning för medlemsstaterna vid avslutandet av överenskommelser rörande ut- och invandring och förutsatte icke något formellt ställningstagande från statsmakternas sida i detta sammanhang.

Delegationens utlåtande dikterades av tre ledamöter. Ordföranden var av skiljaktig mening och yttrade, att frågan om konventionens ratificering borde prövas först sedan full klarhet vunnits rörande de kostnader för statsverket, som skulle föranledas av att *samtliga* immigranter skulle tillerkännas de sociala trygghetsförmåner, som tillkomme svenska medborgare. Däremot funne han det rimligt och naturligt, att omedelbara åtgärder vidtoges för att konventionens bestämmelser vunne tillämpning vid av statsmakterna kontrollerad gruppimmigration. En bestående sådan kategoriklyvning, för vilken starka sakskäl kunde anföras, syntes emellertid icke vara förenlig med konventionstextens avfattning.

Departementschefen.

Ifrågavarande internationella konvention och rekommendation avse personer, som utvandra från ett land till ett annat för att i det nya landet skaffa sig arbete (s. k. migrerande arbetare). Föreskrifterna syfta till att utplåna skillnaden mellan den inhemska och den utländska arbetskraften genom att göra de migrerande arbetarna delaktiga av samma förmåner som dem vilka komma landets egna medborgare till godo.

Konventionens antagande medför sålunda förpliktelse för vederbörande land att — i den mån förhållandena äro reglerade genom lagstiftning eller underkastade administrativa myndigheters avgörande — behandla de personer, som omfattas av konventionen, lika förmånligt som landets egna medborgare såvitt angår arbets- och lönevillkor, medlemskap i fackliga organisationer, bostadsförhållanden ävensom skatter och avgifter, som hänföra sig till arbetet. Konventionen föreskriver vidare, förutom viss upplysningsverksamhet med avseende å de migrerande arbetarna, kostnadsfri arbetsförmedling samt nöjaktig hälsokontroll beträffande dessa. Vad konventionen i dessa delar innehåller torde vara av beskaffenhet att utan förbehåll kunna godtagas från svensk sida.

Enligt konventionen förbinder sig emellertid medlemsstat vidare att låta lagstiftningen om »social trygghet» få sådan utformning att immigranterna

ej bli sämre ställda än landets egna medborgare; för vissa fall lämnas dock möjlighet öppen till särbestämmelser beträffande den utländska arbetskraften.

I fråga om utlännings rätt till sociala förmåner av olika slag intager vårt land ej någon enhetlig ståndpunkt. I detta hänseende må framhållas att beträffande den förmån, som ligger i rätten att erhålla billig och i vissa fall helt kostnadsfri sjukvård och hälsovård, i stort sett ingen skillnad göres mellan svenskarna och de utlänningar som vistas här och att, när det gäller den obligatoriska fattigvården, utlänningarna äro i huvudsak likställda med svenskarna. Sjukförsäkringen, försäkringen för olycksfall i arbete och arbetslöshetsförsäkringen stå öppna även för utlänningar, vilka härjämte ha samma tillgång som svenskarna till en del familjesociala åtgärder, t. ex. fria resor för barn och husmödrar. Vidare utgå de allmänna barnbidragen även för här bosatta utländska barn. I detta sammanhang må nämnas att — såsom framgår av den till riksdagen samtidigt härmed avlåtna propositionen nr 136 angående viss hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar — här bosatta utlänningar föreslagits skola kunna erhålla mödrahjälp och arbetslöshetshjälp under samma betingelser som de svenska medborgarna.

I andra avseenden följer vår lagstiftning den linjen, att de sociala förmånerna äro förbehållna de svenska medborgarna, därvid dock även här bosatta utlänningar kunna bli delaktiga av resp. förmån, därest svenskar i utlänningens hemland få åtnjuta motsvarande förmån. Här tillämpas alltså den s. k. reciprocitetsprincipen. Vad nu sagts gäller bl. a. folkpension, bidrag till änkor och änklingar med barn, särskilda barnbidrag, bidragsförskott och moderskapspenning.

Frågan om den utländska arbetskraftens ställning med avseende å sociala förmåner är ett spörsmål, som kan ses från olika synpunkter. Utgångspunkten bör emellertid vara att de humanitära synpunkterna beaktas i den mån så kan ske utan åsidosättande av vårt lands egna intressen. I detta sammanhang vill jag erinra om den utveckling mot närmare mellanfolkligt och särskilt europeiskt samarbete på det ekonomiska och sociala området, som Sverige funnit angeläget att stödja. Jag anser mig även böra nämna, att den svenska regeringen från Europarådets generalsekreterare mottagit en skrivelse, vari denne fäste uppmärksamheten på en, efter förslag av Europarådets rådgivande församling, av ministerkommittén den 15 november 1949 antagen resolution med uppmaning till medlemsstaterna att snarast ratificera konventionen angående migrerande arbetare.

Utlänningarnas allmänna behandling i det hänseende varom det nu är fråga har varit föremål för vissa förberedande undersökningar inom socialdepartementet. Dessa undersökningar torde böra fullföljas i form av en allmän översyn av hithörande bestämmelser, varvid bör prövas huruvida den av ifrågavarande konvention åsyftade generella likabehandlingen bör införas i vår lagstiftning. Det är min avsikt att vidtaga åtgärder härför.

Bilagorna I och II till konventionen synas icke påkalla några författningsändringar, medan tillämpningen av bestämmelserna i Bilaga III synes kom-

ma att kräva viss ändring i tulltaxeförordningen. Vad i dessa bilagor föreskrives med avseende å rekrytering av samt arbetsförmedling och arbetsvillkor för migrerande arbetare ävensom införande av sådana arbetares personliga effekter m. m. torde icke böra föranleda erinran från svensk sida.

Med hänsyn till det anförda finner jag att — ehuru det varit önskvärt om Sverige redan i dagens läge kunnat ge sitt stöd åt de internationella strävandena på detta område — med ratifikation från Sveriges sida av ifrågavarande konvention t. v. bör anstå.

Konvention (nr 98) angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.

Förevarande konvention *(Bil. H)* ansluter sig till den vid 1948 års arbetskonferens antagna konventionen (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten. Sistnämnda konvention, som förelades riksdagen genom proposition nr 162 till 1949 års riksdag, har sedermera, i enlighet med föredragande departementschefens tillstyrkan och då riksdagen ej haft något att erinra däremot, ratificerats för Sveriges del. Såsom i nysnämnda proposition antytts, avser den sålunda ratificerade konventionen främst att skapa en laglig grund för det organisationsväsende som anses vara en nödvändig förutsättning för att höja arbetarnas levnadsstandard och garantera att från statens sida några hinder icke läggas för den fria organisationsrätten. Den nu förevarande konventionen åsyftar däremot att närmare reglera organisationsrätten i förhållandet mellan arbetsgivare, å ena, samt arbetstagare, å andra sidan, samt att i anslutning därtill fastslå principen om förhandlingsrätt.

Konventionen lämnar arbetarna garantier för utövandet av föreningsrätten genom att skydda dem mot sådana åtgärder med avseende å deras anställningsförhållanden som äro av organisationsfientlig art och särskilt mot åtgärder, som ha till syfte att göra anställningen av en arbetare beroende av det villkoret, att han icke ansluter sig till fackförening eller upphör att vara fackligt organiserad. Skydd lämnas även mot åtgärder som syfta till att föranleda avsked eller annat förfång för en arbetare på grund av hans medlemskap i fackförening eller deltagande i fackföreningsverksamhet utanför arbetstiden (eller, med arbetsgivarens medgivande, under arbetstiden).

Under överläggningarna inom vederbörande konferensutskott framlades förslag därom, att konventionen skulle lämna garantier för arbetarnas rätt att icke ansluta sig till fackförening, den s. k. negativa föreningsrätten, såväl som rätten att ansluta sig till sådan förening, men utskottet föredrog att icke särskilt omnämna rätten att icke ansluta sig till fackförening. Utskottet förklarade i detta sammanhang uttryckligen såsom sin åsikt, att konventionen på intet sätt finge tolkas som vare sig ett gillande av eller förbud mot s. k. organisationsklausuler, utan att dylika frågor lämnades öppna för reglering i enlighet med praxis inom varje särskilt land.

Konventionen lämnar vidare skydd för arbetarnas organisationer mot inblandning från arbetsgivarnas sida. Utskottet ansåg, att samma skydd borde lämnas arbetsgivarnas som arbetarnas organisationer. Principen om lika behandling finnes därför intagen i konventionen, vilken i detta hänseende föreskriver, att arbetarnas och arbetsgivarnas organisationer skola åtnjuta tillfredsställande skydd mot varje inblandning från motpartens eller dess ombuds eller dess medlemmars sida i fråga om organisationernas bildande, verksamhet eller förvaltning. Såsom inblandning skola anses åtgärder, avsedda att främja bildandet av arbetarorganisationer, över vilka arbetsgivare eller deras organisationer äga ett bestämmande inflytande, eller att stödja arbetarorganisationer ekonomiskt eller i annan form i syfte att inordna sådana organisationer under arbetsgivares eller arbetsgivarorganisationers kontroll.

Utskottet föreslog, att lämpliga åtgärder skulle, där så befunnes erforderligt, vidtagas för att förmå vederbörande parter att inleda förhandlingar i syfte att reglera anställningsvillkor genom kollektivavtal. Det framhölls emellertid, att det skulle uppstå svårigheter för mindre utvecklade länder, där fackföreningsrörelsen ännu befunne sig i sin linda, att omedelbart vidtaga anordningar för kollektiva förhandlingar inom vissa områden och med avseende å vissa grupper av arbetare. Konferensen kom därför till den slutsatsen, att medlemsstaterna borde i konventionen åläggas att främja en successiv utveckling av de kollektiva förhandlingarna med vederbörlig hänsyn tagen till vederbörande länders förhållanden.

Konventionen överlämnar åt den nationella lagstiftningen att bestämma i vad mån de stadgade garantierna skola tillämpas på krigsmakten och poliskåren. Frågan huruvida tjänstemän i allmän tjänst skulle omfattas av konventionen gav upphov till avsevärda meningsutbyten. Den slutligt antagna texten föreskriver, att konventionen icke avser sådana tjänstemän men får heller icke tagas till intäkt för en begränsning av dem tillkommande rättigheter eller redan uppnådd ställning.

Konventionen antogs med 115 röster mot 10, medan 25 delegater nedlade sina röster. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetarombuden för konventionens antagande, medan arbetsgivarombudet röstade mot bestämmelsernas antagande i form av en konvention, men för en rekommendation av samma innehåll.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har över förevarande konvention inhämtat yttranden från socialstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen och Tjänstemännens centralorganisation.

Socialstyrelsen anför bl. a.

Från svensk sida hade vid olika tillfällen gjorts gällande, att det vore önskvärt att få en förmansklausul i en konvention i detta ämne. En sådan klausul skulle bekräfta rätten till införande i avtal av en föreskrift, enligt vilken arbetsledare ej skulle få vara medlem i förening, som avser tillvaratagande av honom underställd personals intressen gentemot arbetsgivaren. Det hade i samband härmed framhållits, att en svensk anslutning till en

internationell reglering utan en sådan klausul skulle förutsätta ändring av 3 § lagen om förenings- och förhandlingsrätt, vilken ansluter sig till en sedan länge i vårt land utbildad och i ett flertal kollektivavtal kodifierad rättsuppfattning.

Den av arbetsbyrån till ifrågavarande konferenssammanträde utarbetade rapporten i ämnet anger emellertid i en kommentar till konventionens text uttryckligen, att dess bestämmelser icke i någon mån åsyftade att begränsa avtalsfriheten på så sätt, att det icke i kollektiva avtal skulle kunna intagas en bestämmelse, som uteslöte arbetsledare från rätten att tillhöra samma organisation som den honom underställda personalen. Konventionen uppställde härvidlag endast det villkoret, att respektive staters lagstiftning skulle tillförsäkra alla slag av löntagare rätten att organisera sig och sluta kollektivavtal. Med denna auktoritativa och klargörande tolkning av konventionens föreskrifter ansåges den nyss anförda svenska synpunkten vara nöjaktigt beaktad.

Det citerade uttalandet i kommentaren föranledde emellertid en erinran i ett annat avseende. Enligt uttalandet skulle nämligen konventionens innebörd, ehuru detta knappast kommit till tydligt uttryck i konventionstexten, vara att tillförsäkra löntagare av alla slag rätten att organisera sig och sluta kollektivavtal rörande sina anställningsförhållanden. Enligt nuvarande svenska rättspraxis vore emellertid en stor grupp löntagare utesluten från möjligheten att sluta kollektivavtal, nämligen de statliga och kommunala tjänstemän, som vore underkastade ämbetsansvar. Det vore därför av stor betydelse, huruvida konventionen avsetts vara tillämplig på denna tjänstemannagrupp. Konventionens ställning till denna fråga vore emellertid något oklar. Enligt artikel 6 skulle konventionen icke avse tjänstemän i allmän tjänst. Detta begrepp skulle väl i och för sig kunna anses inbegripa den ifrågavarande tjänstemannagruppen, men då konventionen i artikel 5 särskilt behandlade krigsmakten och poliskåren, syntes man vara nödsakad att utgå ifrån, att uttrycket tjänstemän i allmän tjänst icke omfattade hela den grupp tjänstemän, som i Sverige vore underkastade ämbetsansvar och som ginge så långt ned på löneskalan som till lokförare, banvakter, brevbärare m. fl. I arbetsbyråns rapport framhölles även, att alla arbetare — såväl kroppsarbetare som »salaried employees» anställda i offentlig tjänst — som icke hade ställningen av tjänstemän i allmän tjänst, borde falla inom konventionens tillämplighetsområde.

Den engelska originaltexten till konventionen syntes vidare närmast antyda, att endast statligt anställda funktionärer avsåges i artikel 6. Med hänsyn härtill vore det icke fullt klart, om vår nuvarande lagstiftning möjliggjorde en ratificering av konventionen. Det vore emellertid att märka, att frågan om vidgad förhandlingsrätt för stats- och kommunaltjänstemän och i samband därmed möjlighet för dessa grupper att sluta kollektivavtal vore under utredning genom 1948 års förhandlingsrättskommitté.

Det här förda resonemanget utginge ifrån att uttrycket »bargain collectively», som förekomme i konventionen och den nyss återgivna kommentaren därtill, avsåge rätt att både förhandla kollektivt och sluta kollektivavtal. Det skulle i så fall innebära något mera än den begränsade förhandlingsrätt (»petitionsrätt»), som enligt gällande svensk rätt tillkomme stats- och kommunaltjänstemän med ämbetsansvar och som endast innebure en rätt att framställa önskemål och erinringar samt att vid sammanträde med vederbörande myndighet diskutera frågan, varefter myndigheten ensidigt fattade sitt beslut. Av artikel 4 syntes framgå, att i konventionen avsåges sådana förhandlingar, som vore inriktade på att leda till slutande av ett

kollektivavtal. Från svensk sida hade emellertid, såsom framginge av det vid arbetsorganisationens konferens föreliggande trycket, framhållits, att i Sverige de offentliga tjänstemännen tillerkänts en på detta sätt begränsad förhandlingsrätt. Det av arbetsbyrån framlagda förslaget till artikel 6 syntes ha varit avsett att taga hänsyn till att statstjänstemännen i Sverige tillerkänts förhandlingsrätt. Emellertid hade den slutligt antagna texten till denna artikel erhållit en annan lydelse, och samtidigt hade den särskilda bestämmelsen rörande krigsmakten och poliskåren tillkommit, som enligt vad nyss framhållits syntes böra föranleda till en relativt restriktiv tolkning av begreppet tjänstemän i allmän tjänst.

Med hänsyn till det nu anförda syntes det föreligga någon tveksamhet, huruvida den gällande svenska lagstiftningen i allo uppfyllde konventionens föreskrifter.

Konventionens artikel 1, mom. 2 b) avsåge bland annat skydd för arbetare mot åtgärder, som hade vidtagits »på grund av deltagande i fackföreningsverksamhet utanför arbetstiden eller, med arbetsgivarens medgivande, under arbetstiden». Från svensk synpunkt hade tidigare gjorts gällande, att det knappast syntes vara behövligt att sålunda särskilt skydda arbetaren, för den händelse att arbetsgivaren lämnat sitt samtycke till bedrivande av den åsyftade verksamheten under arbetstiden. Denna erinran syntes dock ej vara av den vikt att den förhindrade en svensk ratifikation av konventionen.

Konventionens bestämmelser i övrigt syntes ej giva anledning till erinran från svensk sida.

Under åberopande av det anförda tillstyrker socialstyrelsen, under förutsättning att hinder icke kunde anses möta med hänsyn till vad som yttrats rörande de stats- och kommunalanställda tjänstemännen med ämbetsansvar, ratifikation av konventionen angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.

Landsorganisationen anmärker, att det skydd för den positiva föreningsrätten och för förhandlingsrätten, som konventionen beredde, redan funnes genomfört i den svenska lagstiftningen. De inskränkningar i förhållande till denna, som konventionen i vissa avseenden innebure — genom kravet på arbetsgivarens medgivande till fullgörande av fackliga funktioner under arbetstiden, genom undantaget för offentliga tjänstemän och genom förbehållet beträffande krigsmakten och polisväsendet — vore tydligen icke av beskaffenhet att utgöra ratifikationshinder.

Genom ett uttalande i arbetsbyråns rapport till konferensen angående konventionsförslaget torde det vara klarlagt att den svenska lagens arbetsledareklausul icke heller utgjorde något hinder för svensk ratificering.

Svenska arbetsgivareföreningen har kommit till den uppfattningen, att konventionen icke på någon punkt strede mot gällande svensk lagstiftning. Föreningen hade således intet att erinra mot att Sverige tillträder konventionen.

Tjänstemännens centralorganisation anser, att konventionen överensstämde med gällande svensk lagstiftning, varför TCO ville förorda en svensk ratificering. TCO ville dock påpeka, att den i konventionens artikel 5 intagna regeln om att i den nationella lagstiftningen skulle bestämmas i vad

mån de i konventionen lämnade garantierna skulle tillämpas på krigsmakten och poliskåren saknade relevans för svenska förhållanden. TCO hade i tidigare sammanhang yrkat, att en dylik regel icke skulle införas. Vad gäller artikel 6 hade TCO den principiella uppfattningen, att en dylik bestämmelse icke borde förefinnas i föreliggande konvention, men då gällande svensk rättspraxis förbjöde träffande av kollektivavtal för offentliga tjänstemän med ämbetsmannaansvar, borde denna bestämmelse icke utgöra hinder för en svensk ratificering. Därvid borde dock observeras, att begreppet tjänstemän i allmän tjänst i sistnämnda artikel icke utan vidare kunde tolkas såsom avseende tjänstemän med ämbetsmannaansvar. Om emellertid konventionen på denna punkt kunde tolkas så, att den täckte det ifrågavarande svenska ämbetsmannabegreppet, borde denna bestämmelse icke lägga hinder i vägen för en ratificering.

För egen del anför *delegationen* följande.

De garantier som konventionen avsåge att skapa vore, på sätt också framginge av de till delegationen avgivna yttrandena, i det stora hela redan genomförda i svensk lagstiftning. Vid bedömande av i vad mån gällande svenska lagregler kunde tänkas lägga hinder i vägen för en ratifikation av konventionen kunde till en början framhållas, att med hänsyn till såväl de av socialstyrelsen och landsorganisationen anmärkta uttalandena i förarbetena till konventionen som den utformning artikel 1 erhållit det torde vara klart att den s. k. arbetsledareklausulen i 3 § lagen om förenings- och förhandlingsrätt vore förenlig med konventionens innehåll.

Ej heller i övrigt torde, utom i ett hänseende, tvekan kunna råda därom, att den svenska lagstiftningen överensstämde med konventionen. Den tveksamma frågan vore konventionens tillämpningsområde, därvid osäkerheten dock uteslutande hänförde sig till förhandlingsrätten. Såsom socialstyrelsen anmärkt, ansåges i Sverige sådana statliga och kommunala tjänstemän, vilka vore underkastade ämbetsmannaansvar, icke kunna vara parter i ett kollektivavtal, och den förhandlingsrätt, som vore dem tillerkänd, vore i följd därav begränsad i förhållande till den förhandlingsrätt, som tillkomme andra arbetstagare. Då konventionens artikel 4 syntes åsyfta förhandlingar, som vore avsedda att leda till slutande av kollektivavtal, vore det för ratifikationsfrågan av betydelse i vad mån det i artikel 6 upptagna undantaget från konventionens tillämpningsområde hade så vid omfattning, att det täckte det svenska begreppet stats- och kommunaltjänstemän med ämbetsansvar. Vid bedömande av detta spörsmål vore att märka, att den engelska och den franska texten till konventionen — vilka ägde lika vitsord — på här förevarande punkt använde uttryckssätt, som sinsemellan icke torde ha en enhetlig innebörd. Det vore vidare uppenbart, att omfånget av uttrycket »tjänstemän i allmän tjänst» måste vara i hög grad beroende av hur den inre förvaltningen vore organiserad i det land, varom fråga vore. Konventionen måste fördenskull i fråga om tolkningen av artikel 6 ge ett visst spelrum åt nationella förhållanden och synpunkter.

Med beaktande av vad sålunda anförts ville delegationen, om än med viss

tvekan, såsom sin mening uttala, att något hinder för ratifikation från svensk sida av konventionen knappast föreligger.

Med hänsyn till konventionens betydelse tillstyrker delegationen, att ratifikation sker.

Departementschefen.

Den här föreliggande konventionen ansluter sig till den vid 1948 års arbetskonferens antagna konventionen angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, vilken konvention ratificerats av Sverige. Det är enligt min mening synnerligen önskvärt, att jämväl den nu förevarande konventionen, som närmare reglerar organisationsrättens innebörd såvitt angår förhållandet mellan parterna på arbetsmarknaden, blir ratificerad från svensk sida. Därigenom markeras vårt intresse av att de betydelsefulla spörsmål, som behandlas i konventionen och som i vårt land äro i allt väsentligt reglerade i enlighet med konventionens innehåll, också på det internationella planet bliva lösta på motsvarande sätt. Det synes mig vara av stor betydelse, att vårt land, som i fråga om förenings- och förhandlingsrätten intager en framskjuten ställning, genom att ratificera förevarande konvention lämnar sitt stöd åt internationella arbetsorganisationens strävanden att främja utvecklingen på detta område.

De yttranden, som föreligga i ärendet, utvisa, att någon tvekan yppats huruvida konventionens tillämpningsområde är sådant, att nuvarande svensk lagstiftning och rättspraxis i allo skänka de garantier för en fri förenings- och förhandlingsrätt, som avses med konventionen. Vad delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i denna del anfört synes mig emellertid giva vid handen, att något hinder för ratifikation icke kan anses föreligga på grund därav, att för närvarande ämbets- och tjänstemän, som äro underkastade ämbetsansvar, icke äro i lag tillerkända en förhandlingsrätt av samma innebörd som den, vilken tillkommer andra arbetstagare. Med beaktande jämväl av den utformning som artikel 4 i konventionen erhållit synas mig förhållandena i vårt land på förenings- och förhandlingsrättens område vara sådana, att konventionens bestämmelser få anses redan vara uppfyllda.

På grund av det anförda tillstyrker jag att ifrågavarande konvention ratificeras av Sverige.

Rekommendation (nr 87) angående yrkesvägledning.

Sedan frågan om yrkesvägledning varit föremål för en första behandling vid 1948 års konferens, hade arbetsbyrån utarbetat ett förslag till rekommendation i ämnet, vilket tillställdes medlemsstaternas regeringar ävensom Unesco. Ett med ledning av de avgivna yttrandena över rekommendationsförslaget omarbetat förslag framlades för 1949 års konferens för slutlig behandling.

Det utskott, till vilket frågan hänsköts, beslöt att i rekommendationen *(Bil. 1)* införa en förklaring rörande dess allmänna principer. Häri fastslås *att* yrkesvägledningen är grundad på individens fria och frivilliga val, *att* den är en fortgående process och de grundläggande principerna för densamma förbliva oförändrade, oavsett individens ålder, *att* den bör anpassas efter varje lands speciella behov och utvecklas fortlöpande *samt att* dess främsta uppgift är att bereda individen obegränsad möjlighet att utveckla sin personlighet och finna tillfredsställelse i arbetet under fullt beaktande av det mest effektiva utnyttjandet av de materiella arbetskraftstillgångarna. I rekommendationen framhålles vidare, att medan offentlig yrkesvägledning i största möjliga utsträckning bör tillhandahållas alla som äro i behov därav, särskilda anordningar böra vidtagas för å ena sidan ungdom, däri inbegripen skolungdom, och å andra sidan alla övriga personer, som behöva yrkesvägledning.

Beträffande detaljerna i rekommendationen torde få hänvisas till rekommendationstexten.

Rekommendationen antogs med 145 röster mot 0; fem delegater nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för rekommendationens antagande.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har över förevarande rekommendation inhämtat yttranden från socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, Landsorganisationen i Sverige, Svenska arbetsgivareföreningen och Tjänstemännens centralorganisation.

Socialstyrelsen yttrar, att rekommendationen väsentligen grundade sig på ett år 1948 av Internationella arbetsbyrån framlagt förslag, beträffande vilket styrelsen i ett till delegationen avgivet yttrande förklarat sig i det hela icke ha någon erinran. En anslutning till denna rekommendation kunde enligt styrelsens mening förordas.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller, att styrelsen i ett år 1948 till delegationen avgivet yttrande över förslag till rekommendation i ämnet påyrkat, att erinringar från svensk sida borde göras beträffande två punkter i den föreslagna rekommendationen: *dels* att utarbetandet av förbättrade urvalsmetoder för rekryteringen av arbetskraft till olika yrken och näringsgrenar icke borde ankomma på de myndigheter, som handha yrkesvägledningen, utan på respektive branschers arbetsgivare, organisationer och utbildningsanstalter samt de forskningsinstitutioner, som dessa kunde anlita (punkt IV. 24), *dels* att då det gäller samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare på yrkesvägledningens område man icke skulle enbart omnämna rådgivande kommittéer utan även fästa uppmärksamheten på möjligheten av en organisationsform, där arbetsmarknadens parter vore företrädda i verksamhetens beslutande instanser, såsom fallet vore i Sverige [punkt V. A 30 (1)]. Dessa synpunkter hade icke beaktats i den antagna rekommendationen. Styrelsen funne emellertid rekommendationen i stort sett överensstämma med det principprogram, som låge till grund för den av styrelsen organiserade

yrkesvägledningen, även om detta program ännu ej i alla avseenden och i full utsträckning kunnat förverkligas.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har ur de synpunkter den har att företräda icke något att erinra mot de allmänna riktlinjerna i rekommendationen. Då yrkesvägledningsorganisationen som sådan fölle utanför överstyrelsens verksamhetsområde, funne överstyrelsen dock icke skäl att närmare ingå på innehållet i de olika punkterna i rekommendationen.

Landsorganisationen, Svenska arbetsgivareföreningen och *Tjänstemännens centralorganisation* uttala, att rekommendationen i stort sett överensstämde med den i vårt land organiserade yrkesvägledningen.

Då, på sätt arbetsmarknadsstyrelsen framhållit, rekommendationen i stort sett överensstämmer med det principprogram, som ligger till grund för den av styrelsen organiserade yrkesvägledningen — även om detta program ännu ej i alla avseenden och i full utsträckning kunnat förverkligas — förordar *delegationen* för sin del, att de i rekommendationen framlagda riktlinjerna, i den mån så befinnes möjligt och lämpligt, beaktas vid den svenska yrkesvägledningsorganisationens fortsatta utbyggande.

Departementschefen.

Till vad delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet sålunda anfört kan jag ansluta mig. Jag har därför för avsikt att anmoda arbetsmarknadsstyrelsen att taga ifrågavarande rekommendation under övervägande i samband med den av styrelsen organiserade yrkesvägledningsverksamhetens fortsatta utbyggande.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens konferens år 1949 vid dess trettioandra sammanträde antagna konventioner nr 94—98 och rekommendationer nr 84—87.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ralph Sterner.

Bilaga A.

Konvention (nr 94) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part, vilken fråga utgör den sjätte punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den tjugonionde dagen i juni månad år nittonhundrafyrtionio följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående arbetsklausuler (offentliga kontrakt), 1949» [Labour Clauses (Public Contracts) Convention, 1949].

Artikel 1.

1. Denna konvention äger tillämpning å kontrakt, som uppfylla följande villkor, nämligen
   a) att åtminstone en av parterna är offentlig myndighet;
   b) att fullgörandet av kontraktet innebär
      i) ianspråktagande av allmänna medel från offentlig myndighets sida; och
      ii) anlitande av arbetskraft från medkontrahentens sida;
   c) att kontraktet avser
      i) uppförande, ombyggnad, reparation eller rivning av offentlig anläggning;
      ii) framställning, hopsättning, handhavande eller transport av material, förråd och utrustning; eller
      iii) utförande eller tillhandahållande av tjänster; samt
   d) att kontraktet ingåtts av central myndighet i en till Internationella arbetsorganisationen ansluten medlemsstat, för vilken denna konvention är gällande.
2. Vederbörande myndighet skall föreskriva i vilken utsträckning och under vilka betingelser konventionen skall tillämpas å kontrakt, som ingåtts av annan myndighet än central sådan.
3. Denna konvention äger tillämpning å arbete, som utföres av underentreprenör eller den, å vilken kontrakt överlåtits; vederbörande myndighet skall vidtaga lämpliga åtgärder för att trygga sådan tillämpning.
4. Kontrakt, som icke innebär ianspråktagande av allmänna medel utöver ett av vederbörande myndighet efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, fastställt belopp, må kunna undantagas från tillämpningen av denna konvention.
5. Vederbörande myndighet må, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, från tillämpningen av denna konvention undantaga person i ledande ställning eller med tekniska eller veten-

skapliga uppgifter, vars anställningsförhållanden icke regleras av nationell lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom och som i regel icke utför manuellt arbete.

Artikel 2.

1. Kontrakt, å vilka denna konvention äger tillämpning, skola innefatta klausuler, vilka tillförsäkra vederbörande arbetare lön (inklusive olika slags tillägg), arbetstid och övriga arbetsvillkor, som icke äro mindre gynnsamma än de som gälla för arbete av samma art inom vederbörande yrke eller näringsgren i det område, där arbetet utföres,

a) enligt kollektivavtal eller annat godtaget förhandlingssystem mellan de arbetsgivar- och arbetarorganisationer, som äro representativa för en avsevärd del av arbetsgivarna respektive arbetarna inom vederbörande yrke eller näringsgren; eller
b) enligt skiljedom; eller
c) enligt den nationella lagstiftningen.

2. Därest i föregående moment nämnda arbetsvillkor icke regleras på sätt där angives i det område, där arbetet utföres, skola de klausuler, som intagas i kontraktet tillförsäkra vederbörande arbetare lön (inklusive olika slags tillägg), arbetstid och övriga arbetsvillkor, som icke äro mindre gynnsamma än

a) de som gälla enligt kollektivavtal eller annat godtaget förhandlingssystem, skiljedom eller nationell lagstiftning för arbete av samma art inom vederbörande yrke eller näringsgren i närmaste, jämförbara område, eller
b) den allmänna standard, som tillämpas av arbetsgivare tillhörande samma yrke eller näringsgren som medkontrahenten, och som utövar sin verksamhet under liknande förhållanden.

3. De klausuler, som skola intagas i kontraktet ävensom varje ändring i desamma, skola formuleras av vederbörande myndighet på sätt som må befinnas bäst förenligt med de nationella förhållandena, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas.

4. Vederbörande myndighet skall vidtaga lämpliga åtgärder, såsom publicering av specificerade entreprenadhandlingar eller annorledes, för att anbudsgivare skall få kännedom om klausulernas innebörd.

Artikel 3.

Därest vederbörliga föreskrifter om arbetarskydd och välfärdsåtgärder beträffande arbetare, sysselsatta med fullgörandet av kontraktet, icke redan äga tillämpning i enlighet med den nationella lagstiftningen, kollektivavtal eller skiljedom, skall vederbörande myndighet vidtaga lämpliga åtgärder för att tillförsäkra berörda arbetare rimliga och rättvisa skydds- och välfärdsförhållanden.

Artikel 4.

Lagar, förordningar och andra föreskrifter, som förläna kraft och verkan åt bestämmelserna i denna konvention,

a) skola
   i) delgivas alla berörda personer;
   ii) närmare angiva de personer, som äro ansvariga för bestämmelsernas efterlevnad; och
   iii) föreskriva att anslag skola uppsättas på framträdande plats inom berörda anläggningar och arbetsställen i syfte att upplysa arbetarna om för dem gällande arbetsvillkor; samt

b) skola, såframt icke andra åtgärder vidtagits för att garantera ett effektivt genomförande av berörda bestämmelser, föreskriva
   i) att av vederbörande arbetare utförd arbetstid och till dem utbetalade avlöningar skola registreras på lämpligt sätt; och
   ii) att ett lämpligt inspektionssystem skall upprätthållas för att trygga bestämmelsernas effektiva efterlevnad.

Artikel 5.

1. Lämpliga påföljder, exempelvis vederbörandes avstängning från kontrakt med offentlig myndighet, skola stadgas för underlåtenhet att iakttaga eller tillämpa i offentliga kontrakt intagna arbetsklausuler.

2. Lämpliga åtgärder skola vidtagas, genom innehållande av kontraktsenlig likvid eller annorledes, i syfte att sätta vederbörande arbetare i stånd att utfå den lön, som tillkommer honom.

Artikel 6.

De årliga redogörelser, som enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola avgivas, skola lämna detaljerade upplysningar om de åtgärder, som vidtagits för att genomföra bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 7.

1. Då medlems territorium omfattar stora områden, varest, på grund av gles befolkning eller områdets utvecklingsstadium, vederbörande myndighet anser det ogörligt att genomföra bestämmelserna i denna konvention, må myndigheten i fråga, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, utesluta dessa områden från tillämpningen av konventionen, antingen helt eller beträffande de särskilda företag eller sysselsättningar, som den prövar erforderligt.

2. Medlem skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse angående tillämpningen av denna konvention enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga angiva de områden, i fråga om vilka medlemmen avser att tillämpa bestämmelserna i förevarande artikel ävensom skälen härför; ingen medlem må därefter med åberopande av bestämmelserna i denna artikel medgiva undantag i fråga om andra områden än de sålunda angivna.

3. Medlem, som tillämpar bestämmelserna i denna artikel, skall med regelbundna mellanrum, som icke må överstiga tre år, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, ompröva möjligheterna för en utsträckning av denna konventions tillämpning till att avse sådana områden som undantagits enligt mom. 1.

4. Medlem, som tillämpar bestämmelserna i förevarande artikel, skall i sina följande årliga rapporter lämna uppgift beträffande de områden, i fråga om vilka den avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna, ävensom angående framsteg, som må ha gjorts med avseende å en efter hand utsträckt tillämpning av konventionen inom sådana områden.

Artikel 8.

Tillämpningen av bestämmelserna i denna konvention må temporärt upphävas av vederbörande myndighet efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, vid fall av *force majeure* eller i händelse av ett nödtillstånd, som sätter nationens välfärd eller trygghet i fara.

Artikel 9.

1. Denna konvention äger icke tillämpning på kontrakt, som avslutats innan konventionen trätt i kraft för vederbörande medlemsstat.

2. Uppsägning av denna konvention skall icke inverka på tillämpningen av dess bestämmelser å kontrakt, som avslutats under den tid, då konventionen var i kraft.

Artikel 10.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

Artikel 11.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generaldirektören.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generaldirektören.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader efter den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 12.

1. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med mom. 2 av artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga, skola angiva

a) de områden, med avseende å vilka vederbörande medlem förbinder sig att utan ändringar tillämpa bestämmelserna i konventionen;

b) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att tillämpa konventionens bestämmelser med vissa jämkningar samt innebörden av dessa jämkningar;

c) de områden, med avseende å vilka konventionen icke skall tillämpas samt skälen härför;

d) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbehåller sig att efter ytterligare överväganden framdeles fatta beslut.

2. De i mom. 1 a) och b) av denna artikel omnämnda förbindelserna skola anses såsom en integrerande del av ratifikationen och medföra med densamma identiska verkningar.

3. Medlem må genom förnyad förklaring helt eller delvis återkalla förbehåll, som inrymts i hans ursprungliga förklaring enligt mom. 1 b), c) eller d) av denna artikel.

4. Medlem må, under den tidrymd, då förevarande konvention enligt bestämmelserna i artikel 14 kan uppsägas, tillställa generaldirektören ny förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till de avsedda områdena.

Artikel 13.

1. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med mom. 4 eller 5 av artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga, skola angiva huruvida konventionens bestämmelser skola tillämpas inom vederbörande område utan ändring eller med vissa jämkningar; därest i förklaringen angives, att konventionens bestämmelser skola tillämpas med vissa jämkningar, skall förklaringen innehålla närmare uppgifter rörande dessa.

2. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må genom senare förklaring helt eller delvis avstå från rätten att åberopa varje i en tidigare förklaring angiven jämkning.

3. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må, under den tidrymd, då denna konvention enligt bestämmelserna i artikel 14 kan uppsägas, tillställa Internationella arbetsbyråns generaldirektör förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till ifrågavarande konventions tillämpning.

Artikel 14.

1. Medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående moment nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje följande tioårsperiod.

Artikel 15.

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer, förklaringar och uppsägningar, som delgivits honom av organisationens medlemmar.

2. Då generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, som delgivits honom, har han att fästa medlemmarnas uppmärksamhet på den dag, då konventionen träder i kraft.

Artikel 16.

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om varje ratifikation, förklaring och uppsägning, som av honom registrerats i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 17.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall Internationella arbetsbyråns styrelse förelägga Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida anledning föreligger att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision, helt eller delvis.

Artikel 18.

1. Därest konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision, helt eller delvis, av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft *ipso jure* medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 14 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 19.

De engelska och franska texterna till denna konvention skola äga lika vitsord.

Bilaga B.

Rekommendation (nr 84) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part, vilken fråga utgör den sjätte punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation innehållande kompletteringar till konventionen angående arbetsklausuler (offentliga kontrakt), 1949,

antager denna den tjugonionde dagen i juni månad år nittonhundrafyrtionio följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående arbetsklausuler (offentliga kontrakt), 1949» [Labour Clauses (Public Contracts) Recommendation, 1949].

Konferensen förordar, att varje medlem, så snart förhållandena i varje enskilt land det medgiva, tillämpar följande bestämmelser samt till Internationella arbetsbyrån, i enlighet med vad styrelsen därom må komma att bestämma, insänder redogörelser angående de åtgärder, som vidtagits för att genomföra desamma.

1. I sådana fall, då enskild företagare beviljas statsbidrag eller tillstånd att driva allmännyttigt företag, böra bestämmelser, som i allt väsentligt äro analoga med dem som förekomma i arbetsklausuler i offentliga kontrakt tillämpas.

2. Arbetsklausuler i offentliga kontrakt böra, antingen omedelbart eller genom hänvisning till vederbörliga bestämmelser i lagstiftning, kollektivavtal, skiljedom eller annan godtagen överenskommelse, innehålla föreskrifter om

a) normallönesatser och övertidsersättningar (inklusive olika slags tillägg) för skilda kategorier av ifrågakommande arbetare;

b) sättet för arbetstidens reglering med angivande av, där så finnes lämpligt,
   i) antalet arbetstimmar per dag, vecka eller annan särskilt angiven tidsperiod, för vilken normallön skall utgå;
   ii) den genomsnittliga arbetstid, som må uttagas av personer, sysselsatta i skiftarbete vid kontinuerlig drift; och
   iii) — där arbetstiden beräknas såsom ett genomsnitt — den tidsperiod, som ligger till grund för genomsnittets beräkning och det högsta antalet arbetstimmar under en angiven tidsperiod;
c) semester och sjukledighet.

Bilaga C.

Konvention (nr 95) angående rättsskydd för lön.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående rättsskydd för lön, vilken fråga utgör den sjunde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående rättsskydd för lön, 1949» (Protection of Wages Convention, 1949).

Artikel 1.

I denna konvention förstås med uttrycket »lön» varje slag av ersättning eller arbetsförtjänst — oavsett huru denna bestämmes eller beräknas — som kan uttryckas i pengar och fastställts genom ömsesidig överenskommelse eller nationell lagstiftning, och som skall i enlighet med skriftligt eller muntligt anställningsavtal utbetalas av en arbetsgivare till en arbetare för arbete eller tjänster, som utförts eller skola utföras.

Artikel 2.

1. Denna konvention äger tillämpning på alla personer, till vilka arbetslön utbetalas eller skall utbetalas.

2. Vederbörande myndighet må, efter hörande av direkt berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, från tillämpningen av samtliga eller vissa bestämmelser i denna konvention undantaga arbetstagarkategorier, vilka arbeta under sådana förhållanden och med sådana anställningsvillkor, att nämnda bestämmelser icke rimligen böra tillämpas på dem, och vilka icke utföra manuellt arbete eller äro anställda i husligt eller liknande arbete.

3. Varje medlemsstat skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga angiva de arbetstagarkategorier, vilka medlemmen i enlighet med vad ovan under mom.

2 stadgats avser att undantaga från tillämpningen av samtliga eller vissa bestämmelser i konventionen; ingen medlem må därefter medgiva undantag i fråga om andra arbetstagarkategorier än de sålunda angivna.

4. Varje medlem, som i sin första årsredogörelse angivit de arbetstagarkategorier, vilka den avser att undantaga från tillämpningen av samtliga eller vissa bestämmelser i konventionen, skall i sina följande årsredogörelser lämna uppgift beträffande de arbetstagarkategorier, i fråga om vilka den avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna i mom. 2 av denna artikel ävensom angående de framsteg som må ha gjorts med avseende å tillämpningen av konventionen å sådana arbetstagarkategorier.

Artikel 3.

1. Lön, som skall utgå kontant, må endast utbetalas i lagligt betalningsmedel; betalning medelst poletter, kuponger eller andra betalningsanvisningar, avsedda att träda i stället för lagligt betalningsmedel förbjudes.

2. Vederbörande myndighet kan lämna medgivande till eller föreskrift om utbetalning av lön genom check, postväxel, postanvisning eller postgiro i de fall, då sådant betalningssätt är brukligt eller av särskilda omständigheter påkallat eller föreskrivet i kollektivavtal eller skiljedom eller då i avsaknad av dylika bestämmelser arbetaren samtycker därtill.

Artikel 4.

1. Genom nationell lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom må medgivas betalning av lön delvis i form av naturaförmåner inom näringsgren eller yrke, där sådan betalningsform är bruklig eller önskvärd på grund av ifrågavarande näringsgrens eller yrkes natur; lönebetalning i form av drycker med hög alkoholhalt eller i form av skadliga droger må icke under några omständigheter tillåtas.

2. I sådana fall, då betalning av lön delvis i form av naturaförmåner är medgiven, skola lämpliga åtgärder vidtagas för att garantera att

a) sådana förmåner tjäna arbetarens och hans familjs personliga behov och intresse; och

b) det värde, som åsättes sådana förmåner, är rättvist och rimligt.

Artikel 5.

Lön skall utbetalas direkt till vederbörande arbetare, såvida icke annat stadgas i nationell lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom eller arbetaren medgivit annat förfaringssätt.

Artikel 6.

Arbetsgivare äger icke i något hänseende begränsa arbetares rätt att fritt förfoga över sin lön.

Artikel 7.

1. Därest i samband med ett företag finnas inrättade fabriksbutiker för försäljning av varor till arbetarna eller tillhandahållas tjänster, må tvång ej utövas å vederbörande arbetare i syfte att förmå honom att utnyttja sådana inköpsmöjligheter eller tjänster.

2. Därest tillgång till andra inköpsställen eller tjänster icke finnes, skall vederbörande myndighet vidtaga erforderliga åtgärder för att tillse att försäljningen av varor eller tillhandahållandet av tjänster sker till skäliga och rimliga priser eller att av arbetsgivaren inrättade fabriksbutiker och andra anordningar icke drivas i vinstsyfte utan allenast för att tillgodose vederbörande arbetares intresse.

Artikel 8.

1. Löneavdrag må medgivas endast under de villkor och i den utsträckning som föreskrivas i nationell lagstiftning eller bestämts genom kollektivavtal eller skiljedom.

2. Arbetarna skola på sätt vederbörande myndighet finner mest lämpligt underrättas om de villkor som gälla för dylika avdrag samt i vad mån avdrag äro tillåtna.

Artikel 9.

Varje löneavdrag, åsyftande direkt eller indirekt ersättning av arbetare till arbetsgivare, dennes ställföreträdare eller mellanhänder (såsom rekryteringsagenter e. d.), för att arbetaren skall erhålla eller bibehålla anställning skall vara förbjudet.

Artikel 10.

1. Utmätning och införsel i lön må ske endast på sätt och inom gränser, som föreskrivas i den nationella lagstiftningen.

2. Lön skall vara skyddad mot införsel och utmätning i den utsträckning, som befinnes erforderlig för att trygga arbetarens och hans familjs uppehälle.

Artikel 11.

1. Därest ett företag avträder sin egendom till konkurs eller inställer sina betalningar, skola i företaget anställda arbetare behandlas såsom förmånsberättigade fordringsägare antingen i fråga om lön som tillkommer dem för arbete, utfört under sådan tid före konkursen eller betalningsinställelsen som må vara bestämd i den nationella lagstiftningen, eller med avseende å intjänt lön, i den mån denna icke överstiger visst, i den nationella lagstiftningen angivet belopp.

2. Förmånsberättigad lönefordran skall till fullo gäldas, innan fordringsägare utan förmånsrätt må göra gällande rätt till andel i tillgångarna.

3. Det inbördes förhållandet mellan förmånsberättigade lönefordringar och andra prioriterade fordringar skall bestämmas i den nationella lagstiftningen.

Artikel 12.

1. Lön skall utbetalas med regelbundna mellanrum. Såvida icke på annat tillfredsställande sätt garantier lämnats för regelbundna löneutbetalningar, skola tidpunkterna för löneutbetalning föreskrivas i den nationella lagstiftningen eller bestämmas genom kollektivavtal eller skiljedom.

2. Då ett anställningsavtal utlöpt, skall slutuppgörelse beträffande samtliga innestående löneförmåner ske i enlighet med nationell lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom eller, i avsaknad av tillämplig lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom, inom en med hänsyn till anställningsavtalets bestämmelser rimlig tid.

Artikel 13.

1. Löneutbetalning skall, då lön utgår kontant, äga rum endast å arbetsdagar och på eller i närheten av arbetsplatsen, såvida icke annorlunda bestämts i nationell lagstiftning, kollektivavtal eller skiljedom, eller andra anstalter träffats, vilka må finnas lämpligare och bragts till vederbörande arbetares kännedom.

2. Löneutbetalning må icke äga rum å utskänkningsställen eller andra liknande lokaler eller — då så finnes erforderligt till förekommande av

missbruk — i detaljaffärer och nöjeslokaler utom såvitt gäller i sådana företag anställda personer.

Artikel 14.

Effektiva åtgärder skola, om så finnes erforderligt, vidtagas för att garantera att arbetarna på ett lämpligt och lättförståeligt sätt underrättas

a) före tillträdandet av anställningen och närhelst någon förändring däri äger rum, om de lönevillkor som äro förenade med densamma; och
b) vid tidpunkten för varje löneutbetalning, om grunderna för lönens beräkning för löneperioden, i den mån dessa kunna bliva föremål för ändring.

Artikel 15.

Den lagstiftning, som avser att genomföra bestämmelserna i denna konvention, skall

a) bringas till alla berörda personers kännedom;
b) närmare angiva de personer, som äro ansvariga för bestämmelsernas efterlevnad;
c) föreskriva lämpliga påföljder eller andra åtgärder vid överträdelse av desamma;
d) föreskriva, där så finnes påkallat, förandet av register enligt fastställt formulär och på godkänt sätt.

Artikel 16.

De årliga redogörelser, som enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola avgivas, skola lämna detaljerade upplysningar om de åtgärder, som vidtagits för att genomföra bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 17.

1. Då en medlems territorium omfattar stora områden, varest, på grund av gles befolkning eller områdets utvecklingsstadium vederbörande myndighet anser det ogörligt att genomföra bestämmelserna i denna konvention, må myndigheten i fråga, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, utesluta dessa områden från tillämpningen av konventionen, antingen helt eller beträffande de särskilda företag eller sysselsättningar som den prövar erforderligt.

2. Varje medlem skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse angående tillämpningen av denna konvention enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga angiva de områden, i fråga om vilka medlemmen avser att tillämpa bestämmelserna i förevarande artikel ävensom skälen härför; ingen medlem må därefter med åberopande av bestämmelserna i denna artikel medgiva undantag i fråga om andra områden än de sålunda angivna.

3. Varje medlem, som tillämpar bestämmelserna i denna artikel, skall med regelbundna mellanrum, som icke må överstiga tre år, efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer, där sådana finnas, taga under omprövning möjligheterna för en utsträckning av denna konventions tillämpning till att avse sådana områden som undantagits enligt mom. 1.

4. Varje medlem, som tillämpar bestämmelserna i förevarande artikel, skall i sina följande årsredogörelser lämna uppgift beträffande de områden, i fråga om vilka den avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna, ävensom angående framsteg, som må ha gjorts med avseende å en efter hand utsträckt tillämpning av konventionen inom sådana områden.

Artiklar 18—27.

[*Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 10—19 av konventionen (nr 94) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part, utom såtillvida, att då i artiklarna 12, 13 och 18 av konventionen nr 94 hänvisas till artikel 14, detta i artiklarna 20, 21 och 26 av förevarande konvention motsvaras av hänvisningar till artikel 22.*]

Bilaga D.

Rekommendation (nr 85) angående rättsskydd för lön.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående rättsskydd för lön, vilken fråga utgör den sjunde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation innehållande kompletteringar till konventionen angående rättsskydd för lön, 1949,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående rättsskydd för lön, 1949» (Protection of Wages Recommendation, 1949).

Konferensen förordar, att varje medlem, så snart förhållandena i varje enskilt land det medgiva, tillämpar följande bestämmelser samt till Internationella arbetsbyrån, i enlighet med vad styrelsen därom må komma att bestämma, insänder redogörelse angående de åtgärder, som vidtagits för att genomföra desamma.

I. Löneavdrag.

1. Alla erforderliga åtgärder böra vidtagas för att begränsa löneavdrag i den mån så anses nödvändigt för att trygga arbetarens och hans familjs uppehälle.

2. 1) Avdrag å lön såsom gottgörelse för förlust eller skada, som åsamkats arbetsgivarens produkter, egendom eller utrustning, bör medgivas allenast därest det klart kan visas, att vederbörande arbetare är ansvarig för förlusten eller skadan.

2) Avdragsbeloppet bör vara skäligt och icke överstiga förlustens eller skadans verkliga värde.

3) Innan beslut om sådant avdrag fattas, bör tillfälle beredas vederbörande arbetare att anföra skäl mot avdragets verkställande.

3. Lämpliga åtgärder böra vidtagas för att begränsa löneavdrag för verktyg, material och utrustning, som tillhandahållas av arbetsgivaren, till att avse fall, då sådana avdrag

a) utgöra en allmänt erkänd sedvänja inom ifrågavarande näringsgren eller yrke; eller

b) föreskrivas i kollektivavtal eller skiljedom; eller
c) annorledes äro medgivna enligt ett i den nationella lagstiftningen angivet förfarande.

II. Tidsbestämmelser för utbetalning av lön.

4. Den längsta tid som må förflyta mellan två löneutbetalningar bör bestämmas så, att lön utbetalas
a) minst två gånger i månaden med högst sexton dagars mellanrum i fråga om arbetare, vilkas lön beräknas för timme, dag eller vecka; och
b) minst en gång i månaden i fråga om anställda, vilkas lön beräknas för månad eller år.

5. 1) I fråga om arbetare, vilkas lön beräknas enligt ackordsystem eller efter prestation, bör den längsta tid som må förflyta mellan två löneutbetalningar om möjligt bestämmas så, att lön utbetalas minst två gånger i månaden med högst sexton dagars mellanrum.

2) I fråga om arbetare, anställda för att fullgöra arbete, som tager mer än fjorton dagar i anspråk, och beträffande vilka kollektivavtal eller skiljedom icke stadgar andra tidsintervaller för löneutbetalning, böra lämpliga åtgärder vidtagas för att garantera
a) att betalningar göras à conto minst två gånger i månaden med högst sexton dagars mellanrum i förhållande till den fullgjorda arbetsprestationen; och
b) att slutavräkning äger rum inom fjorton dagar efter det arbetet fullgjorts.

III. Lönevillkorens tillkännagivande för arbetarna.

6. De upplysningar rörande lönevillkoren, vilka skola bringas till arbetarnas kännedom, böra där så befinnes lämpligt, innefatta uppgifter om
a) lönesatser;
b) beräkningsmetoder;
c) tidsintervaller för löneutbetalning;
d) platsen för löneutbetalning; och
e) de villkor, på vilka avdrag må göras.

IV. Meddelanden om intjänt lön samt avlöningslistor.

7. Där så lämpligen kan ske, böra arbetarna i samband med varje löneutbetalning erhålla följande uppgifter med avseende å vederbörande betalningsperiod, i den mån sådana uppgifter kunna variera,
a) bruttobeloppet av intjänt lön;
b) de avdrag, som eventuellt gjorts med angivande av skälen därtill och beloppet; samt
c) nettobeloppet av förfallen lön.

8. Arbetsgivarna skola anmodas att, där så lämpligen kan ske, föra avlöningslistor, vilka med avseende å varje anställd arbetare innehålla de i föregående punkt angivna uppgifterna.

V. Arbetarnas medverkan i administrationen av företagsbutiker.

9. Lämpliga åtgärder böra vidtagas för att främja anordningar i syfte att knyta representanter för vederbörande arbetare, särskilt medlemmar av företagsnämnder e. d., där sådana finnas, till den allmänna administrationen av företagsbutiker m. m., som inrättats i ett företag för försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster åt företagets arbetare.

Bilaga E.

Konvention (nr 96) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad 1949).

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag till revision av konventionen angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, 1933, antagen av konferensen vid dess sjuttonde sammanträde, vilken fråga inbegripes under den tionde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention innehållande kompletteringar till konventionen angående den offentliga arbetsförmedlingen, 1948, vari stadgas att varje medlem, för vilken sistnämnda konvention är gällande, skall upprätthålla eller trygga upprätthållandet av en avgiftsfri offentlig arbetsförmedling,

antager, med hänsyn till att en dylik förmedlingsverksamhet bör vara tillgänglig för alla arbetarkategorier, denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), 1949» [Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised) 1949].

Del I. Allmänna bestämmelser.

Artikel 1.

1. I denna konvention avser uttrycket »avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyrå»

a) arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, dvs. varje person, sammanslutning, institution, byrå eller annan organisation, vilken tjänar såsom mellanhand för anskaffande av anställning åt arbetare eller av arbetare åt arbetsgivare i syfte att direkt eller indirekt från någondera erhålla ekonomisk eller annan materiell fördel; denna definition avser ej tidning eller andra publikationer, för såvitt de ej uteslutande eller huvudsakligen ha till syfte att vara förmedlare mellan arbetsgivare och arbetare;

b) arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte, dvs. arbetsförmedlingsorgan, upprättade av sammanslutningar, institutioner, byråer eller andra or-

ganisationer, vilka utan att eftersträva materiell fördel, för förmedlingen av arbetsgivaren eller arbetaren uppbära inträdesavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning.

2. Denna konvention äger icke tillämpning å arbetsförmedling för sjömän.

Artikel 2.

1. Medlem, som ratificerar denna konvention, skall i ratifikationshandlingen angiva, huruvida den antager de i del II av förevarande konvention intagna bestämmelserna angående successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet eller bestämmelserna i del III angående reglering av den verksamhet, som bedrives av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, däri inbegripna byråer med vinstsyfte.

2. Medlem, som godtager bestämmelserna i del III av konventionen, må sedermera underrätta generaldirektören om att den godtager bestämmelserna i del II; från den dag, då generaldirektören registrerat sådan underrättelse, skola bestämmelserna i del III av konventionen upphöra att tillämpas i fråga om nämnda medlem och bestämmelserna i del II tillämpas å medlemmen.

Del II Successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet.

Artikel 3.

1. Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, vilka avses i mom. 1 a) av artikel 1, skola vara avskaffade inom en begränsad, av vederbörande myndighet fastställd tid.

2. Sådana byråer skola icke avskaffas förrän offentlig arbetsförmedling inrättats.

3. Vederbörande myndighet må föreskriva olika tid för avskaffandet av arbetsförmedlingsbyråer, som ombesörja arbetsförmedling för olika personkategorier.

Artikel 4.

1. Under den tid, som föregår sådant avskaffande, skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte

a) stå under tillsyn av vederbörande myndighet; samt

b) endast äga uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en taxa, som skall underställas vederbörande myndighet och godkännas av denna eller som fastställts av myndigheten.

2. Sådan tillsyn skall särskilt åsyfta att förhindra allt missbruk i samband med den verksamhet, som utövas av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte.

3. För detta ändamål har vederbörande myndighet att på lämpligt sätt inhämta berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationers mening.

Artikel 5.

1. Avvikelser från bestämmelserna i artikel 3 mom. 1 av denna konvention må undantagsvis medgivas av vederbörande myndighet med avseende å personkategorier, vilka noggrant bestämts i den nationella lagstiftningen och för vilka tillfredsställande arbetsförmedling icke lämpligen kan anordnas inom den offentliga arbetsförmedlingens ram; sådana avvikelser må emel-

lertid medgivas först efter hörande av berörda arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

2. Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyrå, beträffande vilken avvikelse medgivits enligt denna artikel,

a) skall stå under tillsyn av vederbörande myndighet;
b) skall innehava ett för år meddelat tillstånd, som må förnyas efter vederbörande myndighets beprövande;
c) må endast uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en taxa, som skall underställas vederbörande myndighet och godkännas av denna eller som fastställts av myndigheten;
d) må endast med vederbörande myndighets medgivande samt med iakttagande av gällande lagstiftning bereda anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare.

Artikel 6.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte, vilka avses i mom. 1 b) av artikel 1,

a) skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet och stå under tillsyn av densamma;
b) må icke uppbära ersättning överstigande taxa, som skall underställas vederbörande myndighet och godkännas av denna eller som fastställts av myndigheten med noggrant beaktande av havda kostnader; samt
c) må endast med vederbörande myndighets medgivande samt med iakttagande av gällande lagstiftning bereda anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare.

Artikel 7.

Vederbörande myndighet skall vidtaga nödiga åtgärder för att förvissa sig om att arbetsförmedlingsbyrå, som icke är avgiftskrävande, utövar sin verksamhet utan ersättning.

Artikel 8.

Lämplig straffpåföljd, i fall av behov innefattande indragning av tillstånd eller medgivande, som avses i denna konvention, skall stadgas för varje överträdelse av bestämmelserna i denna del av konventionen eller av bestämmelser, avsedda att bringa dem i verkställighet.

Artikel 9.

De i artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga föreskrivna årsredogörelserna skola innehålla alla erforderliga upplysningar om avvikelser, som medgivits enligt artikel 5, särskilt beträffande antalet arbetsförmedlingsbyråer, med avseende å vilka avvikelser medgivits och omfattningen av dessa byråers verksamhet, anledningen till ifrågavarande avvikelser samt av vederbörande myndighet vidtagna åtgärder för tillsyn av nämnda byråers verksamhet.

Del III. Reglering av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråers verksamhet.

Artikel 10.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte, vilka avses i mom. 1 a) av artikel 1,

a) skola stå under tillsyn av vederbörande myndighet;

b) skola innehava ett för år meddelat tillstånd, som må förnyas efter vederbörande myndighets beprövande;
c) må endast äga uppbära avgifter och ersättning för kostnader enligt en taxa, som skall underställas vederbörande myndighet och godkännas av denna eller som fastställts av myndigheten;
d) må endast med vederbörande myndighets medgivande samt med iakttagande av gällande lagstiftning bereda anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare.

Artikel 11.

Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte, vilka avses i mom. 1 b) av artikel 1,
a) skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet och stå under tillsyn av densamma;
b) må icke uppbära ersättning överstigande taxa, som skall underställas vederbörande myndighet och godkännas av denna eller som fastställts av myndigheten med noggrant beaktande av havda kostnader; samt
c) må endast med vederbörande myndighets medgivande samt med iakttagande av gällande lagstiftning bereda anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare.

Artikel 12.

Vederbörande myndighet skall vidtaga nödiga åtgärder för att förvissa sig om att arbetsförmedlingsbyrå, som icke är avgiftskrävande, utövar sin verksamhet utan ersättning.

Artikel 13.

Lämplig straffpåföljd, i fall av behov innefattande indragning av tillstånd eller medgivande som avses i denna konvention, skall stadgas för varje överträdelse av bestämmelserna i denna del av konventionen eller av bestämmelser, avsedda att bringa dem i verkställighet.

Artikel 14.

De i artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga föreskrivna årsredogörelserna skola innehålla alla erforderliga upplysningar angående av vederbörande myndighet vidtagna åtgärder för tillsyn av den verksamhet, som bedrives av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, särskilt sådana med vinstsyfte.

Del IV. Övriga bestämmelser.

Artikel 15.

1. Då medlems territorium omfattar stora områden, varest, på grund av gles befolkning eller områdets utvecklingsstadium, vederbörande myndighet anser det ogörligt att genomföra bestämmelserna i denna konvention, må myndigheten i fråga utesluta dessa områden från tillämpningen av konventionen antingen helt eller beträffande de särskilda företag eller sysselsättningar, som den prövar erforderligt.

2. Varje medlem skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse angående tillämpningen av denna konvention enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga angiva de områden, i fråga om vilka medlemmen avser att tillämpa bestämmelserna i förevarande artikel, ävensom skälen härför; ingen medlem må därefter med åberopande av bestämmelserna i

denna artikel medgiva undantag i fråga om andra områden än de sålunda angivna.

3. Medlem, som tillämpar bestämmelserna i denna artikel, skall i sina följande årsredogörelser lämna uppgift om de områden, i fråga om vilka medlemmen avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna.

Del V. Slutartiklar.

Artiklar 16—25.

[*Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 10—19 av konventionen (nr 94) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part, utom såtillvida, att då i artiklarna 12, 13 och 18 av konventionen nr 94 hänvisas till artikel 14, detta i artiklarna 18, 19 och 24 av förevarande konvention motsvaras av hänvisningar till artikel 20.*]

Bilaga F.

Konvention (nr 97) angående migrerande arbetare (reviderad 1949).

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag till revision av konventionen angående migrerande arbetare, 1939, antagen av konferensen vid dess tjugufemte sammanträde, vilken fråga inbegripes under den elfte punkten på sammanträdets dagordning,

samt ansett, att dessa förslag böra taga form av en internationell konvention,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande konvention, som skall benämnas »konvention angående migrerande arbetare (reviderad), 1949» [Migration for Employment Convention (Revised), 1949].

Artikel 1.

Medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att på begäran tillhandahålla Internationella arbetsbyrån ävensom annan medlem upplysningar angående

a) sin politik och lagstiftning i avseende å emigration och immigration;
b) särskilda bestämmelser angående migrerande arbetares in- och utvandring samt deras arbets- och levnadsvillkor;
c) de allmänna avtal och särskilda överenskommelser, vilka må hava träffats av medlemmen i dessa ämnen.

Artikel 2.

Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att inrätta eller låta inrätta ett mot behovet svarande organ för kostnadsfritt bistånd åt migrerande arbetare med särskild uppgift att tillhandahålla vederhäftig upplysning.

Artikel 3.

1. Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att, i den utsträckning nationell lagstiftning medgiver, vidtaga alla erforderliga åtgärder till förhindrande av vilseledande propaganda rörande emigration och immigration.

2. I detta syfte skall medlem, där så befinnes lämpligt, handla i samverkan med andra i saken intresserade medlemmar.

Artikel 4.

Medlem skall inom gränserna för sin behörighet vidtaga lämpliga åtgärder för att underlätta migrerande arbetares avresa, resa och mottagande.

Artikel 5.

Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att inom gränserna för sin behörighet upprätthålla nöjaktig hälsokontroll med uppgift att

a) fastställa, där så erfordras, vid tidpunkten för såväl avresa som ankomst, att migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, äro vid god hälsa;
b) tillse, att migrerande arbetare och medlemmar av hans familj åtnjuta erforderlig läkartillsyn och goda hygieniska förhållanden vid avresan, under resan och vid framkomsten till destinationslandet.

Artikel 6.

1. Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att utan åtskillnad med hänsyn till nationalitet, ras, trosbekännelse eller kön behandla immigranter, som lagligen vistas inom dess territorium, icke mindre förmånligt än egna medborgare i följande avseenden:

a) i den mån förhållandena regleras genom lagstiftning eller äro underkastade administrativa myndigheters avgörande
i) lön, innefattande familjetillägg, där sådana utgöra del av lönen, arbetstid, övertidsarbete, semester, reglering av hemarbete, minimiålder för anställning, lärlingskap och annan yrkesutbildning samt kvinnors och minderårigas användande i arbete;
ii) medlemskap i fackliga organisationer och rätt att åtnjuta i kollektivavtal fastställda förmåner;
iii) bostadsförhållanden;
b) social trygghet (dvs. lagstiftningsåtgärder beträffande olycksfall i arbete, havandeskap, sjukdom, invaliditet, ålderdom, dödsfall, arbetslöshet eller familjeförsörjning samt varje annan risk, vilken enligt den nationella lagstiftningen omfattas av ett system för social trygghet), dock med följande inskränkningar:
i) att lämpliga anordningar må vidtagas beträffande bevarande av rättigheter, vilka redan blivit förvärvade eller äro under förvärvande;
ii) att immigrationslandets nationella lagstiftning må meddela särskilda bestämmelser beträffande ekonomiska förmåner eller delar därav, vilka helt bestridas med allmänna medel, samt beträffande bidrag till personer, vilka icke uppfylla föreskrivna avgiftsvillkor för att kunna tillerkännas författningsenlig pension;
c) skatter och avgifter, som hänföra sig till arbetet och som utgå i samband med sysselsättning av anställd; samt
d) rättsligt förfarande i samband med frågor behandlade i denna konvention.

2. I fråga om förbundsstat skola bestämmelserna i denna artikel lända till efterrättelse, i den mån förhållandena regleras genom förbundsstatens lagstiftning eller stå under överinseende av förbundsstatens administrativa myndigheter. Medlem äger besluta i vilken utsträckning och på vilka villkor dessa bestämmelser skola tillämpas på förhållanden, som regleras genom respektive delstaters, provinsers eller kantoners lagstiftning eller befinna sig under överinseende av dessas administrativa myndigheter. Vederbörande medlem skall i sin årsredogörelse angående tillämpningen av konventionen angiva i vilken utsträckning de i denna artikel åsyftade förhållandena regleras genom förbundsstatens lagstiftning eller befinna sig under överinseende av förbundsstatens administrativa myndigheter. Beträffande förhållanden, som regleras genom respektive delstaters, provinsers eller kantoners lagstiftning eller befinna sig under överinseende av dessas administrativa myndigheter, har medlemmen att vidtaga de åtgärder, som föreskrivas i artikel 19 mom. 7 b) av Internationella arbetsorganisationens stadga.

Artikel 7.

1. Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att tillse, att dess arbetsförmedling och andra organ, som handlägga migrationsärenden, där så prövas lämpligt, samarbeta med motsvarande organ i övriga medlemsstater.

2. Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att tillse, att för migrerande arbetares räkning vidtagna åtgärder icke föranleda kostnader för denne.

Artikel 8.

1. Migrerande arbetare, som erhållit tillstånd att stadigvarande vistas i immigrationslandet och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, må icke på grund av att arbetaren ej kan utöva sitt yrke till följd av sjukdom eller skada ådragen efter ankomsten, återsändas till sitt ursprungsland eller till det territorium, varifrån de emigrerat, med mindre vederbörande så önskar eller internationellt avtal, som medlemmen biträtt, så föreskriver.

2. Då migrerande arbetare vid ankomsten till immigrationslandet mottages för stadigvarande vistelse där, må vederbörande myndighet i detta land besluta, att bestämmelserna i mom. 1 av denna artikel icke skola äga tillämpning förrän efter en skälig tidrymd, vilken icke i något fall må överstiga fem år efter arbetarens mottagande.

Artikel 9.

Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, förbinder sig att, med förbehåll för i nationell lagstiftning stadgade begränsningar beträffande in- och utförsel av valuta, medgiva överförande av migrerande arbetares inkomster och besparingar i den utsträckning, som denne önskar.

Artikel 10.

Där antalet arbetare, som utvandrar från en medlems territorium till en annans, är tillräckligt stort, skola vederbörande myndigheter i ifrågavarande territorier, närhelst så befinnes påkallat, träffa avtal om reglering av frågor av gemensamt intresse, vilka uppstå i samband med tillämpningen av denna konvention.

Artikel 11.

1. I denna konvention innebär uttrycket »migrerande arbetare» envar, som utvandrar från ett land till ett annat i syfte att erhålla arbete för an-

nans räkning, och som i vederbörlig ordning mottagits såsom migrerande arbetare.

2. Denna konvention äger icke tillämpning å
a) arbetare i gränstrakter;
b) tillfällig inflyttning av utövare av fria yrken eller artister; samt
c) sjömän.

Artikel 12.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

Artikel 13.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generaldirektören.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generaldirektören.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader efter den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 14.

1. Medlem, som ratificerar denna konvention, må genom en vid ratifikationshandlingen fogad förklaring från ratifikationen utesluta en eller samtliga av konventionens bilagor.

2. Med i sådan förklaring givna förbehåll skola bestämmelserna i konventionens bilagor äga samma giltighet som bestämmelserna i konventionen.

3. Medlem, som avgiver sådan förklaring, må sedermera genom ny förklaring för generaldirektören anmäla att den godtager en eller samtliga av i förklaringen nämnda bilagor; från den dag, då generaldirektören registrerat sådan anmälan, skola bestämmelserna i dylika bilagor tillämpas i fråga om nämnda medlem.

4. Med bibehållande av giltigheten av förklaring, vilken med avseende å en bilaga avgivits enligt mom. 1 av denna artikel, må vederbörande medlem förklara sig villig godtaga ifrågavarande bilaga med verkan av en rekommendation.

Artikel 15.

1. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med mom. 2 av artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola angiva
a) de områden, med avseende å vilka vederbörande medlem förbinder sig att utan ändringar tillämpa de i konventionen och i en eller samtliga av bilagorna intagna bestämmelserna;
b) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att tillämpa de i konventionen och i en eller samtliga av bilagorna intagna bestämmelserna med vissa jämkningar samt innebörden av dessa jämkningar;
c) de områden, med avseende å vilka konventionen och en eller samtliga av bilagorna icke skola tillämpas samt skälen härför; ävensom
d) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbehåller sig att efter ytterligare överväganden framdeles fatta beslut.

2. De i mom. 1 a) och b) av denna artikel omnämnda förbindelserna skola anses såsom en integrerande del av ratifikationen och medföra med densamma identiska verkningar.

3. Medlem må genom förnyad förklaring helt eller delvis återkalla för-

behåll, som inrymts i hans ursprungliga förklaring enligt mom. 1 b), c) eller d) av denna artikel.

4. Medlem må, under den tidrymd, då förevarande konvention enligt bestämmelserna i artikel 17 kan uppsägas, tillställa generaldirektören ny förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till de avsedda områdena.

Artikel 16.

1. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med mom. 4 eller 5 av artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga, skola angiva huruvida bestämmelserna i denna konvention och i en eller samtliga av bilagorna skola tillämpas inom vederbörande område utan ändring eller med vissa jämkningar; därest i förklaringen angives, att bestämmelserna i konventionen och i en eller samtliga av bilagorna skola tillämpas med vissa jämkningar, skall förklaringen innehålla närmare uppgifter rörande dessa.

2. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må genom senare förklaring helt eller delvis avstå från rätten att åberopa varje i en tidigare förklaring angiven jämkning.

3. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må, under den tidrymd, då denna konvention eller en eller samtliga av bilagorna enligt bestämmelserna i artikel 17 kunna uppsägas, tillställa Internationella arbetsbyråns generaldirektör förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till ifrågavarande konventions tillämpning.

Artikel 17.

1. Medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående moment nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje följande tioårsperiod.

3. Vid varje tidpunkt, då denna konvention enligt bestämmelserna i mom. 1 och 2 kan uppsägas, må medlem, som icke uppsäger konventionen, tillställa generaldirektören en förklaring, genom vilken envar av konventionens bilagor, som är i kraft för medlemmen, uppsäges.

4. Uppsägning av denna konvention eller av en eller samtliga av dess bilagor skall icke inverka på de rättigheter, som i enlighet med däri givna bestämmelser tillförsäkrats migrerande arbetare eller medlemmar av hans familj, såvida han immigrerat under tid, då konventionen eller vederbörande bilaga var i kraft med avseende å det territorium, där fråga om fortsatt giltighet av dessa rättigheter uppkommer.

Artikel 18.

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av

alla ratifikationer, förklaringar och uppsägningar, som delgivits honom av organisationens medlemmar.

2. Då generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, som delgivits honom, har han att fästa medlemmarnas uppmärksamhet på den dag, då konventionen träder i kraft.

Artikel 19.

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om varje ratifikation, förklaring och uppsägning, som av honom registrerats i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 20.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall Internationella arbetsbyråns styrelse förelägga Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida anledning föreligger att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision, helt eller delvis.

Artikel 21.

1. Därest konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision, helt eller delvis, av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, försåvitt denna trätt i kraft, *ipso jure* medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 17 härovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 22.

1. Internationella arbetskonferensen kan vid sammanträde, på vars dagordning frågan uppförts, med en majoritet av två tredjedelar antaga en reviderad text till en eller flera av denna konventions bilagor.

2. Medlem, för vilken denna konvention är i kraft, skall inom ett år eller, under särskilda omständigheter, aderton månader från avslutandet av konferensens sammanträde, underställa sålunda reviderad text den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområde frågan hör, för stiftande av lag eller vidtagande av andra åtgärder.

3. Sådan reviderad text skall i fråga om medlem, för vilken denna konvention är i kraft, äga tillämpning från den dag, då medlemmen tillställer Internationella arbetsbyråns generaldirektör en förklaring, att han godtager den reviderade texten.

4. Från den dag, då den reviderade texten till bilagan antages av konferensen, skall medlem endast äga antaga den reviderade texten.

Artikel 23.

De engelska och franska texterna till denna konvention skola äga lika vitsord.

Bilaga I.

Rekrytering av samt arbetsförmedling och arbetsvillkor för migrerande arbetare, vilka rekryteras i annan ordning än genom statskontrollerad gruppmigration.

Artikel 1.

Denna bilaga skall äga tillämpning å migrerande arbetare, vilka rekryteras i annan ordning än genom statskontrollerad gruppmigration.

Artikel 2.

I denna bilaga innebär

a) uttrycket »rekrytering»
   i) anställande av en person i ett territorium hos en arbetsgivare i ett annat territorium, eller
   ii) åtagande gentemot en person i ett territorium att bereda honom anställning i ett annat territorium,

   jämte vidtagande av åtgärder i ärende, som åsyftas i punkt i) eller ii), därunder inbegripet uppsökande och urval av emigranter samt förberedelse för deras avresa;

b) uttrycket »införande» varje åtgärd för att trygga eller underlätta ankomsten eller tillträdet till ett territorium av personer, vilka rekryterats under förhållanden, som angivas i punkt a) av denna artikel;

c) uttrycket »arbetsförmedling» varje åtgärd för att trygga eller underlätta anställningen av personer, vilka införts under förhållanden, som angivas i punkt b) av denna artikel.

Artikel 3.

1. Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, och vars lagstiftning medgiver rekrytering, införande och arbetsförmedling enligt definitionerna i artikel 2, skall reglera sådan i dess lagstiftning medgiven verksamhet i enlighet med bestämmelserna i förevarande artikel.

2. Med förbehåll för bestämmelserna i mom. 3 nedan skall rätt att bedriva verksamhet, innefattande rekrytering, införande och arbetsförmedling begränsas till

a) offentlig arbetsförmedlingsbyrå eller annat offentligt organ i det territorium, där verksamheten äger rum;

b) offentligt organ i annat territorium än det, vari verksamheten äger rum, som enligt avtal mellan vederbörande regeringar äger bedriva sådan verksamhet i det sist åsyftade territoriet;

c) varje organ, som upprättats med stöd av bestämmelserna i en internationell handling.

3. I den utsträckning nationell lagstiftning eller bilateralt avtal så medgiver, må rekrytering, införande och arbetsförmedling utföras av

a) arbetsgivaren eller den, som är i hans tjänst och handlar å hans vägnar, under förutsättning att, där så kräves med hänsyn till den migrerande arbetarens intressen, sådan verksamhet är underkastad godkännande och tillsyn av vederbörande myndighet;

b) enskild byrå med av vederbörande myndighet i det territorium, där verksamheten skall äga rum, därtill i förväg lämnat bemyndigande i de fall och på de villkor, som bestämmas
   i) i detta territoriums lagstiftning eller
   ii) genom avtal mellan vederbörande myndighet i emigrationslandet

eller organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i internationell handling, å ena, och vederbörande myndighet i immigrationslandet, å andra sidan.

4. Vederbörande myndighet i det territorium, där förrättningarna äga rum, skall övervaka den verksamhet, som bedrives av organ och personer försedda med i mom. 3 b) avsett bemyndigande, dock med undantag för varje jämlikt bestämmelserna i en internationell handling upprättat organ, vars ställning även i fortsättningen skall regleras enligt bestämmelserna i sagda handling eller enligt avtal mellan ifrågavarande organ och vederbörande myndighet.

5. Vad i denna artikel stadgas må icke tolkas såsom innebärande rätt för annan person eller annat organ än vederbörande myndighet i immigrationslandet att medgiva migrerande arbetare tillträde till medlems territorium.

Artikel 4.

Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, förbinder sig att tillse, att av dess offentliga arbetsförmedling i samband med rekrytering och införande av eller arbetsförmedling för migrerande arbetare meddelade tjänster tillhandahållas kostnadsfritt.

Artikel 5.

1. Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, och som upprätthåller ett system för övervakande av anställningsavtal mellan en arbetsgivare eller en person, som handlar å hans vägnar, å ena, och en migrerande arbetare, å andra sidan, förbinder sig att kräva,

a) att ett exemplar av anställningsavtalet överlämnas till den migrerande arbetaren före avresan eller, såframt överenskommelse därom träffas mellan vederbörande regeringar, å mottagningsplats vid ankomsten till immigrationslandet;

b) att sådant avtal innehåller bestämmelser med uppgift om de arbetsvillkor, särskilt de löneförmåner, som erbjudits den migrerande arbetaren;

c) att den migrerande arbetaren före avresan genom handling avseende antingen honom personligen eller grupp av migrerande arbetare, vilken han tillhör, erhåller skriftliga upplysningar angående de allmänna levnads- och arbetsvillkor, som han kan förvänta i immigrationslandet.

2. I de fall då ett exemplar av avtalet skall avlämnas till den migrerande arbetaren vid ankomsten till immigrationslandet, skall denne före avresan genom handling, som avser antingen honom personligen eller grupp av migrerande arbetare, vilken han tillhör, erhålla skriftliga upplysningar angående det yrkesområde, inom vilket han anställts, jämte övriga arbetsvillkor, särskilt den honom tillförsäkrade minimilönen.

3. Vederbörande myndighet har att tillse, att bestämmelserna i denna artikel efterlevas och att lämpliga påföljder utdömas vid överträdelse av desamma.

Artikel 6.

Åtgärder, vidtagna jämlikt artikel 4 av denna konvention skola, där så är erforderligt, innefatta

a) förenkling av administrativa formaliteter;

b) tillhandahållande av tolk;

c) nödigt bistånd åt migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, under första tiden efter inflyttningen;

d) välfärdsåtgärder under resan, särskilt ombord å fartyg, för den migre-

rande arbetaren och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom.

Artikel 7.

1. Där antalet arbetare, som utvandrar från en medlems territorium till en annans, är tillräckligt stort, skola vederbörande myndigheter i ifrågavarande territorier, närhelst så påfordras, träffa överenskommelse om reglering av frågor av gemensamt intresse, vilka må uppkomma i samband med tillämpningen av bestämmelserna i denna bilaga.

2. Där medlemmarna upprätthålla ett system för övervakande av anställningsavtal, skall i sådan överenskommelse angivas sättet för kontroll av att arbetsgivarna fullgöra sina avtalsenliga förpliktelser.

Artikel 8.

Envar som medverkar till lönnlig eller olaglig immigration skall underkastas lämpligt straff.

Bilaga II.

Rekrytering av samt arbetsförmedling och arbetsvillkor för migrerande arbetare, vilka rekryteras genom statskontrollerad gruppmigration.

Artikel 1.

Denna bilaga skall äga tillämpning å migrerande arbetare, vilka rekryteras genom statskontrollerad gruppmigration.

Artikel 2.

I denna bilaga innebär

a) uttrycket »rekrytering»
   i) anställande av en person i ett territorium hos en arbetsgivare i ett annat territorium genom statskontrollerad gruppmigration eller
   ii) åtagande gentemot person i ett territorium att vid statskontrollerad gruppmigration bereda honom anställning i ett annat territorium

   jämte vidtagande av åtgärder i ärende som åsyftas i punkt i) eller ii), därunder inbegripet uppsökande och urval av emigranter samt förberedelse för deras avresa;

b) uttrycket »införande» varje åtgärd för att trygga eller underlätta ankomsten eller tillträdet till ett territorium av personer, vilka vid statskontrollerad gruppmigration rekryterats under förhållanden, som angivas i punkt a) av denna artikel;

c) uttrycket »arbetsförmedling» varje åtgärd för att trygga eller underlätta anställning av personer, vilka vid statskontrollerad gruppmigration införts under förhållanden, som angivas i punkt b) av denna artikel.

Artikel 3.

1. Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, och vars lagstiftning medgiver rekrytering, införande och arbetsförmedling enligt definitionerna i artikel 2, skall reglera sådan i dess lagstiftning medgiven verksamhet i enlighet med bestämmelserna i förevarande artikel.

2. Med förbehåll för bestämmelserna i mom. 3 nedan skall rätt att bedriva verksamhet, innefattande rekrytering, införande och arbetsförmedling begränsas till

a) offentlig arbetsförmedlingsbyrå eller annat offentligt organ i det territorium, där verksamheten äger rum;
b) offentligt organ i annat territorium än det, vari verksamheten äger rum, som enligt avtal mellan vederbörande regeringar äger bedriva sådan verksamhet i det sist åsyftade territoriet;
c) varje organ, som upprättats med stöd av bestämmelserna i en internationell handling.

3. I den utsträckning nationell lagstiftning eller bilateralt avtal så medgiver och — där så kräves med hänsyn till den migrerande arbetarens intressen — under förutsättning av vederbörande myndighets godkännande och tillsyn, må rekrytering, införande och arbetsförmedling utföras av
a) arbetsgivaren eller den som är i hans tjänst och handlar å hans vägnar;
b) enskild byrå.

4. Rätten att bedriva verksamhet innefattande rekrytering, införande och arbetsförmedling skall vara underkastad ett av vederbörande myndighet i det territorium, där sagda verksamhet skall äga rum, i förväg lämnat bemyndigande i de fall och på de villkor, som bestämmas
a) i detta territoriums lagstiftning eller
b) genom avtal mellan vederbörande myndighet i emigrationslandet eller organ upprättat jämlikt bestämmelserna i internationell handling, å ena, och vederbörande myndighet i immigrationslandet, å andra sidan.

5. Vederbörande myndighet i det territorium, där förrättningarna äga rum, skall i enlighet med varje avtal, som träffats mellan vederbörande myndigheter, övervaka den verksamhet, som bedrives av organ och personer försedda med i mom. 4 avsett bemyndigande, dock med undantag för varje jämlikt bestämmelserna i en internationell handling upprättat organ, vars ställning även i fortsättningen skall regleras enligt bestämmelserna i sagda handling eller enligt avtal mellan ifrågavarande organ och vederbörande myndighet.

6. Innan inresetillstånd för införande av migrerande arbetare meddelas, har vederbörande myndighet i immigrationslandet att pröva, huruvida ej ett tillräckligt antal arbetare, som kan utföra arbetet i fråga, redan finnes tillgängligt.

7. Vad i denna artikel stadgas må icke tolkas såsom innebärande rätt för annan person eller annat organ än vederbörande myndighet i immigrationslandet att medgiva migrerande arbetare tillträde till medlems territorium.

Artikel 4.

1. Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, förbinder sig att tillse, att av dess offentliga arbetsförmedling i samband med rekrytering och införande av eller arbetsförmedling för migrerande arbetare meddelade tjänster tillhandahållas kostnadsfritt.

2. Administrationskostnaderna för rekrytering, införande och arbetsförmedling skola icke åvila de migrerande arbetarna.

Artikel 5.

Då gruppförflyttning av migrerande arbetare från ett land till ett annat nödvändiggör transitering genom ett tredje land, skall vederbörande myndighet i transitolandet vidtaga åtgärder för att påskynda transiteringen och undvika dröjsmål och administrativa svårigheter.

Artikel 6.

1. Medlem, för vilken denna bilaga är i kraft, och som upprätthåller ett system för övervakande av anställningsavtal mellan en arbetsgivare eller en person, som handlar å hans vägnar, å ena, och en migrerande arbetare, å andra sidan, förbinder sig att kräva,

a) att ett exemplar av anställningsavtalet överlämnas till den migrerande arbetaren före avresan eller, såframt överenskommelse därom träffas mellan vederbörande regeringar, å mottagningsplats vid ankomsten till immigrationslandet;

b) att sådant avtal innehåller bestämmelser med uppgift om de arbetsvillkor, särskilt de löneförmåner, som erbjudits den migrerande arbetaren;

c) att den migrerande arbetaren före avresan genom handling avseende antingen honom personligen eller grupp av migrerande arbetare, vilken han tillhör, erhåller skriftliga upplysningar angående de allmänna levnads- och arbetsvillkor, som han kan förvänta i immigrationslandet.

2. I de fall då ett exemplar av avtalet skall överlämnas till den migrerande arbetaren vid ankomsten till immigrationslandet, skall denne före avresan genom handling som avser antingen honom personligen eller grupp av migrerande arbetare, vilken han tillhör, erhålla skriftliga upplysningar angående det yrkesområde, inom vilket han anställts, jämte övriga arbetsvillkor, särskilt den honom tillförsäkrade minimilönen.

3. Vederbörande myndighet har att tillse, att bestämmelserna i denna artikel efterlevas och att lämpliga påföljder utdömas vid överträdelse av desamma.

Artikel 7.

Åtgärder, vidtagna jämlikt artikel 4 av denna konvention skola, där så är erforderligt, innefatta

a) förenkling av administrativa formaliteter;

b) tillhandahållande av tolk;

c) nödigt bistånd åt migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, under första tiden efter inflyttningen;

d) välfärdsåtgärder under resan, särskilt ombord å fartyg, för den migrerande arbetaren och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom; samt

e) tillstånd till försäljning och överföring av egendom tillhörig migrerande arbetare, som medgivits inresa för stadigvarande vistelse i immigrationslandet.

Artikel 8.

Erforderliga åtgärder skola av vederbörande myndighet vidtagas för att under första tiden efter inflyttningen bistå migrerande arbetare i frågor rörande deras anställningsförhållanden; där så befinnes lämpligt må dylika åtgärder vidtagas i samverkan med godkända frivilliga organisationer.

Artikel 9.

Därest en jämlikt bestämmelserna i artikel 3 av denna bilaga å medlems territorium inrest migrerande arbetare av orsak, varför han icke bär ansvar, ej erhåller den anställning, för vilken han rekryterats, eller annan passande anställning, skola de med återresan för honom och för medlemmar av hans familj, vilka ägt åtfölja honom eller återförena sig med honom, förbundna kostnaderna, däri inbegripna administrativa avgifter samt kostnader för resa

och underhåll till den slutliga destinationsorten och transport av husgeråd, icke drabba den migrerande arbetaren.

Artikel 10.

Därest vederbörande myndighet i immigrationslandet finner, att anställning, för vilken en migrerande arbetare rekryterats jämlikt artikel 3 av denna bilaga, icke är lämplig, har myndigheten att vidtaga erforderliga åtgärder för att bistå honom att finna passande anställning, som icke är till förfång för det egna landets arbetare, samt tillförsäkra honom uppehälle intill dess sådan anställning kunnat beredas honom eller, såvida den migrerande arbetaren är villig eller samtyckt därtill vid tidpunkten för rekryteringen, han kunnat återvända till det område, där han rekryterats, eller bosätta sig å annan ort.

Artikel 11.

Därest migrerande arbetare, som är flykting eller tvångsförflyttad och som jämlikt artikel 3 av denna bilaga inkommit i immigrationslandet, på grund av bristande arbetstillgång icke kan kvarbliva i en erhållen anställning i sistnämnda land, har vederbörande myndighet i samma land att göra allt vad som står i dess förmåga för att sätta honom i stånd att finna en passande anställning, vilken icke är till förfång för det egna landets arbetare, samt tillförsäkra honom uppehälle i avbidan på sådan anställning eller bosättning å annan ort.

Artikel 12.

1. Vederbörande myndigheter i berörda territorier skola träffa överenskommelse om reglering av frågor av gemensamt intresse, vilka må uppkomma i samband med tillämpningen av bestämmelserna i denna bilaga.

2. Där medlemmarna upprätthålla ett system för övervakande av anställningsavtal, skall i sådan överenskommelse angivas sättet för kontroll av att arbetsgivarna fullgöra sina avtalsenliga förpliktelser.

3. Sådan överenskommelse skall, där så är lämpligt, föreskriva samverkan mellan vederbörande myndighet i emigrationslandet eller jämlikt bestämmelserna i en internationell handling upprättat organ, å ena, och vederbörande myndighet i immigrationslandet, å andra sidan, vid lämnandet av bistånd jämlikt artikel 8 till migrerande arbetare i avseende å deras arbetsvillkor.

Artikel 13.

Envar som medverkar till lönnlig eller olaglig immigration skall underkastas lämpligt straff.

Bilaga III.

Införsel av migrerande arbetares personliga effekter, verktyg och redskap.

Artikel 1.

1. Personliga effekter, som tillhöra rekryterad migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, skola vid ankomsten till immigrationslandet vara fritagna från tullavgifter.

2. Bärbara handverktyg och redskap, av det slag som vanligtvis innehaves av arbetare för utövandet av hans yrke och som tillhöra migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller

återförena sig med honom, skola vara fritagna från tullavgifter vid ankomsten till immigrationslandet, såvida ifrågavarande verktyg och redskap vid tidpunkten för införseln kunna visas vara i dessa personers ägo eller besittning, hava varit i deras besittning och bruk under avsevärd tid samt vara avsedda att brukas av dem i utövandet av deras yrke.

Artikel 2.

1. Personliga effekter, som tillhöra migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, skola vara fritagna från tullavgifter vid nämnda personers återkomst till ursprungslandet, om dessa alltjämt äro medborgare i detta land.

2. Bärbara handverktyg och redskap, av det slag som vanligtvis innehaves av arbetare för utövandet av hans yrke och som tillhöra migrerande arbetare och medlemmar av hans familj, vilka äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, skola vara fritagna från tullavgifter vid nämnda personers återkomst till ursprungslandet, såvida personerna i fråga alltjämt äro medborgare i detta land och under förutsättning att ifrågavarande verktyg och redskap vid tidpunkten för införseln kunna visas vara i dessa personers ägo eller besittning, hava varit i deras besittning och bruk under avsevärd tid samt vara avsedda att brukas av dem i utövandet av deras yrke.

Bilaga G.

Rekommendation (nr 86) angående migrerande arbetare (reviderad 1949).

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag till revision av de av konferensen vid dess tjugofemte sammanträde antagna rekommendationerna angående migrerande arbetare, 1939, och angående migrerande arbetare (samarbete mellan stater), 1939, vilken fråga inbegripes under den elfte punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående migrerande arbetare (reviderad), 1949» [Migration for Employment Recommendation (Revised), 1949]:

Konferensen,

som antagit konventionen angående migrerande arbetare (reviderad), 1949, och

som finner det önskvärt, att däri intagna bestämmelser kompletteras med en rekommendation,

förordar följande:

I.

1. I denna rekommendation innebär
a) uttrycket »migrerande arbetare» envar, som utvandrar från ett land till ett annat i syfte att erhålla arbete för annans räkning, och som i vederbörlig ordning mottagits såsom migrerande arbetare;
b) uttrycket »rekrytering»
   i) anställande av en person i ett territorium hos en arbetsgivare i ett annat territorium; eller
   ii) åtagande gentemot en person i ett territorium att bereda honom anställning i ett annat territorium
   jämte vidtagande av åtgärder i ärende, som åsyftas i punkt i) eller ii), därunder inbegripet uppsökande och urval av emigranter och förberedelse för deras avresa;
c) uttrycket »införande» varje åtgärd för att trygga eller underlätta ankomsten eller tillträdet till ett territorium av personer, vilka rekryterats under förhållanden, som angivas i punkt a) av denna artikel;
d) uttrycket »arbetsförmedling» varje åtgärd för att trygga eller underlätta anställningen av personer, vilka införts under förhållanden som angivas i punkt b) av denna artikel.

2. I denna rekommendation bör, då migrerande arbetare är flykting eller tvångsförflyttad, med regering eller vederbörande myndighet i ett emigrationsland avses varje organ, som upprättats jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd.

3. Denna rekommendation äger icke tillämpning å:
a) arbetare i gränstrakter;
b) tillfällig inflyttning av utövare av fria yrken eller artister; samt
c) sjömän.

II.

4. 1) Medlem bör i sin allmänna politik främja och tillvarataga alla sysselsättningsmöjligheter och i detta syfte underlätta en internationell fördelning av arbetskraften, särskilt med avseende å dess rörlighet från länder med överskott till sådana med brist på arbetskraft.

2) De åtgärder, som av varje medlem vidtagas, böra utformas med vederbörlig hänsyn till arbetskraftsläget i landet, och regeringen bör samråda med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer i alla frågor av allmän innebörd avseende migration av arbetare.

III.

5. 1) Det i varje land upprättade organ, som har att kostnadsfritt bistå migrerande arbetare och deras familjer och särskilt tillhandagå med tillförlitliga upplysningar, bör stå under ledning av
a) offentlig myndighet; eller
b) en eller flera frivilliga organisationer, vilka utöva sin verksamhet utan vinstsyfte, och vilka för detta ändamål godkänts och stå under tillsyn av offentlig myndighet; eller
c) dels offentlig myndighet och dels en eller flera frivilliga organisationer, som uppfylla i punkt b) härovan angivna villkor.

2) Detta organ bör lämna råd åt migrerande arbetare och deras familjer på deras eget språk eller dialekt eller i varje fall på ett för dem begripligt språk beträffande emigration, immigration, anställnings- och

levnadsförhållanden, däri inbegripna förhållanden å destinationsorten av intresse ur hälsosynpunkt, återresa till ursprungslandet eller emigrationslandet samt i allmänhet rörande alla ämnen, som kunna vara av betydelse för dem i deras egenskap av migranter.

3) Organet bör för migrerande arbetare och deras familjer underlätta fullgörandet av administrativa formaliteter och andra åtgärder, som måste vidtagas i samband med den migrerande arbetarens eventuella återresa till ursprungs- eller emigrationslandet.

4) I syfte att underlätta migrerande arbetares anpassning böra, där så befinnes erforderligt, förberedande kurser anordnas för att bibringa de migrerande arbetarna kännedom om allmänna förhållanden och arbetsmetoder i immigrationslandet samt undervisning i detta lands språk. Emigrations- och immigrationsländerna böra ömsesidigt överenskomma om anordnandet av sådana kurser.

6. Medlem bör på begäran tillhandahålla Internationella arbetsbyrån och andra medlemmar upplysningar angående sin emigrationslagstiftning, däri inbegripna administrativa bestämmelser med avseende å inskränkningar i emigrationen samt emigranter medgivna lättnader ävensom nödiga uppgifter beträffande de personkategorier, som önska emigrera.

7. Medlem bör på begäran tillhandahålla Internationella arbetsbyrån och andra medlemmar upplysningar angående sin immigrationslagstiftning, däri inbegripna administrativa bestämmelser, inresetillstånd, där sådant erfordras, önskemål beträffande antalet immigranter och deras yrkeskvalifikationer, lagstiftning rörande migrerande arbetares rätt att taga anställning, särskilda förmåner för migranter samt åtgärder för att underlätta deras anpassning till immigrationslandets ekonomiska och sociala förhållanden.

8. En skälig tidrymd bör såvitt möjligt förflyta mellan offentliggörandet och ikraftträdandet av bestämmelse, som ändrar de villkor, vilka gälla för emigration och immigration eller anställning av migrerande arbetare, så att de ändrade villkoren i tid kunna meddelas dem som bereda sig att emigrera.

9. Åtgärder böra vidtagas för att vid lämpliga tillfällen på tillfyllestgörande sätt sprida kännedom om de viktigaste i föregående moment avsedda bestämmelserna; sådana tillkännagivanden böra meddelas på de bland de migrerande arbetarna mest gängse språken.

10. Migration bör underlättas genom lämpliga åtgärder åsyftande att

a) tillse, att migrerande arbetare, om så erfordras, vid sin ankomst till immigrationslandet förses med tillfredsställande bostad, föda och kläder;
b) tillhandahålla yrkesutbildning, där sådan erfordras, i syfte att sätta den migrerande arbetaren i stånd att förvärva i immigrationslandet erforderliga kvalifikationer;
c) med iakttagande av i nationell lagstiftning föreskrivna begränsningar beträffande in- och utförsel av valuta möjliggöra ett överförande av migrerande arbetares inkomster och besparingar i den utsträckning som han önskar;
d) vid emigration för stadigvarande vistelse i immigrationslandet möjliggöra överförandet av migrerande arbetares tillgångar till immigrationslandet, därest den migrerande arbetaren så önskar, och inom de gränser, som i nationell lagstiftning föreskrivas beträffande in- och utförsel av valuta;
e) bereda migrerande arbetare och medlemmar av hans familj tillgång till undervisning och utbildning.

11. Migrerande arbetare och medlemmar av hans familj böra erhålla bistånd för att komma i åtnjutande av rekreations- och välfärdsåtgärder, och föranstaltningar böra, där så är erforderligt, vidtagas för att bereda migrerande arbetare särskilda förmåner under första tiden efter inflyttningen till immigrationslandet.

12. Migrerande arbetare, som rekryterats genom statskontrollerad gruppmigration, bör åtnjuta läkarvård i enlighet med vad därom är stadgat för landets egna medborgare.

IV.

13. 1) Där så i den migrerande arbetarens intresse påfordras, bör medlem kräva, att varje mellanhand, som för en arbetsgivares räkning åtager sig rekrytering och införande av eller arbetsförmedling för migrerande arbetare, skall innehava skriftlig fullmakt från arbetsgivaren eller annan handling, som styrker, att han handlar å arbetsgivarens vägnar.

2) Denna handling bör vara avfattad på eller översatt till emigrationslandets officiella språk och meddela alla erforderliga upplysningar om arbetsgivaren, beskaffenheten och omfattningen av den rekrytering, det införande eller den arbetsförmedling, som uppdraget avser, samt om den erbjudna anställningen och därmed förenade löneförmåner.

14. 1) Vid urvalet av migrerande arbetare bör tillses, att migrationen i minsta möjliga mån inskränkes samtidigt som trygghet vinnes, att de migrerande arbetarna äro kvalificerade för föreliggande arbetsuppgifter.

2) Dylikt urval bör verkställas av

a) offentligt organ; eller

b) då så prövas lämpligt, privata med vederbörligt tillstånd försedda institutioner i immigrationslandet, vilka, där migrantens intresse så kräver, böra övervakas av vederbörande myndighet i emigrationslandet.

3) Rätten att medverka vid urval bör vara underkastad ett av vederbörande myndighet i det territorium, där sagda verksamhet äger rum, meddelat tillstånd, i de fall och på de villkor, som må föreskrivas i ifrågavarande territoriums lagstiftning eller mellan emigrationslandets och immigrationslandets regeringar träffat avtal.

4) Såvitt möjligt bör arbetare, som önskar emigrera, före avresan från emigrationslandet underkastas en av en representant för vederbörande myndighet i immigrationslandet utförd undersökning ur yrkes- och hälsosynpunkt.

5) Vid rekrytering i mera avsevärd omfattning böra åtgärder vidtagas för samråd och samverkan mellan vederbörande myndigheter i de berörda emigrations- och immigrationsländerna.

6) I föregående punkter av detta moment nämnda förrättningar böra utföras så nära rekryteringsplatsen som möjligt.

15. 1) Genom avtal bör bestämmas, att migrerande arbetare, som införts för stadigvarande vistelse i immigrationslandet, må åtföljas av medlemmar av sin familj eller att dessa må återförena sig med honom.

2) Överflyttningen av medlemmar av sådan migrerande arbetares familj, vilka medgivits åtfölja honom eller återförena sig med honom, bör särskilt främjas av såväl emigrations- som immigrationslandet.

3) I fall som åsyftas i detta moment böra till en migrerande arbetares familj räknas hans hustru och minderåriga barn; framställningar avseende även andra familjemedlemmar, som för sin försörjning äro beroende av honom, böra ägnas välvilligt övervägande.

V.

16. 1) Migrerande arbetare med tillstånd att vistas i visst land och de medlemmar av hans familj, som äga åtfölja honom eller återförena sig med honom, böra såvitt möjligt medgivas att taga anställning under samma villkor, som det egna landets medborgare.

2) I länder, där anställandet av migrerande arbetare är underkastat inskränkningar, böra dessa inskränkningar såvitt möjligt

a) icke tillämpas på migrerande arbetare, som varit stadigvarande bosatta i landet under en period, i regel icke överstigande fem år;
b) upphöra att tillämpas på hustru och barn i arbetsför ålder, vilka tillåtits åtfölja den migrerande arbetaren eller återförena sig med honom, samtidigt som inskränkningarna icke längre tillämpas på den migrerande arbetaren.

17. I länder, där antalet migrerande arbetare är tillräckligt stort, böra dessa arbetares anställningsförhållanden särskilt övervakas, alltefter omständigheterna genom särskilt inspektionsorgan, arbetsinspektörer eller andra för uppgiften utbildade tjänstemän.

VI.

18. 1) Sedan en migrerande arbetare i vederbörlig ordning mottagits i en medlems territorium, bör medlemmen i fråga såvitt möjligt icke på grund av arbetarens bristande tillgångar eller läget på arbetsmarknaden avlägsna honom eller medlemmar av hans familj från sitt territorium, med mindre en överenskommelse i detta avseende träffats mellan vederbörande myndigheter i de berörda emigrations- och immigrationsländerna.

2) Sådan överenskommelse bör föreskriva

a) att hänsyn skall tagas till den tid den migrerande arbetaren vistats i immigrationslandet och att i princip en migrerande arbetare icke skall avlägsnas, som vistats där mer än fem år;
b) att den migrerande arbetaren skall hava helt tagit i anspråk sin rätt på grund av arbetslöshetsförsäkring;
c) att den migrerande arbetaren beretts skälig frist, särskilt för att träffa anstalter rörande sina ägodelar;
d) att lämpliga anordningar vidtagits för transporten av arbetaren och hans familj;
e) att nödiga åtgärder vidtagits för att tillförsäkra arbetaren och hans familj human behandling; och
f) att kostnaderna för den migrerande arbetarens och hans familjs återvändande och för transporten av deras husgeråd till den slutliga destinationsorten icke skola drabba honom.

19. Lämpliga åtgärder böra vidtagas av myndigheterna i de berörda territorierna för hörande av arbetsgivares och arbetares organisationer angående rekrytering och införande av samt arbetsförmedling för migrerande abetare.

VII.

20. I det fall migrerande arbetare eller medlemmar av hans familj, som förblivit medborgare i ursprungslandet, återvända till detta, bör detta land genom att fritaga dem från tvånget att uppfylla villkor om föregående vistelse eller anställning i landet eller orten bereda dem tillgång till olika hjälpåtgärder för obemedlade och arbetslösa eller till åtgärder för arbetslösas återinträde på arbetsmarknaden.

VIII.

21. 1) Medlem bör, i den mån så är lämpligt, komplettera konventionen angående migrerande arbetare (reviderad), 1949, och förevarande rekommendation medelst bilaterala avtal angivande sättet för tillämpningen av i konventionen och rekommendationen uttryckta principer.

2) Då sådana avtal träffas, bör medlem beakta bestämmelserna i det vid förevarande rekommendation fogade normalavtalet vid organisationen av arbetares migration samt regleringen av förhållanden rörande förflyttning och anställning av migrerande arbetare, däri inbegripna flyktingar och tvångsförflyttade.

Bilaga.

Normalavtal avseende migration av arbetare (däri inbegripna flyktingar och tvångsförflyttade[1]) för tillfällig eller stadigvarande vistelse i immigrationslandet.

Artikel 1.

Utbyte av upplysningar.

1. Vederbörande myndighet i immigrationslandet har att tid efter annan tillställa vederbörande myndighet i emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] upplysningar angående

a) lagstiftning och administrativa bestämmelser beträffande inresa, anställning, uppehåll och *bosättning* av migrerande arbetare *och hans familj;*
b) önskemål beträffande migrerande arbetare (antal, kategorier och yrkeskvalifikationer);
c) levnads- och arbetsvillkor för migrerande arbetare, särskilt levnadskostnader och minimilöner för olika yrkesgrupper och anställningsområden, eventuella lönetillägg, olika slag av lediga platser, eventuella premier vid anställning, system för social trygghet samt hälso- och sjukvård, föreskrifter beträffande transport av migrerande arbetare, deras verktyg och tillhörigheter samt beträffande bostadsförhållanden, tillhandahållande av föda och kläder, åtgärder för överförande av migrerande arbetares besparingar och andra penningmedel, vilka jämlikt denna överenskommelse kunna komma i fråga;
d) eventuella särskilda förmåner för migrerande arbetare;
e) anordningar för undervisning och yrkesutbildning av migrerande arbetare;
f) *åtgärder för att underlätta en snabb anpassning av migrerande arbetare;*
g) *förfarande och formaliteter vid naturalisation.*

2. Vederbörande myndighet i emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] skall bringa dessa upplysningar till vederbörande personers eller institutioners kännedom.

3. Vederbörande myndighet i emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] skall tid efter annan tillställa vederbörande myndighet i immigrationslandet erforderliga upplysningar angående

[1] Kursiverad text avser huvudsakligen migration för stadigvarande vistelse i immigrationslandet; text inom klammer hänför sig uteslutande till migration av flyktingar och tvångsförflyttade.

a) lagstiftning och administrativa bestämmelser beträffande emigration;
b) antalet personer, som önska emigrera, och deras yrkeskvalifikationer *samt sammansättningen av deras familjer;*
c) gällande system för social trygghet;
d) eventuella särskilda förmåner för migrerande arbetare;
e) *de levnadsförhållanden vid vilka de migrerande arbetarna äro vana;*
f) *gällande bestämmelser beträffande utförsel av kapital.*

4. Vederbörande myndighet i immigrationslandet skall bringa dessa upplysningar till berörda personers eller institutioners kännedom.

5. I mom. 1—4 härovan nämnda upplysningar skola av parterna delgivas även Internationella arbetsbyrån.

Artikel 2.

Åtgärder mot vilseledande propaganda.

1. Parterna överenskomma att inom sina respektive territorier och i den utsträckning nationell lagstiftning medgiver vidtaga erforderliga åtgärder mot vilseledande propaganda rörande emigration och immigration.

2. I detta syfte skola parterna, där så befinnes lämpligt, handla i samverkan med vederbörande myndigheter i andra berörda länder.

Artikel 3.

Administrativa formaliteter.

Parterna överenskomma att vidtaga åtgärder för att påskynda och förenkla de administrativa formaliteterna förbunda med avresa, resa, inresa, uppehåll *och bosättning* av migrerande arbetare och, såvitt möjligt, medlemmar av hans familj. Sådana åtgärder skola i den mån så är nödvändigt inbegripa tillhandahållande av tolk.

Artikel 4.

Dokuments giltighet.

1. Parterna fastställa de villkor, som skola gälla för godkännande i immigrationslandet av dokument utställt av vederbörande myndighet i emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, av organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] för migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* angående
a) civilstånd;
b) rättslig ställning;
c) yrkeskvalifikationer;
d) allmän utbildning och yrkesutbildning;
e) delaktighet i system för social trygghet.

2. Parterna överenskomma även om innebörden av sådant godkännande.

[3. Beträffande flyktingar och tvångsförflyttade skall vederbörande myndighet i immigrationslandet godkänna giltigheten av varje resedokument, som i stället för ett nationellt pass utställts av vederbörande myndighet i emigrationslandet, särskilt resedokument utställt enligt bestämmelserna i ett internationellt avtal (t. ex. det resedokument, varom bestämts i avtalet den 15 oktober 1946[1], och Nansenpasset).]

[1] Härmed avses s. k. resedokument för flyktingar enligt avtal slutet i London nämnda dag Jfr SFS 135/1947.

Artikel 5.

Villkor och riktlinjer för migration.

1. Parterna skola gemensamt bestämma
a) villkor beträffande migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* med avseende på ålder, kroppsbeskaffenhet och hälsotillstånd liksom även yrkeskvalifikationer för olika grenar av näringslivet och olika yrkesgrupper;
b) *de medlemmar av en migrerande arbetares familj, som äga åtfölja honom eller återförena sig med honom.*
2. Parterna skola även jämlikt artikel 28 av denna överenskommelse fastställa
a) antalet migrerande arbetare, som skall rekryteras under loppet av en fastställd tidrymd, och arbetarnas yrkestillhörighet;
b) rekryteringsområden och områden för arbetsförmedling och bosättning [dock att i fråga om flyktingar och tvångsförflyttade avgörandet beträffande rekryteringsområden skall förbehållas organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd].
3. För att rekrytera migrerande arbetare, som motsvara behovet i immigrationslandet och lätt kunna anpassa sig till förhållandena i detta land, skola parterna fastställa riktlinjer för urval av migrerande arbetare.
4. Vid fastställandet av dessa riktlinjer skola de båda parterna taga i beaktande
a) vad beträffar urval ur hälsosynpunkt:
   i) arten av den läkarundersökning, som migrerande arbetare skall undergå (allmän läkarundersökning, röntgenundersökning, kliniska prov etc.);
   ii) uppgörandet av förteckningar å sjukdomar och kroppsfel, som uppenbart utgöra hinder för anställning inom vissa yrken;
   iii) minimikrav beträffande hälsotillstånd, vilka föreskrivits i internationella hälsovårdskonventioner med avseende å befolkningsförflyttningar från ett land till ett annat;
b) vad beträffar urval ur yrkessynpunkt:
   i) de förutsättningar, som krävas beträffande migrerande arbetare med avseende å olika yrken eller yrkesgrupper;
   ii) förteckning över andra yrken, som ställa samma krav på arbetaren med avseende å förutsättningar eller förmåga, i syfte att fylla behoven inom vissa angivna yrken, i fråga om vilka svårigheter föreligga att rekrytera ett tillräckligt antal kvalificerade arbetare;
   iii) utarbetande av psykotekniska anlagsprov;
c) vad beträffar urval företaget på grundval av migrerande arbetares ålder: smidighet vid tillämpningen av åldersbestämmelserna i syfte att å ena sidan olika yrkens behov och å den andra olika personers växlande arbetsförmåga vid en given ålder må vinna beaktande.

Artikel 6.

Organisation av rekrytering, införande och arbetsförmedling.

1. Institutioner och personer sysselsatta med rekrytering och införande av samt arbetsförmedling för migrerande arbetare *och medlemmar av deras familjer* skola med båda parternas godkännande utses av vederbörande myndigheter i respektive territorier [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, av å ena sidan organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd, och å andra sidan vederbörande myndighet i immigrationslandet].
2. Med förbehåll för bestämmelserna i mom. 3 av denna artikel skall rätten att

bedriva verksamhet innefattande rekrytering, införande och arbetsförmedling begränsas till

a) offentliga arbetsförmedlingskontor eller andra offentliga organ i det territorium, där verksamheten äger rum;
b) offentliga organ i annat territorium än det, där verksamheten äger rum, vilka jämlikt avtal mellan parterna äga att bedriva verksamhet i förstnämnda territorium;
c) organ upprättat enligt bestämmelserna i en internationell handling.

3. I den utsträckning parternas nationella lagstiftning så medgiver samt med tillstånd och under tillsyn av vederbörande myndigheter i ifrågavarande länder, må ock rekrytering, införande och arbetsförmedling bedrivas av

a) arbetsgivaren eller person, som är i hans tjänst och handlar å hans vägnar; samt
b) enskild byrå.

4. Administrationskostnader förbundna med rekrytering, införande och arbetsförmedling skola icke bäras av den migrerande arbetaren.

Artikel 7.

Prov för urval.

1. Arbetare, som önskar emigrera, skall underkastas erforderlig undersökning i emigrationslandet; sådan undersökning bör föranleda minsta möjliga olägenhet för honom.

2. Beträffande organisationen av urvalet av migrerande arbetare skola parterna överenskomma om

a) erkännande och sammansättning av offentliga organ eller enskilda institutioner med tillstånd av vederbörande myndighet i immigrationslandet att verkställa urval i emigrationslandet;
b) organisation av undersökningar för urval, platsen för undersökningarnas utförande och fördelningen av kostnaderna för sådana undersökningar;
c) samverkan mellan vederbörande myndigheter i ifrågavarande länder, särskilt mellan respektive arbetsförmedlingar, vid organisationen av urvalet.

Artikel 8.

Upplysningar och bistånd åt migrerande arbetare.

1. Migrerande arbetare, som efter undersökning på samlings- eller urvalsplatsen godkänts ur hälso- och yrkessynpunkt, skall på ett för honom begripligt språk erhålla alla upplysningar, som han ytterligare behöver, beträffande det slag av arbete för vilket han anställts, anställningsområdet, det företag för vilket han skall arbeta, anordningar för hans resa samt levnads- och arbetsvillkor, däri inbegripna hygieniska och därmed sammanhängande förhållanden i det land och det område, dit han beger sig.

2. Vid ankomsten till destinationslandet ävensom till mottagningsställe, där sådant anordnats, eller å bostadsorten, skall migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* erhålla alla för deras arbete, uppehåll *och bosättning* i landet nödiga handlingar liksom även upplysningar, instruktioner och råd angående levnads- och arbetsvillkor samt det bistånd i övrigt, varav de kunna vara i behov för att anpassa sig till förhållandena i immigrationslandet.

Artikel 9.

Undervisning och yrkesutbildning.

Parterna skola samordna sin verksamhet med avseende å organisationen av utbildningskurser för migrerande arbetare, vilka kurser skola innefatta allmänna upplysningar om immigrationslandet, undervisning i detta lands språk samt yrkesutbildning.

Artikel 10.

Praktikantutbyte.

Parterna överenskomma att främja utbyte av praktikanter och att i särskilt avtal utforma bestämmelser rörande sådant utbyte.

Artikel 11.

Transportförhållanden.

1. Under resan från bostadsorten till samlings- eller urvalsplatsen samt under uppehållet å nämnda plats skola migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* från vederbörande myndighet i emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, från organ, upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] erhålla allt bistånd, varav de må vara i behov.

2. Vederbörande myndigheter i emigrations- respektive immigrationslandet skola i mån av behörighet trygga hälsa och välfärd för samt lämna bistånd åt migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* under resan från samlings- eller urvalsplatsen till anställningsorten och under deras uppehåll å mottagningsställe, där sådant anordnats.

3. Migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* skola färdas på ett människovärdigt sätt och i överensstämmelse med gällande bestämmelser.

4. Parterna skola avtala om bestämmelser och villkor för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 12.

Kostnader för resa och uppehälle.

Parterna skola överenskomma om sättet för bestridande av de med den migrerande arbetarens *och hans familjemedlemmars* resa från bostadsorten till destinationsorten förenade kostnaderna, kostnaderna för deras uppehälle under resan, under sjukdom eller vistelse å sjukhus ävensom rörande kostnaderna för transporten av deras personliga tillhörigheter.

Artikel 13.

Överförande av tillgångar.

1. Vederbörande myndighet i emigrationslandet skall, såvitt möjligt och i överensstämmelse med nationell lagstiftning angående in- och utförsel av utländsk valuta, medgiva och underlätta för migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* att från deras hemland utbekomma de penningbelopp, som de behöva för sin första bosättning utomlands.

2. Vederbörande myndighet i immigrationslandet skall, såvitt möjligt och i överensstämmelse med nationell lagstiftning angående in- och utförsel av utländsk valuta, medgiva och underlätta ett periodiskt överförande till emigrationslandet av migrerande arbetares besparingar och andra penningbelopp, vilka jämlikt detta avtal kunna komma i fråga.

3. Överförandet av i mom. 1 och 2 härovan nämnda tillgångar skall ske enligt gällande officiella växlingskurs.

4. Parterna skola vidtaga alla erforderliga åtgärder för att förenkla och påskynda administrativa formaliteter för överförandet av tillgångar, på det att dessa snarast möjligt må bli tillgängliga för dem, som därtill äro berättigade.

5. Parterna skola bestämma huruvida och under vilka förutsättningar en migrerande arbetare må förpliktas att översända en del av sin lön för underhåll av sin i hemlandet eller emigrationslandet kvarstannande familj.

Artikel 14.

Anpassning och naturalisation.

Vederbörande myndighet i immigrationslandet har att vidtaga åtgärder för att främja migrerande arbetares och hans familjemedlemmars anpassning till landets klimatiska, ekonomiska och sociala förhållanden samt förenkla formerna för deras naturalisation.

Artikel 15.

Övervakning av levnads- och arbetsvillkor.

1. Vederbörande myndighet eller vederbörligen bemyndigade organ i immigrationslandet skola vidtaga åtgärder för övervakning av migrerande arbetares levnads- och arbetsvillkor, däri inbegripna de hygieniska förhållandena.

2. Beträffande migrerande arbetare, vilka tillfälligt uppehålla sig i immigrationslandet, skola parterna, då så erfordras, vidtaga åtgärder för att befullmäktigade representanter för emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, för organ upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] skola samarbeta med vederbörande myndighet eller vederbörligen bemyndigade organ i immigrationslandet vid denna övervakning.

3. Under en av parterna fastställd tid skola migrerande arbetare erhålla särskilt bistånd i angelägenheter som beröra deras anställningsvillkor.

4. Bistånd med avseende å migrerande arbetares anställnings- och levnadsvillkor kan lämnas antingen genom arbetsinspektionen i immigrationslandet eller genom för ändamålet upprättat organ, där så befinnes lämpligt, i samarbete med godkända frivilliga organisationer.

5. Åtgärder skola, där så befinnes erforderligt, vidtagas för att representanter för emigrationslandet [eller, beträffande flyktingar och tvångsförflyttade, för organ upprättat jämlikt bestämmelserna i en internationell handling, med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd] skola samarbeta med ifrågavarande myndighet eller organ.

Artikel 16.

Biläggande av tvister.

1. I händelse av tvist mellan en migrerande arbetare och hans arbetsgivare skall arbetaren kunna vid vederbörlig domstol eller i annan ordning, som föreskrives i immigrationslandets lagstiftning, få sina klagomål prövade.

2. Myndigheterna skola fastställa annat förfarande, som må befinnas erforderligt, för biläggandet av tvister i samband med tillämpningen av detta avtal.

Artikel 17.

Lika behandling.

1. Vederbörande myndighet i immigrationslandet må icke behandla migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* mindre förmånligt i fråga om anställning, som de äga rätt att taga, än vad som för landets egna medborgare gäller jämlikt lagstiftning, administrativa bestämmelser eller kollektivavtal.

2. Sådan lika behandling skall utan åtskillnad med hänsyn till nationalitet, ras, trosbekännelse eller kön tillämpas på immigranter, vilka lagligen uppehålla sig i immigrationslandet, med avseende å följande förhållanden:

a) i den mån sådana förhållanden regleras genom lagstiftning eller äro underkastade administrativa myndigheters kontroll,
   i) lön, innefattande familjetillägg, där sådana utgöra del av lönen, arbetstid, veckovila, övertidsarbete, semester, reglering av hemarbete, minimiålder för anställning samt kvinnors och minderårigas användande i arbete;
   ii) medlemskap i fackliga organisationer och rätt att åtnjuta i kollektivavtal fastställda förmåner;
   iii) tillgång till undervisning, lärlingskap och skolor eller kurser för yrkesutbildning eller teknisk utbildning, förutsatt att detta icke länder medborgare i immigrationslandet till förfång;
   iv) rekreations- och välfärdsåtgärder;
b) skatter och avgifter, som hänföra sig till arbetet och som utgå i anslutning till anställningen;
c) hygien, arbetarskydd och läkarvård;
d) rättsligt förfarande i samband med frågor behandlade i detta avtal.

Artikel 18.

Tillträde till olika yrken och sysselsättningar samt rätt att förvärva fast egendom.

Lika behandling skall även tillämpas med avseende å

a) tillträde till olika yrken och sysselsättningar i den utsträckning den nationella lagstiftningen medgiver;

b) förvärv, innehav och överlåtelse av fast egendom i stad och på landsbygd.

Artikel 19.

Tillhandahållande av livsmedel.

Migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* skola i avseende å tillgång till livsmedel behandlas på samma sätt som landets egna arbetare i samma yrke.

Artikel 20.

Bostadsförhållanden.

Vederbörande myndighet i immigrationslandet skall tillse, att migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj* i mån av tillgång erhålla hälsosam och i övrigt lämplig bostad.

Artikel 21.

Social trygghet.

1. De båda parterna skola genom särskilt avtal fastställa det sätt, varpå ett system för social trygghet skall tillämpas på migrerande arbetare och personer, vilka för sin försörjning äro beroende av honom.

2. *Sådant avtal skall föreskriva, att vederbörande myndighet i immigrationslandet har att vidtaga åtgärder för att migrerande arbetare och personer, vilka för sin försörjning äro beroende av honom, icke behandlas mindre förmånligt än landets egna medborgare, där icke särskilda inskränkningar gälla även för dessa senare.*

3. *Avtalet skall innefatta lämpliga anordningar för bevarande av migrerande arbetares rättigheter, vilka redan förvärva eller äro under förvärvande; sådana anordningar skola utformas med vederbörligt beaktande av principerna i konventionen angående bevarandet av pensionsrättigheter för flyttande arbetare, 1935, eller i någon reviderad text till nämnda konvention.*

4. I avtalet skall bestämmas, att vederbörande myndighet i immigrationslandet har att tillse, att migrerande arbetare, som tillfälligt vistas i landet och personer, vilka för sin försörjning äro beroende av honom, icke behandlas mindre förmånligt än landets egna medborgare; beträffande system för obligatorisk pensionsförsäkring skola lämpliga åtgärder vidtagas för bevarande av migrerande arbetares rättigheter, vilka redan blivit förvärvade eller äro under förvärvande.

Artikel 22.

Anställningsavtal.

1. I länder, där ett system av normalavtal tillämpas, skall det individuella anställningsavtalet för migrerande arbetare uppgöras på grundval av dylikt normalavtal utformat av parterna inom de viktigaste grenarna av näringslivet.

2. Det individuella anställningsavtalet skall angiva de allmänna anställnings- och sysselsättningsvillkor, som föreskrivas i vederbörande normalavtal och skall översättas till ett för den migrerande arbetaren begripligt språk. Ett exemplar av avtalet skall överlämnas till den migrerande arbetaren före avresan från emigrationslandet eller, såframt överenskommelse därom träffats mellan de båda parterna, å mottagningsplats vid ankomsten till immigrationslandet. I det senare fallet skall den migrerande arbetaren före avresan, genom handling avseende antingen honom personligen eller grupp av migrerande arbetare, vilken han tillhör, erhålla skriftliga upplysningar angående det yrkesområde, inom vilket han kommer att erhålla anställning, jämte övriga arbetsvillkor, särskilt den honom tillförsäkrade minimilönen.

3. Det individuella anställningsavtalet skall innehålla alla erforderliga uppgifter, såsom

a) arbetarens fullständiga namn, födelsedatum och födelseort, familjeförhållanden, bostads- och rekryteringsort;
b) arbetets art och den ort, där det skall utföras;
c) det yrkesområde inom vilket han skall arbeta;
d) lön för arbete å ordinarie arbetstid, för övertidsarbete, nattarbete och arbete å helgdagar samt sättet för lönens utbetalande;
e) eventuella premier, ersättningar och tillägg;
f) förutsättningar för och omfattning av arbetsgivarens rätt att verkställa löneavdrag;
g) villkor angående kost, där sådan tillhandahålles av arbetsgivaren;

h) avtalets giltighetstid samt villkoren för dess förnyande och uppsägning;
i) förutsättningarna för beviljande av inrese- och uppehållstillstånd i immigrationslandet;
j) sättet för bestridande av den migrerande arbetarens *och hans familjemedlemmars* resekostnader;
k) vid fall av migration för tillfälligt uppehåll i immigrationslandet, det sätt, varpå kostnaderna för återresan till hemlandet eller, i förekommande fall, till emigrationslandet skola bestridas;
l) förutsättningarna för avtalets upphävande före giltighetstidens utgång.

Artikel 23.

Byte av anställning.

1. Skulle vederbörande myndighet i immigrationslandet finna, att den anställning, för vilken en migrerande arbetare rekryterats, icke motsvarar hans fysiska förmåga eller yrkeskvalifikationer, har sagda myndighet att söka bereda ifrågavarande arbetare anställning, som motsvarar hans förmåga eller kvalifikationer och som han enligt nationell lagstiftning är berättigad att taga.

2. Parterna skola genom särskilt avtal bestämma det sätt, varpå migrerande arbetare *och medlemmar av hans familj, vilka för sin försörjning äro beroende av honom samt ägt åtfölja honom eller återförena sig med honom,* skola erhålla sitt uppehälle vid iråkad arbetslöshet.

Artikel 24.

Jämn sysselsättning.

1. Därest migrerande arbetare före avtalstidens utgång på grund av bristande arbetstillgång icke kan beredas fortsatt sysselsättning i det företag eller den näringsgren, där han anställts, skall, där icke avtalet annorlunda bestämmer, vederbörande myndighet i immigrationslandet söka bereda honom annan passande anställning, som han enligt nationell lagstiftning är berättigad att taga.

2. Därest migrerande arbetare icke är berättigad till understöd genom arbetslöshetsförsäkring eller arbetslöshetshjälp, skall han *och medlemmar av hans familj, vilka för sin försörjning äro beroende av honom,* jämlikt särskild överenskommelse vid iråkad arbetslöshet tillförsäkras uppehälle i den mån detta icke strider mot anställningsavtalets bestämmelser.

3. Därest anställningsavtalet i förtid häves av arbetsgivaren, skola bestämmelserna i denna artikel icke påverka arbetarens rätt att åtnjuta de förmåner, som må finnas föreskrivna i avtalet.

Artikel 25.

Bestämmelser angående återsändande.

1. Vederbörande myndighet i immigrationslandet förbinder sig att icke mot den migrerande arbetarens vilja till emigrationslandet återsända honom *och medlemmar av hans familj, vilka ägt åtfölja honom eller återförena sig med honom,* om han till följd av sjukdom eller olycksfall icke längre kan utöva sitt yrke.

2. Regeringen i immigrationslandet förbinder sig att icke till ursprungslandet återsända flyktingar och tvångsförflyttade eller migrerande arbetare, vilka av politiska skäl icke önska återvända dit, då ursprungslandet är ett annat än rekryteringslandet, med mindre de uttrycka önskemål härom i skrivelse till vederbörande myndighet i immigrationslandet och till representanten för det organ, som

upprättats jämlikt bestämmelserna i en internationell handling med uppgift att beskydda flyktingar och tvångsförflyttade, vilka icke åtnjuta någon regerings beskydd.

Artikel 26.

Återresa.

1. Kostnaderna för återresa för migrerande arbetare, som införts enligt av immigrationslandets regering uppgjord plan och som av någon anledning, varför han icke bär ansvar, nödgas lämna sin anställning samt icke kan beredas ny anställning, vilken han jämlikt nationell lagstiftning äger antaga, skola regleras på följande sätt:

a) kostnaderna för återresa av migrerande arbetare och personer, vilka för sin försörjning äro beroende av honom, skola i intet fall drabba den migrerande arbetaren;

b) sättet för bestridande av kostnaderna för återresan skall fastställas genom kompletterande bilaterala avtal;

c) även om bestämmelse därutinnan icke meddelats i ett bilateralt avtal, skola de upplysningar, som lämnas en migrerande arbetare vid tidpunkten för hans rekrytering, i varje fall angiva vilken person eller vilket organ, som under de i denna artikel angivna omständigheterna svarar för kostnaderna för återresan.

2. I enlighet med de former för samverkan och samråd, om vilka överenskommelse träffats enligt artikel 28 här nedan, skola de båda parterna bestämma de åtgärder, som befinnas nödvändiga för att organisera ovannämnda personers hemresa och för att tillförsäkra dem samma hälsovård, välfärdsåtgärder och bistånd under återresan som de åtnjöto under framresan.

3. Vederbörande myndighet i emigrationslandet skall vid nämnda personers återkomst undantaga följande föremål från tullavgift:

a) personliga effekter; samt

b) bärbara handverktyg och redskap av det slag, som vanligtvis innehaves av arbetare för utövandet av hans yrke, och som varit i ifrågavarande personers besittning och bruk under avsevärd tid och äro avsedda att brukas av dem för utövandet av deras yrke.

Artikel 27.

Dubbelbeskattning.

De båda parterna skola i särskilt avtal träffa uppgörelse om åtgärder för undvikande av dubbelbeskattning av migrerande arbetares inkomster.

Artikel 28.

Metoder för samverkan.

1. De båda parterna skola överenskomma om former för samråd och samverkan, som befinnas nödvändiga för genomförandet av avtalets bestämmelser.

2. På framställning av de båda parternas representanter skall Internationella arbetsbyrån deltaga i sådant samråd och sådan samverkan.

Artikel 29.

Slutbestämmelser.

1. Parterna skola fastställa avtalets såväl giltighets- som uppsägningstid.

2. Parterna skola fastställa vilka bestämmelser i avtalet som skola förbliva i kraft sedan detsamma utlöpt.

Bilaga II.

Konvention (nr 98) angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949» (Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949).

Artikel 1.

1. Arbetare skola åtnjuta tillfredsställande skydd mot varje åtgärd med avseende å deras anställningsförhållanden som är av organisationsfientlig art.

2. Sådant skydd skall särskilt lämnas mot åtgärder, som ha till syfte att

a) göra anställningen av en arbetare beroende av det villkoret, att han icke ansluter sig till fackförening eller upphör att vara fackligt organiserad;

b) föranleda avskedande eller annat förfång för en arbetare på grund av hans medlemskap i fackförening eller deltagande i fackföreningsverksamhet utanför arbetstiden eller, med arbetsgivarens medgivande, under arbetstiden.

Artikel 2.

1. Arbetares och arbetsgivares organisationer skola lämnas tillfredsställande skydd mot varje inblandning från motpartens eller dess ombuds eller dess medlemmars sida i fråga om organisationernas bildande, verksamhet eller förvaltning.

2. Såsom inblandning skola särskilt anses åtgärder, avsedda att främja bildandet av arbetarorganisationer, över vilka arbetsgivare eller arbetsgivarorganisationer äga ett bestämmande inflytande, eller att stödja arbetarorganisationer ekonomiskt eller i annan form i syfte att inordna sådana organisationer under arbetsgivares eller arbetsgivarorganisationers kontroll.

Artikel 3.

Organisatoriska åtgärder lämpade efter landets förhållanden skola, där så är erforderligt, vidtagas för att säkerställa, att föreningsrätten sådan denna definierats i föregående artiklar respekteras.

Artikel 4.

Åtgärder lämpade efter landets förhållanden skola, där så är erforderligt, vidtagas för att uppmuntra och främja utvecklandet och utnyttjandet i största möjliga omfattning av anordningar för frivilliga förhandlingar mellan arbetsgivare eller arbetsgivarorganisationer, å ena, och arbetarorganisationer, å andra sidan, i syfte att åvägabringa en reglering av anställningsvillkoren genom kollektivavtal.

Artikel 5.

1. I den nationella lagstiftningen skall bestämmas i vad mån de i denna konvention lämnade garantierna skola tillämpas på krigsmakten och poliskåren.

2. I enlighet med den i artikel 19 mom. 8 av Internationella arbetsorganisationens stadga angivna principen skall en medlemsstats ratificering av denna konvention icke inverka på redan existerande lag, dom, sedvänja eller avtal, på grund varav medlemmar av krigsmakten eller poliskåren åtnjuta någon i denna konvention garanterad rättighet.

Artikel 6.

Denna konvention avser icke tjänstemän i allmän tjänst men får icke heller tagas till intäkt för en begränsning av dem medgivna rättigheter eller eljest rubbning i deras ställning.

Artiklar 7—16.

[*Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 10—19 av konventionen (nr 94) angående arbetsklausuler i kontrakt, däri offentlig myndighet är part, utom såtillvida, att då i artiklarna 12, 13 och 18 av konventionen nr 94 hänvisas till artikel 14, detta i artiklarna 9, 10 och 15 av förevarande konvention motsvaras av hänvisningar till artikel 11.*]

Bilaga I.

Rekommendation (nr 87) angående yrkesvägledning.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1949 till sitt trettioandra sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående yrkesvägledning, vilken fråga utgör den nionde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell rekommendation,

antager denna den första dagen i juli månad år nittonhundrafyrtionio följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående yrkesvägledning, 1949» (Vocational Guidance Recommendation, 1949).

I. Allmänt.

1. I denna rekommendation avses med uttrycket »yrkesvägledning» bistånd, som lämnas individen i syfte att lösa problem sammanhängande med

yrkesval och avancemang inom yrket under behörigt hänsynstagande till hans karakteristiska egenskaper, sedda mot bakgrunden av sysselsättningsmöjligheterna.

2. Yrkesvägledningen är grundad på individens fria och frivilliga val; dess främsta uppgift är att bereda honom obegränsad möjlighet att utveckla sin personlighet och finna tillfredsställelse i arbetet under fullt beaktande av ett effektivt utnyttjande av de nationella arbetskraftstillgångarna.

3. Yrkesvägledningen är en fortgående process, och de grundläggande principerna för densamma förbliva oförändrade, oavsett individens ålder. Dessa principer äro städse av omedelbar betydelse för individens välfärd och nationernas ekonomiska utveckling.

4. Yrkesvägledningen bör anpassas efter varje lands speciella behov och utvecklas fortlöpande. Dess utbyggnad inom varje land bör grundas på en utbredd förståelse av yrkesvägledningens ändamål, inrättandet av ett lämpligt administrativt system samt tillhandahållandet av för uppgiften väl kvalificerad personal.

II. Tillämpningsområde.

5. I den utsträckning nationella och lokala planer och resurser medgiva, bör genom det allmännas försorg yrkesvägledning tillhandahållas alla som därav äro i behov.

6. Särskilda anordningar böra därvid vidtagas beträffande

a) minderåriga, innefattande jämväl skolungdom, som önskar vägledning vid inträde i arbetslivet eller vid planering av yrkesbana, samt

b) andra personer, som önska vägledning beträffande anställnings- och därmed sammanhängande yrkesproblem; sådana personer betecknas i det följande såsom »vuxna».

III. Grundsatser och metoder för yrkesvägledning för ungdom, däri inbegripen skolungdom.

7. 1) Yrkesvägledningen för ungdom bör utformas genom samarbete mellan skolor samt andra organisationer och institutioner, som ha att bistå de unga vid tiden för deras övergång från skolan till arbetslivet, ävensom representativa arbetsgivar- och arbetarorganisationer, i syfte att all ungdom, som erhåller yrkesvägledning, må åtnjuta förmånen av en enhetlig och samordnad vägledning.

2) Sådant samarbete bör även innefatta samråd och samverkan med föräldrar eller målsmän samt med föräldraföreningar, där sådana finnas.

3) Vid tillämpningen av dessa allmänna grundsatser böra vederbörligen beaktas de i avdelning V av denna rekommendation uppdragna grundlinjerna för den administrativa organisationen.

8. 1) Vid den allmänna skolundervisningen bör förberedande yrkesvägledning infogas i undervisningsplanen. Sådan vägledning bör i första hand avse att för den unge klargöra hans fallenhet, kvalifikationer och intressen ävensom att upplysa honom om olika yrken och levnadsbanor i syfte att underlätta en framtida yrkesanpassning.

2) Den förberedande yrkesvägledningen bör intensifieras på de skolstadier, då den unge har möjligheter att välja mellan att följa yrkesbetonad undervisning, vinna annan utbildning eller efter fullgjord skolplikt söka anställning.

3) Den förberedande yrkesvägledningen bör avse
a) en i lämplig form meddelad, allsidig upplysning rörande olika yrken och näringsgrenar;
b) där så är möjligt med hänsyn till nationella och lokala förhållanden på lämpligt sätt ledda besök vid industri- och handelsföretag och andra arbetsplatser, samt
c) rådgivning genom personliga samtal i förening med gruppvis anordnade diskussioner eller föredrag.

9. Särskild uppmärksamhet bör ägnas de i punkterna 10—15 angivna metoderna för yrkesvägledning för ungdom; användningen av dessa metoder bör främjas i största möjliga utsträckning.

10. 1) All ungdom, som önskar yrkesvägledning, bör erhålla tillfälle till personliga samtal med en yrkesvägledningstjänsteman, särskilt vid tidpunkten för val av speciella yrkeskurser eller vid avgång från skolan för annan utbildning (inbegripet lärlingskap) eller för att taga arbete.

2) Metoderna för de personliga samtalen böra oavlåtligen utvecklas i syfte att uppnå en så grundlig analys som möjligt av den individuella dugligheten, i dess förhållande till sysselsättningsmöjligheterna och olika yrkens krav.

11. Redogörelser för vederbörandes skolgång, innefattande, där så finnes önskvärt och lämpligt, en värdesättning av förmåga, uppnådda studieresultat, fallenhet och allmän läggning, böra utnyttjas i den mån så påkallas för yrkesvägledningens behov, därvid dock den förtroliga naturen av däri meddelade upplysningar städse skall beaktas.

12. 1) Möjligheterna till läkarundersökning av de unga böra tillgodogöras och utvecklas på sätt som må anses tjänligt och erforderligt för yrkesvägledningens syften.

2) Rådgivning beträffande åtgärder, ägnade att undanröja förefintliga brister, ävensom annan hjälp, som må befinnas möjlig och lämplig för vederbörandes yrkesanpassning, bör lämnas alltefter behovet i varje särskilt fall.

13. 1) Där så är möjligt böra lämpliga test för att klarlägga individens förmåga och fallenhet och om det finnes önskvärt annan psykologisk testning komma till användning vid yrkesvägledningen allt efter behovet i varje särskilt fall.

2) Rådgivning beträffande åtgärder, ägnade att bota förefintliga brister, ävensom annan hjälp, som må befinnas möjlig och lämplig för vederbörandes yrkesanpassning, bör kunna förekomma i särskilda fall.

14. 1) Erforderliga och tillförlitliga upplysningar angående framtidsutsikterna i olika yrken och näringsgrenar samt angående sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter böra tillhandahållas de unga genom samtal av rådgivande karaktär eller på annat sätt, med beaktande av de ungas anlag, fysiska förmåga, kvalifikationer, önskemål och allmänna läggning samt näringslivets sannolika behov.

2) Vederbörande myndigheter böra i detta hänseende fortlöpande samarbeta med sådana offentliga eller enskilda institutioner — däribland särskilt arbetsgivares och arbetares representativa organisationer — vilka kunna
a) lämna uppgift om sannolika framtidsutsikter inom olika näringsgrenar eller yrken, och
b) bistå vid utarbetandet och avslutandet av lärlingsavtal samt övervaka dessas tillämpning.

15. Önskvärdheten av att utröna de ungas anlag genom att bereda dem tillfälle till lämpliga praktiska arbetserfarenheter eller annorledes bör likaledes beaktas.

16. Särskild uppmärksamhet bör inom den allmänna yrkesvägledningens ram ägnas utvecklandet av lämpliga mot behovet svarande anordningar för yrkesvägledning för ungdom på landsbygden.

17. Inom ramen för den allmänna yrkesvägledningen och i samarbete med lämpliga sociala institutioner bör särskild uppmärksamhet ägnas utvecklandet av lämpliga och mot behovet svarande anordningar för yrkesvägledning för ungdom

a) med fysiska eller psykiska brister, eller
b) sådana rubbningar i personligheten, som äro ägnade att förhindra eller väsentligen försvåra en yrkesanpassning.

18. Vederbörande centrala och lokala myndigheter böra så mycket som möjligt främja det frivilliga utnyttjandet av yrkesvägledningen, särskilt såvitt gäller

a) ungdom, som har att välja mellan olika yrkeskurser inom skolan;
b) ungdom, som närmar sig den ålder, då skolplikten upphör;
c) ungdom, som för första gången utträder på arbetsmarknaden;
d) ungdom, som söker lärlingsanställning eller annan yrkesutbildning;
e) ungdom, som är arbetslös, sysselsatt inom tillbakagående näringsgrenar eller som kunna befaras bliva arbetslösa;
f) ungdom, lidande av fysiska eller psykiska brister; eller
g) ungdom, som lägger i dagen sådana rubbningar i personligheten, vilka äro ägnade att förhindra eller väsentligen försvåra en yrkesanpassning.

19. Vederbörande myndigheter böra vidtaga erforderliga åtgärder för att främja förverkligandet av den unges yrkesplaner, då dessa synas möjliga att genomföra; där så i individuella fall befinnes lämpligt böra förslag framläggas angående genomförandet av dessa planer samt hjälp lämnas för skapandet av nödvändiga kontakter med andra institutioner eller personer, som ha att sörja för den unges utbildning eller anställning inom det yrke han valt.

20. 1) Vederbörande myndigheter böra systematiskt hålla kontakt med de unga, som åtnjutit yrkesvägledning, särskilt för att i möjligaste mån kunna hjälpa dem att övervinna de svårigheter, som kunna uppkomma vid fullföljandet av deras yrkesplaner, ävensom för att utröna, huruvida det valda yrket visat sig vara lämpligt.

2) Härvid böra, där så är möjligt, anlitas allmänna undersökningar, utförda enligt stickprovsmetod, för att bedöma yrkesvägledningens effektivitet i individuella fall samt värdet av tillämpade principer och metoder. Undersökningarna i fråga böra även möjliggöra inhämtandet av upplysningar i hälsofrågor, i samverkan, där så finnes kunna ske, med den medicinska sakkunskap, som må finnas tillgänglig på arbetsplatserna.

IV. Grundsatser och metoder för yrkesvägledning för vuxna.

21. 1) Lämpliga anordningar med avseende å vuxna böra vidtagas inom den offentliga yrkesvägledningens ram för att bistå envar, som är i behov av hjälp vid val av yrke eller ombyte av sysselsättning.

2) Ifrågavarande verksamhet benämnes i denna rekommendation yrkesvägledning för vuxna (employment counselling).

22. Metoderna för yrkesvägledning för vuxna böra, i den mån så är möjligt med hänsyn till förhållandena i varje enskilt land samt med beaktande av vad som må befinnas lämpligt i det individuella fallet, innefatta

a) samtal med en yrkesvägledningstjänsteman;
b) undersökning beträffande erfarenheter från tidigare anställningar;

c) granskning av redogörelser för vederbörandes skolgång ävensom andra handlingar rörande allmän eller yrkesutbildning;
d) läkarundersökning;
e) lämpliga duglighets- och anlagsprövningar och om så finnes önskvärt annan psykologisk testning;
f) utrönande av anlagen genom lämpliga arbetsprov eller på annat liknande sätt;
g) teknisk yrkesprövning, muntlig eller på annat sätt företagen, i sådana fall då dylik synes påkallad;
h) analys av vederbörandes fysiska förmåga i förhållande till kraven inom olika yrken;
i) tillhandahållande av upplysningar om möjligheterna för anställning och utbildning med hänsyn till vederbörandes kvalifikationer, fysiska och psykiska lämplighet, anlag, önskemål och yrkeserfarenhet samt arbetsmarknadens behov;
j) en genom stickprovsundersökning fullföljd kontakt i syfte att bedöma, huruvida den anvisade anställningen, utbildningen eller omskolningen visat sig tillfredsställande samt värdet av inom yrkesvägledningen för vuxna anlitade principer och metoder.

23. 1) Vederbörande nationella och lokala organ böra vidtaga alla erforderliga åtgärder för att främja ett frivilligt utnyttjande i vidsträckt mån av yrkesvägledningsverksamheten för vuxna i fråga om
a) personer, som för första gången inträda på arbetsmarknaden;
b) personer, som länge varit arbetslösa;
c) personer, som äro arbetslösa eller kunna befaras bliva arbetslösa genom en näringsgrens tillbakagång eller till följd av förändringar i en näringsgrens tekniska förhållanden, struktur eller förläggning;
d) personer, bosatta i landsbygdsområden där det föreligger överskott av arbetskraft i förhållande till rådande eller förutsebara sysselsättningsmöjligheter;
e) personer, som önska tillgodogöra sig den offentliga verksamheten för yrkesutbildning och återinpassning i arbetslivet.

2) Erforderliga och lämpliga åtgärder böra vidtagas för att inom den allmänna yrkesvägledningens ram och, om så påkallas, i samverkan med lämpliga sociala institutioner anordna särskild yrkesvägledning för vuxna med fysiska brister eller rubbningar i personligheten, vilka äro ägnade att försvåra yrkesanpassningen.

3) Erforderliga och lämpliga åtgärder böra vidtagas för att inom ramen för den allmänna yrkesvägledningen tillhandahålla en särskild yrkesvägledning för tekniker, utövare av fria yrken, tjänstemän och arbetsledare.

24. Särskild uppmärksamhet bör i samband med yrkesvägledningsverksamheten för vuxna ägnas metoderna för urval av arbetare för olika yrken och näringsgrenar.

V. Principer för den administrativa organisationen.

25. Yrkesvägledning för ungdom och yrkesvägledning för vuxna böra organiseras och samordnas enligt en allmän plan, vilken bör utformas och tillämpas under hänsynstagande till regionala och lokala förhållanden samt anpassas efter däri inträdande förändringar.

26. I syfte att främja utvecklingen av yrkesvägledning för ungdom och yrkesvägledning för vuxna böra de centrala myndigheterna (i förekommande fall jämväl centrala myndigheter inom delstaters federala enheter) vidtaga åtgärder för att

a) erforderliga medel ställas till förfogande för dylik verksamhet;
b) verksamheten erhåller lämpligt tekniskt stöd; och
c) tillhandahålla metoder och material, lämpade att utnyttjas i landsomfattande skala.

27. Erforderliga och lämpliga åtgärder böra av vederbörande myndigheter vidtagas för att centralt och lokalt ernå effektiv samverkan mellan offentliga och enskilda institutioner, som utöva yrkesvägledningsverksamhet för ungdom och vuxna.

A. Administrativa anordningar för yrkesvägledning för ungdom, däri inbegripen skolungdom.

28. 1) Vederbörande myndigheter böra vidtaga lämpliga anordningar för att centralt och lokalt samordna åtgärderna för yrkesvägledningen för ungdom, under beaktande av föräldrarnas önskemål och de privata yrkesvägledningsorganens uppgifter.

2) Dessa anordningar böra särskilt inriktas på

a) att upprätthålla en effektiv offentlig »service» för ungdomen, där så är lämpligt i samverkan med andra organ, i syfte att undvika dubbelarbete; och
b) att — då så är önskvärt och möjligt med hänsyn till uppgifternas förtroliga natur — underlätta ett utbyte av upplysningar rörande
   i) omfattningen och arten av behovet av yrkesvägledning och de anordningar, som redan stå till förfogande;
   ii) den ungdom, som söker yrkesvägledning;
   iii) näringsgrenar, yrken och sysselsättningar;
   iv) anställnings- och utbildningsmöjligheter; och
   v) utarbetandet och utnyttjandet av material, som berör yrkesvägledningen, däri inbegripna lämpliga prov.

29. 1) Den centrala och lokala administrativa behörigheten med avseende å yrkesvägledningen bör klart angivas.

2) Med vederbörlig hänsyn till denna behörighetsfördelning bör ansvaret i första hand åvila antingen

a) undervisnings- och arbetsförmedlingsmyndigheterna gemensamt; eller
b) endera av dessa myndigheter i nära samverkan med den andra.

30. 1) Lämpliga åtgärder böra vidtagas genom rådgivande nämnder för att åvägabringa samverkan med representanter för arbetsgivare och arbetare vid utformandet och tillämpningen av riktlinjerna för yrkesvägledningsverksamheten.

2) Sådana nämnder böra inrättas centralt ävensom i möjligaste mån lokalt; de böra i regel innesluta representanter för offentliga och enskilda institutioner, som handhava undervisning, utbildning (lärlingsutbildning), yrkesvägledning eller andra uppgifter av omedelbar betydelse för ungdomens yrkesanpassning.

B. Administrativa anordningar för yrkesvägledning för vuxna.

31. 1) Det administrativa ansvaret för yrkesvägledningen för vuxna bör i första hand åvila den offentliga arbetsförmedlingen med vederbörlig hänsyn till de uppgifter, som ankomma på undervisnings- eller andra organ.

2) Den offentliga arbetsförmedlingens kontor av olika slag och storleksordning böra, såvitt möjligt, omfatta särskilda avdelningar och tjänstemän med uppgift att handlägga yrkesvägledning för vuxna.

3) Administrativa anordningar böra vidtagas för att, i den mån så är erforderligt eller önskvärt, uppnå samverkan mellan den offentliga arbetsförmedlingen och de särskilda avdelningar för yrkesvägledning för vuxna, som inrättats för tillgodoseende av speciella uppgifter.

32. Lämpliga anordningar böra vidtagas, centralt och lokalt, för att yrkesvägledningen för vuxna må organiseras i nära samarbete med

a) övrig arbetsförmedlingsverksamhet;
b) annan yrkesvägledning;
c) undervisnings- och utbildningsinstitutioner;
d) organ för arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshetshjälp;
e) administrationen av utbildnings- och omskolningsverksamhet och övriga åtgärder för främjande av arbetskraftens yrkes- och geografiska rörlighet;
f) de representativa organisationerna för arbetsgivare och arbetare; samt
g) offentliga och enskilda institutioner för partiellt arbetsföras återinförande i arbetslivet.

VI. Utbildning av tjänstemän.

33. 1) För yrkesvägledningens effektiva bedrivande bör vederbörande myndighet anställa tillräckligt antal tjänstemän med lämplig utbildning, erfarenhet och förutsättningar i övrigt, samt i så stor utsträckning som möjligt och under samverkan, där så befinnes lämpligt, med andra berörda institutioner, anordna särskild vetenskaplig och teknisk utbildning för yrkesvägledningspersonalen.

2) Åtgärder, som vidtagas i nu angivet syfte, böra omfatta exempelvis

a) fastställande genom vederbörande myndighets försorg av minimikrav för yrkesvägledningstjänstemän;
b) fastställande genom vederbörande myndighets försorg av bestämmelser om urval av yrkesvägledningstjänstemän med ledning härav;
c) anordnande av särskilda utbildningskurser för personer, som önska ägna sig åt yrkesvägledning;
d) anordnande av fortbildnings- och repetitionskurser för alla tjänstemän; och
e) tillämpning av sådana antagnings- och anställningsvillkor, som äro väl ägnade att förmå kvalificerade personer att ställa sig till förfogande för sådant arbete.

3) Det bör övervägas

a) att verkställa utbyte av yrkesvägledningstjänstemän mellan de olika grenar av verksamheten, till vilka vederbörande tjänstemän äro knutna;
b) att offentliggöra tekniskt, för främjande av tjänstemännens yrkesskicklighet lämpat material.

4) Där så finnes lämpligt, böra medlemsstaterna samarbeta för personalens utbildning och därvid i förekommande fall anlita Internationella arbetsbyråns bistånd.

VII. Forskning och publicitet.

34. 1) Åtgärder böra vidtagas för att systematiskt främja offentlig och enskild forsknings- och försöksverksamhet beträffande yrkesvägledningens metoder.

2) Den offentliga arbetsförmedlingen bör medverka vid sådan forskningsverksamhet.

3) Där så med hänsyn till omständigheterna finnes lämpligt, bör dylik verksamhet omfatta studiet av sådana frågor som

a) de enskilda yrkesvägledningssamtalens metodik;
b) analys av de krav som ställas på arbetssökande till olika yrken;
c) tillhandahållande av för yrkesvägledningen ägnade upplysningar rörande olika yrken och näringsgrenar;
d) begåvningsprov och andra psykologiska test;
e) utarbetandet av mönsterformulär för yrkesvägledningen; samt
f) metoder för bedömande av yrkesvägledningens effektivitet.

35. De för yrkesvägledning ansvariga myndigheterna böra i samverkan med arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer och, där så är lämpligt, andra berörda institutioner gemensamt eftersträva att främja en allmän förståelse för yrkesvägledningens uppgifter, grundsatser och arbetssätt.

Bilaga J.

Resolutioner.

I. Resolution angående genomförande av rekommendationen om yrkesvägledning.
II. Resolution angående semester och rekreation.
III. Resolution angående arbetslöshet.
IV. Resolution angående vidtagande av åtgärder avseende Internationella arbetsorganisationens deltagande i det utvidgade samarbetsprogrammet beträffande tekniskt bistånd för ekonomisk utveckling.
V. Resolution angående uppförande på dagordningen för 1950 års internationella arbetskonferens av frågan om förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, innefattande kollektivavtal, medling och skiljedom samt samverkan mellan offentliga myndigheter och arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer.
VI. Resolution angående framtida överväganden av vissa löneproblem.
VII. Resolution angående antagande av budget för 32:a budgetåret (1950) och angående fördelning av utgifterna på olika medlemsstater för samma år.
VIII. Resolution angående Internationella arbetsorganisationens bidrag till tjänstepensionsfonden avseende år 1950.
IX. Resolution angående vissa medlemsstaters krav på fastställandet av en övre gräns för deras bidrag till arbetsorganisationens budget.

Stockholm 1950. Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner.
494282